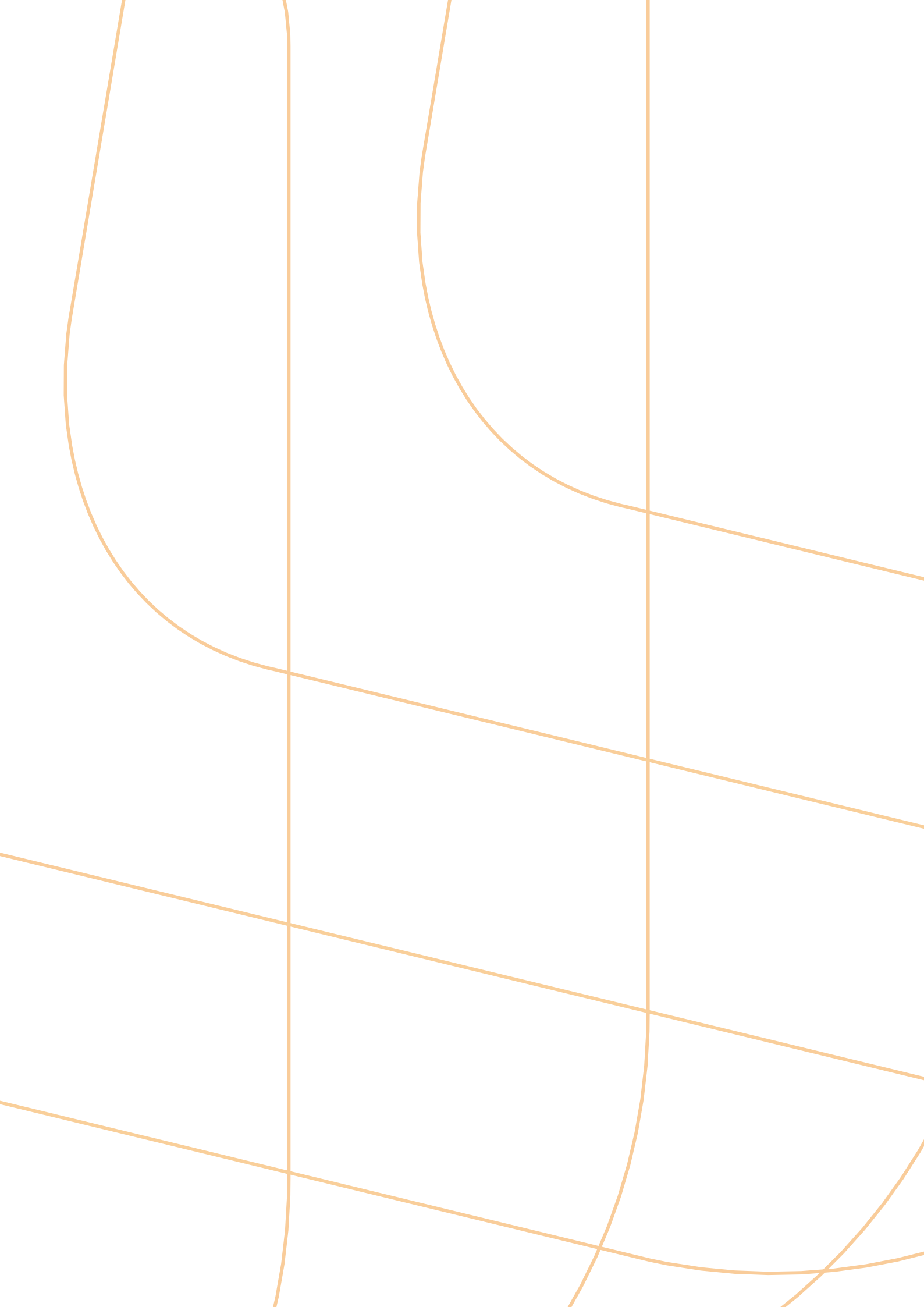

143. regnskapsår

Årsrapport 2021

Innhold

Dette er Fana Sparebank.....	4
Bankens viktigste aktiviteter i 2021	8
Samfunnsansvar og bærekraft rapport.....	25
Redegjørelse for foretaksstyring	38
Nøkkeltall	44
Årsberetning 2021.....	45
Regnskap og noter.....	60
Alternative resultatmål (APM).....	141
Revisors beretning	142
Erklæring fra styret.....	146

Dette er Fana Sparebank

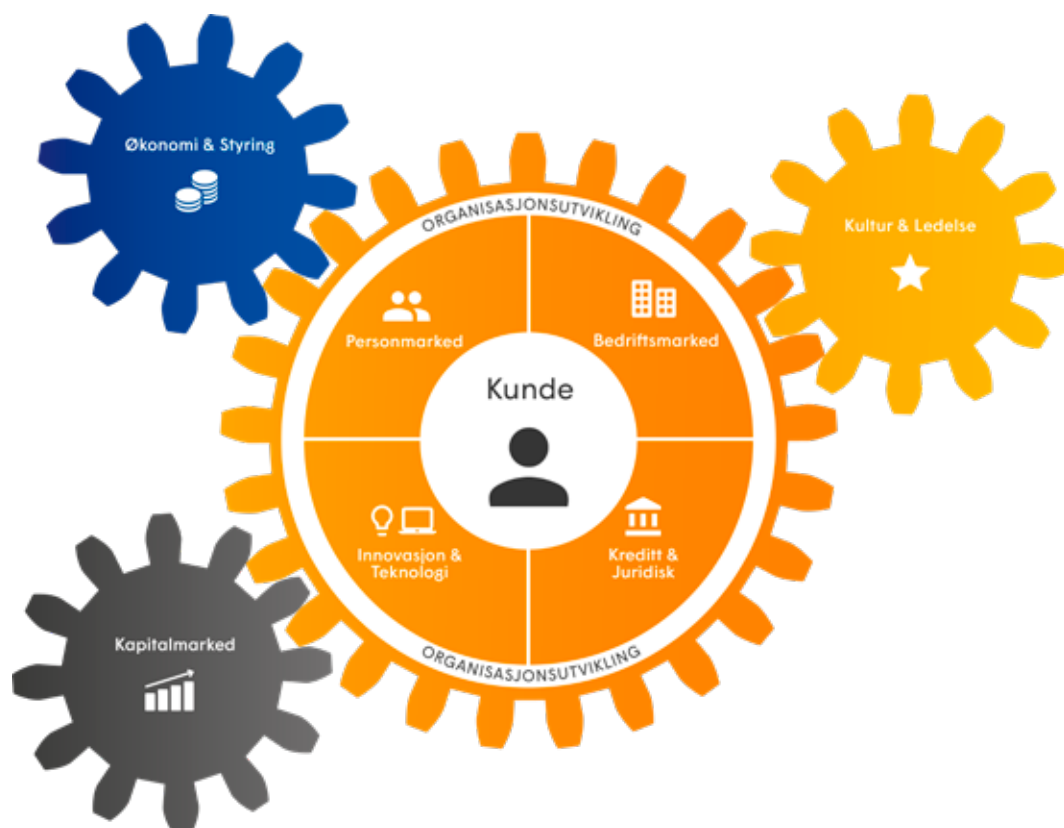
Finansbransjen står overfor store utfordringer og endringer. Det er økende fokus på digitale løsninger og de ansatte i finansbransjen må påregne at deres arbeidshverdag vil endre seg i takt med økt selvbetjeningsgrad og ny teknologi. Kundene forventer tilstedeværelse med enkle, effektive og brukervennlige løsninger. Våre arbeidsprosesser må effektiviseres i takt med denne utviklingen. Riktig kompetanse, effektiv utnyttelse av våre ansatte og teknologiske løsninger vil være avgjørende for å øke vår lønnsomhet og sikre fremtidig eksistens. Pandemien har forsterket behovet for digital kompetanse hos våre ansatte og digitale løsninger for våre kunder.

Gjennom vår organisering setter vi kunden i fokus, både i våre selvbetjente løsninger og gjennom personlig rådgiving. Kundene skal oppleve at vi etterlever vår visjon om å være:

«Nær – der du er»

For å rigge oss for fremtiden har vi organisert oss etter kundens behov, kanalvalg og våre arbeidsprosesser. Gjennom en flat organisasjonsstruktur sikrer vi korte beslutningsveier og mer smidige arbeidsprosesser. Vi jobber målrettet for å sikre godt tverrfaglig samarbeid og mener større grad av selvledelse er en forutsetning for å lykkes. I en dynamisk verden i stadig endring må vi alle være i stand til å lede oss selv og treffe egne beslutninger som understøtter strategien. Gjennom større grad av rendyrking av oppgaver sikrer vi også en bedre og mer effektiv utnyttelse av bankens stab- og støt-tefunksjoner. Ved å knytte tekniske ressurser tettere sammen med nøkkelressurser med god forretningsforståelse, opplever vi økt kundeinnsikt og implementeringsevne.

Vi ønsker å være en utfordrerbank, som hver dag jobber målrettet for å gjøre ting enda litt bedre og jobbe litt smartere. Vi ønsker å være der kundene er, på kundens premisser og gjør det vi kan for å finne de beste løsningene for kundene. Vi har et felles ønske om å lykkes, og har et godt arbeidsmiljø med høy trivsel.

Forretningsidé – derfor er vi til

Fana Sparebank er en foroverlent, selvstendig sparebank med lange tradisjoner. Vi har en sterk posisjon i lokalmarkedet der vi lever ut vår visjon; nær- der du er. Personlig service og nære relasjoner til kunden ligger i vår kultur. Verdierne våre ekte, nytenkende og smidig er godt forankret, og etterlevs i hele organisasjonen.

Konsernet består av Fana Sparebank, Fana Sparebank Eiendom og Fana Sparebank Boligkreditt. Hovedkontoret til Fana Sparebank er lokalisert på Nesttun i Bergen. Banken har i tillegg et avdelingskontor i Kaigaten i Bergen sentrum, og har åpnet et nytt spennende kontorkonsept sommeren 2020 på Osøyro i Bjørnafjorden kommune. Konsernet forvalter 29 milliarder kroner og har til sammen om lag 134 ansatte.

Kjernevirksomheten i banken er kundetilpasset rådgivning innenfor finansiering, sparing og forsikring. Banken har i tillegg et stort fokus på å legge til rette for selvbetjening gjennom digitale kanaler. Vi har i dag en av Norges mest kundevennlige og effektive digitale låneløyper, og vi ser at gjennom digitale kanaler har vi hatt en betydelig vekst utover Vestland fylke. Banken tilbyr både Apple Pay og Google Pay, i tillegg til betaling med smartklokker som Garmin og Fitbit. Konsernet har hatt stor suksess med lavpriskonseptet Himla Eiendomsmedling og Himla banktjenester.

Fana Sparebank har ambisiøse mål knyttet til bærekraft og samfunnsansvar. Gjennom egne initiativer og tilknytning til nasjonale og internasjonale organisasjoner har banken forpliktet seg til å bidra til at vi skal nå FN's bærekraftsmål. Vi arbeider for å oppfylle krav til menneskerettigheter, arbeidsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Dette er krav vi også stiller til våre BM kunder og leverandører.

Vårt største bidrag til å redusere vårt negative karbonfotavtrykk er gjennom produktene vi tilbyr kundene våre. Bankens rammeverk for grønn finansiering legger føringer for hva som kan karakteriseres som grønt, rammeverket er godkjent av CICERO Shades of Green, og har fått karakteren Medium Green. Som betyr at vi er på rett vei, men at vi har fremdeles noe å strekke oss etter.

Bærekraftsrisiko vil ha en finansiell påvirkning på Fana Sparebank, det er viktig at vi jobber strukturert med denne risikoen. For bedriftsmarked har vi lansert ESG- og klimarisikomodule, som skal hjelpe oss i å identifisere og kartlegge ESG- og klimarisiko i vår utlånsportefølje. Systemet er første steg til en bedre analyse av våre kunders risiko, som vil ha stor betydning for hvordan vi håndterer bærekraftsrisiko

Bærekraftsarbeide handler også om åpenhet rundt rapportering, i tredje kvartal 2021 rapporterte vi for første gang finansiert utslipp knyttet til boliglånporteføljen, som var på 10.400 tCO₂-ekvivalenter. Utslippstallet illustrerer at det er gjennom vår utlånsvirksomhet vi har størst negativ påvirkning, men det betyr også at vi kan ha stor positiv påvirkning gjennom god kundedialog og målrettet arbeid. Her er det mange muligheter.

Fana Sparebanks samfunnsansvar utøves blant annet gjennom Nattevandringen for Bærekraft som arrangeres hvert år, samt ved støtte og gaver til bærekraftsformål og initiativer lokalt og nasjonalt.

Vår forretningsidé

«Vi skal hjelpe kundene våre å ta gode valg for sin økonomi, samt være en positiv bidragsyter for samfunnet rundt oss.»

Vi ønsker å være en selvstendig og nær sparebank som skaper verdier gjennom å hjelpe kundene til å ta gode valg for sin økonomi. Gjennom en bærekraftig virksomhet og lønnsom drift, gir vi trygghet til våre kunder, ansatte og eiere, samt er en positiv bidragsyter for samfunnet rundt oss.

Vi er lokalbanken mellom de syv fjell og har vi latt oss inspirere av varden på byfjellene i vår logo. Varden utgjør også den overordnede strukturen i vårt strategiske rammeverk. Varden er bygget stein på stein, og viser hvordan systematisk arbeid gir resultater over tid, både for våre kunder og oss som finansinstitusjon. Vi er kundens hjelper og veiviser i hverdagen, hvor vi hjelper kunden med å ta viktige og riktige valg ved store endringer i livet.

Himla

Himla Eiendomsmegling

Himla Eiendomsmegling er et lavpristilbud med fastpriskonsept. Himla Eiendomsmegling er en merkevare under Fana Sparebank Eiendom. Konseptet er en suksesshistorie som viser at vi tar kundene på alvor. Kundene kan velge mellom vår tradisjonelle megling med tett oppfølging fra A til Å, eller vår enkle, digitale meglingstjeneste til fast lavpris. Himla hadde i 2021 en markedsandel i Bergen på 4,2 prosent. Den tradisjonelle meglingen har mistet svært få oppdrag som følge av Himla, og vi har dermed doblet den totale markedsandelen i Bergen. Himla Eiendomsmeulings markedsandel i Oslo er rett i underkant av 0,5 prosent. I forbindelse med utvidelse av Himla konseptet har vi også økt fokus på å styrke merkevaren til Fana Sparebank Eiendom mht til profil, bildebank og kampanjemateriell. Vi vil fortsette med å posisjonere Himla Eiendomsmegling i Bergen og Oslo.

Himla Banktjenester

Himla Banktjenester er en nasjonal satsing med stedsnøytralt navn. Banken har gjennom 2021 hatt en stor økning i kundeporteføljen i Himla. I 2021 økte Himla porteføljen med

1,5 milliarder kroner i netto utlån. Det tilsvarer en vekst på 170 prosent! Dette viser at vi kan jobbe svært effektivt med få ressurser og oppnå gode resultater. Vi har åpenbart truffet et behov i markedet og med en utrolig innsats fra Himla gjengen, så får vi det til!

Vi har fokus på enkle produkter og tjenester for Himla kundene og jobber kontinuerlig med å forbedre løsninger og arbeidsmetodikk. Vi har implementert en heldigital låneløype fra TietoEvry, utviklet nett- og mobilbank og nye hjemmesider i Himla-profil. I tillegg tilbyr vi et Himla debet- og kredittkort med tilhørende betalingstjenester. Vi har fokusert på å skape et enkelt, smart og lekent uttrykk i merkevaren. Vi opplever at Himla er en merkevare som skiller seg ut i markedet, i stil, farge og språk.

Himla skal være en boliglånsmaskin, som tilbyr enkle produkter, der alle kundene får den samme renten og der det ikke skal være behov for å prute. Kundene våre kan til enhver tid følge hvilke betingelser de har, da vi live streamer renteplassering direkte fra Finansportalen, både på hjemmesider og i nett- og mobilbank. Ved å tenke enkelhet og skalere på eksisterende teknologi og kostnadsbase, er målet å kunne tilby kundene en av landets beste rentebetingelser på boliglån innenfor 75 prosent belåning. Budskapet til kundene er at vi skal kjempe for å være blant topp tre på Finansportalen.no.

Vår visjon – Nær der du er

Vår visjon «Nær der du er» uttrykker selve kjernen i sparebankkulturen gjennom begrepet nær. Nær ved å være tilstede og lokal i vårt markedsområde. For oss betyr visjonen å skape tillit og trygghet til kunder, kollegaer og investorer. Det betyr at vi kjenner lokalmiljøet og kundene våre, og vet dermed hvilke behov som oppstår i ulike faser av livet. Vi er tilgjengelig der kunden ønsker å møte oss, enten det er i det digitale, hjemme hos dem eller i våre lokaler. Det skal være lett å komme i kontakt med oss.

Gjennom å være nær og personlig skal vi hjelpe kundene våre å ta gode valg for sin økonomi. Vi strekker oss gjerne det lille ekstra for å lykkes og er proaktive i vårt arbeid. Vi er til stede der kunden er – på kundens premisser, både med hensyn til kanal, timing og teknologi.

Våre verdier – ekte, smidig og nytenkende

Verdiene våre er viktige for oss. De sier noe om hvordan vi er og hva våre kunder og samarbeidspartnere kan forvente av oss.

#KRONER

#KUNDE

#DIGITAL

#FOLK

#SAMFUNN

Vi er ekte

Ekte er en verdi som er kjernen i vårt omdømme og ivaretar selve sparebankkulturen. Vi er nære og personlige. Vi viser interesse for kundene, med høy grad av tillit og integritet. Med lange og stolte banktradisjoner er vi en trygg og solid aktør, og fremstår som ærlige og genuine. Vi opptør alltid profesjonelt, og moral og etikk står sentralt i alt vi gjør. Hos oss møter du ekte og troverdige mennesker med respekt for individuelle behov og ulikheter.

Vi er smidige

Vi er fleksible og tilgjengelig på kundens premisser. Gjennom fleksible løsninger, ønsker vi å tilby kundene mer enn de forventer. Det skal være enkelt å være kunde hos oss. Vi snur oss raskt og har korte beslutningsveier, dette gir løsningsorientert og smidig kundebehandling. Vi er endringsvillige og løsningsorienterte, og klarer å tilpasse oss de endringer som skjer i bransjen.

Vi er nytenkende

Vi skal være nytenkende i alt vi gjør – vi tør å utfordre og tenker annerledes. Dette gjelder både innen teknologi, forretningsutvikling, arbeidsprosesser, kundeopplevelse og kommunikasjon. For å være et attraktivt valg for kundene, må vi være relevante både gjennom løsning og høy kompetanse. Nytenkende forplikter også i form av å utvikle virksomheten på en bærekraftig måte. Ved å være nytenkende bygger vi et sterkt og godt omdømme for fremtiden.

Vårt strategiske målbilde

Som en selvstendig og nær sparebank har vi en viktig samfunnsrolle. For oss handler samfunnsansvar om å hjelpe våre kunder til å ta gode valg for sin økonomi, gi trygghet til våre medarbeidere og være en positiv bidragsyter for samfunnet rundt oss. Det handler om hvordan vi driver lønnsomt og hvordan vi forvalter vår kapital.

Det strategiske målbildet er delt inn i fem områder. Disse fem områdene er styrende med hensyn til prioriteringer av handlingsplaner og hvordan resultater måles og følges opp.

Hvordan vi jobber med strategi

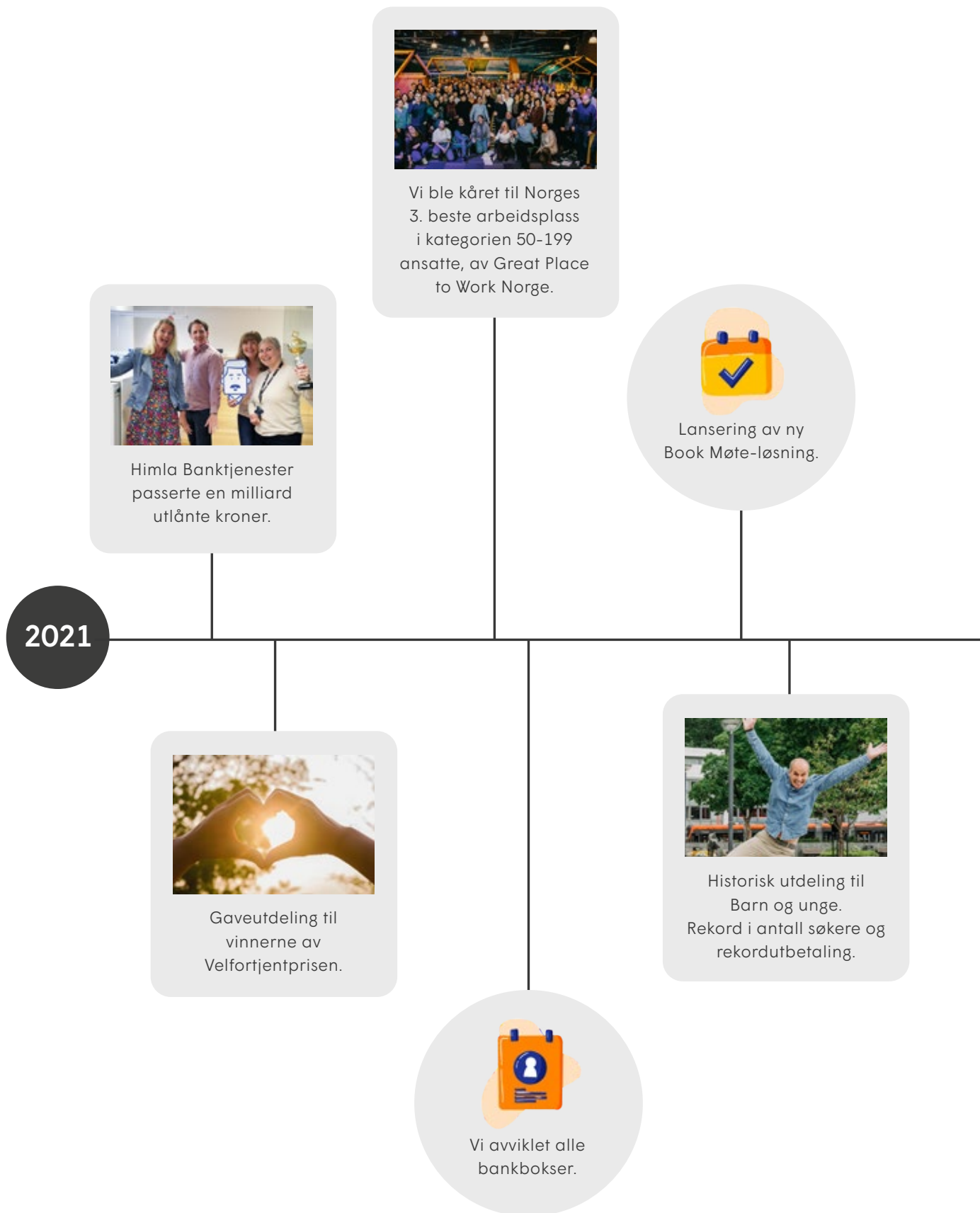
Finansbransjen endrer seg raskt, og ingen vet hvordan bransjen ser ut om noen år. Vi er en smidig og kjapp bank, og jobber med strategi i halvårssprinter. Vi velger noen store, relevante prosjekter innen hvert strategiske målbilde som vi har troen på, og gjennomfører disse prosjektene på seks måneder. Neste halvår er det nye prosjekter. Dette gjør at vi holder et høyt tempo, og hele tiden holder oss oppdatert på hvilke prosjekter som er mest relevante for våre kunder og ansatte.

Great Place To Work

Fana Sparebank ble i 2021 igjen sertifisert som en av Norges beste arbeidsplasser gjennom Great Place To Work. Vi jobber kontinuerlig med å beholde og utvikle det gode arbeidsmiljøet. De ansatte er vår viktigste ressurs, og det er viktig at de trives på jobb.

Bankens viktigste aktiviteter i 2021

Kundesenteret ble rangert som bank nr. 3 på kundetilfredshet og produkt-kvalitet i EPSI Rating Group sin undersøkelse.

Nattevandring for FNs bærekraftsmål ble arrangert for tredje gang.

Tidi-appen ble lansert til bruk under Nattevanringen.

Åpning av VilVites nye utstilling "Loop" som banken støttet med 10 millioner kroner.

Rekordøkning i ApplePay brukere.

Himla Eiendomsmegling passerte kunde nr. 1500.

Folketspris 2021 ble tildelt Bærekraftige liv på Landås.

Himla Banktjenester passerte en milliard utlånte kroner

En milepæl var nådd knappe tre uker inn i 2021. Etter et drøyt halvår i drift har Himla Banktjenester lånt ut over 1 milliard kroner. Lavpriskonseptet, utviklet av Fana Sparebank, meldte tidlig i høst om en pangstart med budsjettoppnåelse etter kun to måneder, og veksten har bare fortsatt. Himla har også vært en sterk bidragsyter til at Fana Sparebank i november registrerte den største veksten i sin 143 år lange historie.

Den landsdekkende boliglånsmaskinen Himla Banktjenester har planer om å videreutvikle produktporteføljen med flere smarte banktjenester. I dag tilbyr Himla boliglån, kredittkort og forbrukslån.

HIMLA

av Fana Sparebank

Vi ble kåret til Norges 3. beste arbeidsplass

Til tross for et annerledes år klatret vi videre oppover i Great Place to Work Institute sin omfattende medarbeiderundersøkelse, og kåringen av Norges Beste Arbeidsplasser. Med et overordnet resultat (Trust index score) på 88 % og en svarprosent på 100, er det liten tvil om at bankens ansatte trives godt på jobben.

Vi har deltatt på undersøkelsen de tre siste årene og hvert år jobber vi målrettet med resultatene. De ansattes trivsel vokser i takt med det viktige arbeidet som legges ned. I 2019 hadde vi et overordnet resultat på 78 prosent. I 2020 viste resultatene en stor fremgang til 85 prosent. Nå har resultatene fra koronaåret kommet, og i 2021 fikk vi en positiv Trust index på 88 prosent.

Vi har avviklet alle bankbokser

I 2021 måtte alle Fana Sparebank kunder hente innholdet i bankboksene sine, da banken besluttet å avvikle tilbudet om bankboks. Dette har vært et svært viktig arbeid for banken, siden bankbokser medfører økt risiko med tanke på kravene fra hvitvaskingsreguleringen, og bankens plikt til å følge opp kundeforhold fortløpende.

Lansering av ny Avtal møte-løsning

Vi jobber kontinuerlig med å forbedre prosesser og funksjonalitet på hjemmesiden vår. I 2021 lanserte vi en ny kundeløsning som ble godt mottatt av kundene. Nå er det enda enklere å avtale møte med rådgiver. Kundene kan selv velge hvilken rådgiver de ønsker å snakke med, eller om de vil få tildelt en tilfeldig rådgiver, møtetidspunkt og hvor de ønsker å treffes.

Historisk utdeling til Barn og unge

I 2021 hadde vi rekord i antall søkere og dermed også en rekordutbetaling i gavemidler til barn og unge. Hver dag legges det ned utallige timer frivillig arbeid og dugnadsinnsats i lokalmiljøet.

Alle disse timene bidrar til å gi barn og unge en god oppvekst. Gjennom gavekonseptet Barn og unge ønsker vi det samme: å bidra der det finnes mer enn nok av engasjement og vilje – men der økonomisk støtte trengs. I 2021 har vi mottatt historisk mange søknader, hele 1.287, og dermed har vi også delt ut en historisk sum på 10.140.000 kroner!

Himla Eiendom passert kunde nummer 1500

2021 var et himla bra år også for Himla Eiendomsmegling, som passerte kunde nummer 1.500. Det ble feiret med blomster til kunde Sandra som syns boligsalget gikk over all forventning.

– Jeg fikk mer enn forventet for pengene, og stusser ikke på å bruke Himla Eiendomsmegling igjen. Hvis man har en større bolig og for eksempel ønsker flere bilder enn de 15 som inngår i grunnpakken, kan man oppgradere pakken litt og likevel komme mye bedre ut av det enn ved å bruke et mer tradisjonelt meglerforetak, mener Sandra.

Gode resultater for kundesenteret i EPSI Rating Group sin undersøkelse

I 2021 var vi for første gang med i EPSI Rating Group sin omfattende undersøkelse om kunders erfaringer med private og offentlige virksomheter i Norden. Vi ble rangert som bank nummer tre i landet på kundetilfredshet og produktkvalitet. Det er vi veldig stolte over, og sikter nå mot førsteplassen neste år.

I undersøkelsen trekker kundene frem trygghet, god service, tilgjengelighet og personlig rådgiver som ting de er ekstra fornøyd med. Vi scoret også over 80 prosent på temaene lojalitet, image og forventninger. Disse positive resultatene kan vi takke våre engasjerte kunder og ansatte for.

Natalia Golis, fylkesvaraordfører for Vestland Fylke. Lisbet K. Nærø, adm dir Fana Sparebank.

Åpning av VilVites nye utstilling «Loop»

I 2021 kunne vi endelig gratulere VilVite med åpningsdag av den fantastiske utstillingen "Loop". For to år siden kom en ivrig VilVite-direktør på besøk til oss i Kaigaten. Han fortalte om deres planer for en ny utstilling, som skulle handle om naturens kretsløp og grønn innovasjon. Det brennende engasjementet smittet raskt over på oss. Banken har bidratt med ti millioner kroner til den nye utstillingen.

I utstillingen kan man dykke ned i jordens indre og oppdage samarbeidet mellom trerøtter og sopp i naturens eget nettverk, skape liv til eplehagen og lære hva avfall, alger og fotosyntese har til felles.

Nattevandring ble arrangert for tredje gang

20.-27. november i 2021 arrangerte banken for tredje gang Nattevandring for FNs bærekraftsmål. Det ble plassert ut lysende bærekraftskuber fra Fløibanens nedre stasjon og opp mot Skansen brannstasjon.

Hver kube hadde en QR-kode som gjestene kunne scanne og få opp video og informasjon om det aktuelle bærekraftsmålet. Slik ble løypen en interaktiv og lærerik opplevelse for store og små. I tillegg var det underholdning, noe varmt å drikke og utdeling av Folkets pris 2021 på toppen.

Igen har banken lyst opp Bergen by og minnet store og små om at hvis alle gjør litt, kan vi sammen nå bærekraftsmålene innen 2030.

En ny opplevelse av Nattevandring med Tidi-appen

Bankens nye app «Tidi» ble lansert i forbindelse med Nattevandringsarrangementet. Appen skal brukes til flere arrangement fremover, og inneholder interaktive oppgaver. Under Nattevandringen ble appen brukt til informasjon, video, quiz og dansekonkurranse.

Ordfører Rune Bakervik, adm. direktør i Bergen Næringsråd Marit Warncke, daglig leder i Bærekraftige liv på Landås Karoline Oppedal (nr. tre fra venstre), og finansdirektør i Fana Sparebank Kim F. Lindgjærde.

Folkets pris 2021 ble tildelt Bærekraftige liv på Landås

Hvert år deler vi ut Folkets pris for FNs bærekraftsmål til en ideell organisasjon som brenner for bærekraftsmålene og gjør «det lille ekstra» for folk rundt seg. Vinneren for 2021 har bidratt til et inkluderende lokalsamfunn og kunnskapsdeling om hvordan vi kan ta vare på ressursene våre på en god og ansvarlig måte.

Bærekraftige liv på Landås startet i 2008 med en drøm om å gjøre nabolaget bedre, gøyere og grønnere. Fokuset deres var "fra protest til fest" og at handling fører til holdning. Med en "just do it"-mentalitet startet de å lage arrangementer som de selv hadde lyst til å være en del av.

Rekordøkning i ApplePay-brukere

I 2021 hadde vi en økning i ApplePay-brukere på over 60 prosent. Dette viser oss at kunnskap og interesse for ny teknologi har økt betraktelig hos kundene våre.

Ledergruppen

REGNSKAPSÅRET 2021

Lisbet K. Nærø

Administrerende direktør

Lisbet K. Nærø har vært administrerende direktør i Fana Sparebank siden våren 2014. Hun har lang erfaring fra lederstillinger innen finans og transportsektoren. Blant annet har hun vært konsernsjef i Tide ASA, administrerende direktør i BN Bank ASA, konserndirektør i Sparebank 1 SR-Bank, BNR / Fjord Line AS og Sparebanken Vest.

Lisbet er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og har MBA fra University of Central Florida, samt tilleggsutdannelse fra det juridiske fakultet i Bergen og Harvard Business School.

Oddgeir Timberlid

Økonomidirektør

Oddgeir Timberlid har vært ansatt i banken siden 2008, og begynte i stillingen som leder for økonomi og styring våren 2011. Han har tidligere vært banksjef og leder i konsernregnskapsavdelingen i Christiania Bank og Kreditkasse og i revisjonsavdelingen hos Ernst & Young og Deloitte.

Oddgeir er siviløkonom og statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole.

Kim Fordyce Lingjærde

Finansdirektør kapitalmarked

Kim har vært ansatt som leder av Kapitalmarked i banken siden 2005. Han har 35 års erfaring fra ulike stillinger innen bank og finans, bl.a. fra Bergens Skillingsbank/ Bergensbanken, der han var administrasjonssjef og hadde ansvar for IR.

Kim er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole med ferdypning innen finans, informasjonssystemer og regnskap.

Bjarne Amundsen

Direktør kreditt og juridisk

Bjarne Amundsen har vært ansatt i banken siden 1997, og ble kredittsjef høsten 2014.

Han har tidligere vært nestleder for bedriftsmarked, og er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Ann Kristin Thue Tveit

Direktør personmarked

Ann Kristin Thue Tveit begynte i Fana Sparebank i 2018, og har vært leder for kontoret på Straume og Nesttun. Hun tiltrådte som leder for personmarked i Fana Sparebank januar 2020. Ann Kristin har blant annet vært leder for personmarkedet i Danske Bank, Hordaland og har ledet avdelingen for fiberleveranse i Eitel Networks.

Hun er utdannet Diplommarkedsfører fra BI og har tilleggsutdannelse fra Norges Handelshøyskole, Høyskolen Kristiania og Columbia University, New York.

Pål K. Haugetun

Direktør bedriftsmarked

Pål K. Haugetun tiltrådte som stillingen som Direktør Bedriftsmarked i 2020 og har vært ansatt i banken siden 2016. Han har tidligere vært nestleder og leder for bedriftsmarked i Fana Sparebank, og har erfaring fra Innovasjon Norge, Sparebanken Vest og Inter Revisjon.

Pål er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole, Breinstruktør og vinterturleder i Bergen og Hordaland Turlag.

Marit Thomassen Liland

Direktør organisasjonsutvikling

Marit tiltrådte stillingen som direktør organisasjonsutvikling i juni 2020. Hun har lang ledererfaring fra blant annet Telenor, hvor hun har arbeidet med større utviklings- og endringsprosesser. Marit har også jobbet som HR direktør Europa for Kinect Energy (tidligere Bergen Energi).

Marit er utdannet Cand.mag. i humanistiske fag, og har tilleggsutdannelse i arbeid- og organisasjonspsykologi, prosjektledelse samt ulike sertifiseringer og kurs innen coaching, ledelse og typeanalyse.

Tone Merethe Gamlemshaug

Direktør teknologi og utvikling

Tone startet i Fana Sparebank 1. desember 2020 som direktør for innovasjon og teknologi. Hun har lang ledererfaring fra DNB hvor hun ledet innovasjons- og digitaliseringsprosjekter. Hun har ledet store teknologienheter, samt salgs- og forretningsutvikling innen bank, pensjon og forsikring.

Tone er utdannet Cand.Polit i Medievitenskap fra Universitetet i Bergen, samt studier fra Vrije Universiteit i Nederland og lederprogram fra Institute for Management Development (IMD) i Sveits.

Medlemmer av styret

REGNSKAPSÅRET 2021

Styret i Fana Sparebank (fra venstre): Jannikke Hannevik, Peter Frølich, Arnstein Bjørke (fast møtende varamedlem), Nils Magne Fjereide, Arnt Hugo Knudsen, Kjerstin Fyllingen og Hanne Magnussen.

Medlemmer av styret og valgkomité pr. regnskapsåret 2021

Styret	Valgt t.o.m.	Generalforsamlingens valgkomité	Valgt t.o.m.
Nils Magne Fjereide (leder)	2021	Anne-Merete Ask (leder)	2022
Peter Frølich (nestleder)	2022	Bjørn-Frode Schjelderup	2022
Kjerstin Fyllingen	2022	Helga Raa	2021
Jannikke Hannevik	2021	Geir Mikalsen	2021
Arnt Hugo Knudsen (ansattes rep.)	2021	Johnny Andberg (ansattes rep.)	2021
Hanne Magnussen (ansattes rep.)	2022		
Varamedlemmer	Valgt t.o.m.	Varamedlemmer	Valgt t.o.m.
Arnstein Bjørke (1. vararep.)	2021	Pål Ivarsøy	2022
Petter Mjell (ansattes rep.)	2021 (sluttet)	Nina Askvik	2022
Benedicte H. Pedersen (ansattes rep.)	2022	Atle Heimdal (ansattes rep.)	2021

Medlemmer av generalforsamlingen i Fana Sparebank pr. regnskapsåret 2021

Kundevalgte	Valgt t.o.m.	Samfunnsrepresentant	Valgt t.o.m.
Ørnulf Samdal	2021	Marit Warncke	2023
Brigitte Sørheim	2021		
Kjersti Hartvedt	2021	Varamedlem	Valgt t.o.m.
Bjørn-Frode Schjelderup	2024	Stine Monica Fjeldstad	2023
Sonia Faaland	2024		
Helene Tefre	2024		
Anne Gro Storheim Hellsten	2024		
Pål Ivarsøy	2024		
Anne-Merete Ask	2023	Ansattes medlemmer	Valgt t.o.m.
Eva Kristin Sætre Tvedt	2023	Rita Husebø	2021
Bjørn Hilmar Baug	2023	Johnny Andberg	2023
Helga Raa	2022	André Hornæs	2023
Kenneth Vågenes	2022	Espen Bogsnæs	2022
Karsten Tuffeland	2022	Atle Heimdal	2023
Varamedlemmer	Valgt t.o.m.	Varamedlemmer	Valgt t.o.m.
Anne Carlsen	2024	Marte Øen Johnsen	2023
Stein Walle	2024	Aase Gjæmdal	2021
Joachim Kaufmann	2024	Kristine Rasmussen Størksen	2021
Knut Cook Bratland	2024		

HONNING

fra Fana Sparebank

Nektar fra ulike blomster
over flere blomstringstider

250 G

Honning holder lenge ved kald lagring.

Ikke glemme å brenne under litt.

Produisert av
Bente Tennfjord
og fittige bankbier
på toket hos
Fana Sparebank

bente.tennfjord@gmail.com
Telefon: 991 58 426

HONNING

fra Fana Sparebank

Samfunnsansvar og bærekraft

RAPPORT 2021

1 Bankens samfunnsansvar

Fana Sparebank er et finanskonsern med kjernevirksomhet innenfor tradisjonell bankdrift. I tillegg har konsernet heleide datterselskaper som utøver beslektet virksomhet, Fana Sparebank Boligkreditt AS, samt eiendomsmegling gjennom Fana Sparebank Eiendom AS. Konsernet har dessuten strategiske eierandeler i produkselskaper innen forsikring, verdipapirhandel og annen finansieringsvirksomhet.

Bankens samfunnsansvar er nært knyttet til begreper som bærekraft og ansvarlig bankvirksomhet. Fana Sparebank har formulert et bærekraftsløfte der banken, gjennom egen virksomhet, og ved å stimulere våre omgivelser til handling, skal bidra til å oppfylle FN's bærekraftsmål.

2 Bankvirksomheten

Fana Sparebanks primærvirksomhet faller innenfor begrepet tradisjonell bankdrift. I dette ligger tjenester og produkter innen innskudd, utlån og kredittgivning, samt betalingsformidling. Omfanget av den tradisjonelle virksomheten, eller det som også kan betegnes som bankens kjernevirksomhet, er under utvikling. Salg og distribusjon av relaterte tjenester, herunder forsikring, leasing og plasseringstjenester, øker i omfang både nominelt og som andel av bankens samlede virksomhet.

Kredittgivning ansees å være den delen av bankdriften som i størst grad berører samfunnet og bankens overordnede og uttalte ansvar. I et samfunnsperspektiv, spesielt innen klimarelatert risiko, utgjør kredittgivning bankens vesentligste fokusområde for risikoanalyse og tiltak. For kredittområdet er det etablert presise eksklusjonskriterier, og det er dessuten innført krav om at bankens næringskunder skal respektere de ti prinsippene for ansvarlig forretningsførsel som er nedfelt i UN Global Compact. Det innebærer at bankens næringslivskunder må forholde seg til grunnleggende regler for praksis innen menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og anti-korrupsjon.

Fana Sparebank tilstreber seg å utvise en ansvarlig praksis innen kredittgivning. Bankens retningslinjer for kredittgivning

innebærer blant annet en grundig vurdering av kundens økonomiske situasjon og evne til å betjene et lån. Sikkerhet alene er ikke tilstrekkelig, da konsekvensene av mislighold av et låneforhold vil kunne ramme låntager uavhengig av underliggende sikkerhet og pant. Tilsynsmyndighetene fastsetter de overordnede rammer og føringer for kredittgivning. Banken legger for eksempel til grunn at kunders tilgjengelige likviditet skal være tilstrekkelig for å betjene et lån med dagens vilkår i tillegg til et tenkt scenario der rentenivået skulle øke i betydelig grad. I tillegg anvender banken egne analyser og retningslinjer som kan være strengere enn de generelle rammebetingelsene.

Fana Sparebank har nedfelt krav om at virksomheter som finansieres må kunne fremvise nødvendige tillatelser fra offentlige miljøvernmyndigheter.

Gjennom bankens tilknytning til FN's Global Compact og prinsippene for ansvarlig næringsvirksomhet, påligger det banken å utøve kredittvirksomhet basert på de samme prinsippene. Dette innebærer at banken legger til grunn at kundene respekterer menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og anti-korrupsjon.

Finans Norge har formulert Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen. Veikartet inneholder anbefalinger som er rettet direkte til bankers opptreden i ulike sammenhenger, herunder ved kredittgivning. Fana Sparebank tiltrer disse anbefalingene, og arbeider for aktiv implementering av dem.

Som stiftelsesmedlem av FN's klimainitiativ innen finans har Fana Sparebank tiltrådt et sett prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet. Disse prinsippene setter mål for aktive handlinger, og dekker områder som tilpasning, påvirkning, kunder og interessenter, styring og kultur, samt åpenhet og ansvarlighet i utøvelsen av virksomheten.

Banken tilbyr en rekke produkter og tjenester utover de tradisjonelle banktjenestene. Dette inkluderer eiendomsformidling, skade- og livsforsikring, spare- og plasseringsprodukter, verdipapirhandel og leasing. Fana Sparebank har distribusjonsavtaler med de ulike leverandørene, og mottar provisjoner fra salget. I salget av slike tjenester og produkter sørger banken for at kundene mottar bankens beste råd og veiledning. Alt salg skal baseres på kundens behov og i henhold til reglene om god skikk.

Fana Sparebank utøver eierskapet i datterselskaper og tilknyttede selskaper med samme krav til forretningsmessig fremferd som for banken selv. Banken er representert med styremedlemmer i flere av de tilknyttede selskapene, og har således muligheter for direkte påvirkning. Det innebærer blant annet at vi stiller krav til klimanøytralitet, tilknytning til FNs Global Compact og at virksomheten har eksklusjonskriterier som definerer egne kunde- og investeringsmandater.

2.1 Korrupsjonsbekjempelse og antihvitvasking

Banken er underlagt regler om hvitvasking og terrorfinansiering. Hvitvasking er å plassere, tildekke og/eller innlemme midler fra straffbare forhold inn i den legale økonomien, samtidig som det fremstår som lovlig opptjente midler. Terrorfinansiering handler om å samle inn midler til å finansiere terrorhandlinger.

Banken har et svært viktig samfunnsansvar med å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og bruker betydelige ressurser for å unngå at banken blir misbrukt til å gjennomføre denne type transaksjoner. Alle bankens medarbeidere får løpende opplæring i å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og plikter å sette seg inn i bankens hvitvaskingsrutiner og sørge for den løpende oppfølgingen av blant annet legitimasjonsplikt og kundetilfak. Enhver mistanke om hvitvasking- eller terrorfinansiering skal omgående rapporteres nærmeste leder, fagansvarlig AHV eller hvitvaskingsansvarlig.

2.2 Investeringer

Fana Sparebank har finansielle investeringer i verdipapirer og verdipapirfond. I det alt vesentlige utgjøres dette av rentebærende finansielle instrumenter utstedt av stat, kommuner og andre finansinstitusjoner. Banken fastsetter interne rammer og retningslinjer for investeringsvirksomheten, og disse revideres årlig av styret. Det er innhentet bekreftelser på tidligere kartlegging av hvilke retningslinjer som gjelder i fond der banken har plassert midler. Det er bragt på det rene at samtlige fond følger de samme etiske retningslinjer som Statens pensjonsfond utland (SPU/NBIM) eller tilsvarende som et minimum. Referansen til SPU gir trygghet for at det til enhver tid er offentlig oppmerksomhet rundt endringer og strømninger i samfunnet. Retningslinjene til SPU inneholder både etiske, miljø- og klimarelaterte bestemmelser.

Bankens kapitalforvaltningsstrategi inneholder egne avsnitt som stiller krav til ansvarlige investeringer og eksklusjon av investeringer innen visse bransjer.

Utviklingen den senere tid viser at ansvarliggjøringen av forvaltere og generelle holdninger til investeringer bidrar til at grensene for hva som ansees å være langsiktig bærekraftig er under konstant revisjon og endring. Publikums økte etterspørsel etter produkter som oppfyller strenge krav til miljø, ansvarlighet og god virksomhetsstyring er viktig for å påvirke og endre adferd. Fana Sparebank har mottatt informasjon fra interessegrupper som påpeker brudd på menneskerettigheter i investeringsporteføljer hos fondsforvaltere som bankens distribuerer. Banken bidrar med å forsikre seg overfor forvalterne om at de utøver forvaltningen og eierskapet på sine investeringer i henhold til internasjonal lov og rett.

2.3 Bankbil

Fana Sparebanks grunnleggende holdning til samfunnsansvar gjenspeiles på mange plan. Banken har drevet den «ikke-digitale mobilbanken» siden februar 2016. Det er et tilbud til de av bankens kunder som ikke er helt digitale enda, eller som ikke har mulighet til å oppsøke banken fysisk. Bankbilen passer for kunder som har behov for hjelp til ulike banktjenester, og som ønsker å lære mer om våre digitale banktjenester.

Vårt tilbud er godt tilpasset Fana Sparebanks forutsetninger, ved at de fleste kunder befinner seg innenfor en rimelig avstand fra hovedkontoret på Nesttun og kontorene i Kaigaten og Osøyro. Det er en forutsetning for tjenesten at løsningsen kan gjennomføres med bruk av elbil for å begrense de miljømessige konsekvensene av tiltaket. Mot slutten av året gjenopptok banken tilbudet om ambulerende bankbil etter å ha vært satt på hold siden mars 2020. Mange av kundene som benytter seg av tilbudet er eldre, hvilket utløser en særlig aktsomhet for konsekvenser av koronapandemien.

3 Strategi og målbilder

Fana Sparebank arbeider kontinuerlig med ulike strategier for alle deler av virksomheten. I bankens hovedstrategi er målbildene tilpasset en fremtidsrettet profil. De er delt inn i fem ulike kategorier: Kroner, Kunder, Digital, Folk og Samfunn. Sistnevnte vil i mange henseender favne virksomhetens samfunnsrolle og -ansvar. Det er i målbilde Samfunn lagt et solid fundament for å synliggjøre at Fana Sparebank skal ha en tydelig og forpliktende bærekraftprofil.

Strategiprosessene i Fana Sparebank gjennomføres med svært høy grad av medvirkning fra hele organisasjonen. Innspill og forslag fra de ansatte bidrar til den årlige oppdateringen av strategien.

4 Gaver til allmennyttige formål – nær der du er

Sparebanker kan, med hjemmel i Finansforetaksloven, sette av deler av årsoverskuddet til allmennyttige formål. Gaver til allmennyttige formål er en viktig del av Fana Sparebanks strategiske satsing, og som lokalbank ønsker banken å bidra til et godt nærmiljø. Fana Sparebank har balanseført et gavefond på 82,2 millioner kroner ved utgangen av 2021. Totalt delte banken ut 16,1 millioner kroner til allmennyttige formål i løpet av året.

Det deles ut gaver under fire kategorier fordelt på hvert sitt kvartal.

4.1 Næring og kultur

Ved hjelp av gavefondet skal banken være med på å stimulere til formål som arbeider for utvikling av kultur- og næringslivet. Støtte kan skje direkte til foreninger, nærings- og

bransjesamarbeid innenfor kultur og næringslivet, og/eller gjennom arrangement og konferanser som er tilrettelagt for dette segmentet. Utdelingen finner sted én gang i året, og søkeprosessen vil være i 1. kvartal. Det ble delt ut i underkant av 3,0 millioner kroner til Næring og kultur i 2021.

4.2 Barn og ungdom

Med konseptet barn og ungdom får Fana Sparebank mulighet til å bidra til en god oppvekst gjennom sunne aktiviteter og spennende prosjekter. Konseptet dekker en rekke kategorier, eksempelvis kultur, musikk, idrett og oppvekst. I 2021 mottok banken hele 1.287 søknader, og det resulterte i at det ble delt ut en historisk høy sum på 10,1 millioner kroner.

4.3 Velfortjent

Gjennom Velfortjent deles det ut gavemidler til mennesker som har gjort noe spesielt, og som fortjener ekstra oppmerksomhet. Det kan være enkeltpersoner som har gjort noe bra for andre eller som har et unikt talent, og som fortjener en velfortjent påskjønnelse.

Av ulike årsaker ble det ikke gitt tildelinger innen denne kategorien i 2021, men det planlegges å gjennomføre nye tiltak i løpet av første kvartal 2022.

4.4 Bærekraft

Bærekraft er ett gavekonsept som ble lansert høsten 2018. Konseptet skal sette lys på FNs bærekraftsmål og støtte bedrifter og personer som jobber for et mer bærekraftig samfunn.

I samarbeid med Bergen Næringsråd deler banken ut Bærekraftsprisen til en organisasjon eller bedrift som bidrar særskilt til et bedre og mer bærekraftig samfunn. Prisen deles vanligvis ut i forbindelse med Nattevandring for FNs bærekraftsmål og årskonferansen til Bergen Næringsråd – som de siste årene har hatt bærekraft som tema. Vinneren av Bærekraftsprisen 2021 ble Bioretur AS, som startet sin virksomhet for å ta tak i et miljøproblem for oppdrettsnæringen.

I 2019 delte Fana Sparebank for første gang ut Folkets pris i forbindelse med Nattevandringen. Prisen deles ut til en enkeltperson eller frivillig organisasjon som brenner ekstra for ett eller flere av bærekraftsmålene, og som jobber aktivt for å nå disse. I 2021 ble Bærekraftig liv Landås kåret som vinner av Folkets pris. Bærekraftig liv Landås har som drøm om å gjøre nabolaget bedre, gøyere og sunnere.

4.4.1 Nattevandring

20.-27. november i 2021 arrangerte banken for tredje gang Nattevandring for FNs bærekraftsmål. Det ble plassert ut lysende bærekraftskuber fra Fløibanens nedre stasjon og opp mot Skansen brannstasjon. I tillegg var det underholdning, noe varmt å drikke og utdeling av Folkets pris 2021 på toppen.

Gjennom konseptet bærekraft har banken i 2021 delt ut 1,6 millioner kroner.

4.5 Andre gaveutdelinger

Tillegg til utdeling innenfor de fire kategoriene har det også blitt delt ut midler i forbindelse med ekstraordinære arrangement og prosjekter.

Gjennom andre gaveutdelinger har banken i 2021 delt ut 1,4 millioner kroner.

5 Sponsoraktivitet

Banken støtter sine samarbeidspartnere i form av sponsorbidler. Organisasjonene som sponses har til felles at de alle er sosialt og samfunnsmessig verdifulle prosjekter. Bidragene har til hensikt å synliggjøre og profilere banken og merkevaren Fana Sparebank overfor gitte målgrupper.

Hovedmålet med sponsering er at banken, gjennom samarbeidsavtaler med lokale aktører i markedsområdet, skal styrke egen virksomhet, samt bidra til positiv utvikling hos samarbeidspartnerne. Dette skaper gjensidig motivasjon og inspirasjon.

Sponsorarbeidet er et viktig virkemiddel for å sikre at Fana Sparebank får god eksponering overfor ønsket målgruppe. Det vil på sikt føre til økt kundetilstrømming og styrket kundelojalitet.

For regnskapsåret 2021 var bankes største samarbeids- og sponsoravtaler følgende lag og organisasjoner: Fana IL Fotball, Nore Neset IL, Bergen og Hordaland Turlag, Kirkens Bymisjon, Åsane Håndball, Salgs- og Reklameforeningen, Bergen Vest svømmeklubb og VilVite.

6 Arrangement

Bankens medarbeidere er vanligvis ivrige bidragsytere til flere arrangement gjennom året. Det gis fri inntil to dager per år til å engasjere seg i frivillig arbeid. Som et resultat av koronapandemien har Fana Sparebank, ikke kunnet arrangere og delta på like mye i 2021 som banken pleier, men banken har likevel engasjert oss i følgende samfunnsnyttige formål:

6.1 Kirkens Bymisjon

I anledning Kirkens Bymisjons arbeid for et varmere samfunn, arrangeres det årlig en strikkedugnad. Fana Sparebanks ansatte har i flere år deltatt i denne aksjonen, og kunne i 2021 levere hele 130 oransje skjerf, deriblant noen luer og votter. Medarbeidere fra alle avdelinger bidro med selvstrikkede, oransje skjerf, og strikkedugnaden skapte stort engasjement.

6.2 Vilvite

I 2021 kunne banken endelig gratulere VilVite med åpningsdag av den fantastiske utstillingen "Loop". For to år siden kom en ivrig VilVite-direktør på besøk i Kaigaten. Han fortalte om VilVites planer for en ny utstilling, som skulle handle om naturens kretsløp og grønn innovasjon. Det brennende engasjementet smittet raskt over på bankens ansatte, og det ble besluttet at banken skulle bidra med ti millioner kroner til den nye utstillingen.

I utstillingen kan man dykke ned i jordens indre og oppdage samarbeidet mellom trerøtter og sopp i naturens eget nettverk, skape liv til eplehagen og lære hva avfall, alger og fotosyntese har til felles.

6.3 Rydding rundt Nesttunvannet

I samarbeid med Nesttunvassdragets Venner ble bredden av Nesttunvatnet og lokale omgivelser ved bankens hovedkontor ryddet for plast og skrot. Ryddeaksjonen er den fjerde i rekken, og har etter hvert blitt et fast oppdrag med frivillige deltagere fra banken.

6.4 Rose sløyfe

I 2021 kunne bankens ansatte endelig løpe rosakledd i Bergen sentrum igjen, etter en alternativ arrangering av løpet i 2020. Fra banken var det totalt 49 deltagere på årets løpefest, og i år som i fjor var det også mulig for ansatte å løpe virtuelt.

7 Klimanøytral

Fana Sparebank er klimanøytral etter fremgangsmåten beskrevet i FN-initiativet Climate Neutral Now. Klimanøytraliteten omfatter i denne sammenheng bankens egen kontorvirksomhet.

Klimaregnskapet bygger på bankens årsrapport til Stiftelsen Miljøfyrtårn. Sertifiseringen ansees å være et viktig utgangspunkt for å utvikle en fremtidsrettet, bærekraftig virksomhet.

Basert på årsrapporten til Stiftelsen Miljøfyrtårn for året 2021, og innkjøpte klimavoter i 2021 for å kompensere beregnet CO2-utslipp som ikke er dekket gjennom reduserende tiltak, er Fana Sparebank klimanøytral etter definisjonene til UN Climate Neutral Now. Tilsvarende blir klimaregnskapet for 2020 dekket av kvotekjøp i 2021.

Kjøp av klimavoter er å anse som et midlertidig tiltak, og unntar ikke banken fra kravet om å redusere eget karbonfotavtrykk.

7.1 UN Climate Neutral Now

FNs program Climate Neutral Now er anvendt som grunnlag for å etablere klimanøytralitet. Lokalt er disse prinsippene gjort kjent gjennom Fjordkraft og deres Klimanjaro-prosjekt der de, foruten selv å være klimanøytrale, også krever at deres leverandører forplikter seg til å bli det. Fana Sparebank har besluttet å stille tilsvarende krav. Klimanøytralitet oppnås gjennom følgende 3 trinn:

1. Lag et klimaregnskap

Et klimaregnskap er en oversikt over hvordan bedriften påvirker klimaet – hvilket klimafotavtrykk banken har.

2. Reduser utslipp

Når bedriften har fått oversikt over utslippene, iverksettes tiltak for å redusere dem.

3. Kompenser for restutslipp

Ved å kjøpe klimavoter kan bedriften kompensere for virksomhetens innvirkning på klimaet. Klimavotene skal være FN-godkjente: UN Certified Emission Reductions (CERs).

Klimanøytraliteten er basert på kompensasjon av foregående års klimaregnskap. Av det beregnede karbonfotavtrykket på 55 tCO₂-ekvivalenter i 2021 var 31 knyttet til forbruk av elektrisitet, hovedsakelig til oppvarming, drift av kontormateriell, og belysning. Dette forbruket dekkes av opprinnelsessertifikater, Guarantees of Origin (GoO). Sertifikatene sikrer at el-forbruket til banken blir dekket av produksjonen ved et presist angitt vannkraftverk. I rapporteringen til Miljøfyrtårn beregnes det likevel en utslippsfaktor i form av CO₂-ekvivalenter. I karbonsammenheng er det derfor rimelig å ta dette med i mengden som skal kompenseres med klimavoter.

Banken tar forbehold om at ikke alle utslipp er kartlagt eller tilstrekkelig dokumentert. Dette gjelder i særlig grad utslipp som hører til under Scope 3, indirekte utslipp. Den antatt vesentligste kilden til utslipp innen denne kategorien er bankens forbruk av energi knyttet til IT, samt drift av datasystemer og datalagring. Bankens hovedleverandør innen dette området er TietoEvry. Karbonfotavtrykk knyttet til innkjøp vil også bli bedre dokumentert etter hvert som leverandørene gir tilgang til informasjon.

7.2 Valg av kvoter

Klimavoter er knyttet til ulike prosjekter. CER er tilgjengelig både for igangsatte vindkraftprosjekter, biogassanlegg og vannkraftverk, men også for nye prosjekter. Bankens kjøp av klimavoter er i hovedsak knyttet til prosjekter som finansierer kommende, karbonreduserende tiltak. I 2021 er klimavotene knyttet et prosjekt i Malawi som finansierer kokeovner. Kokeovnene erstatter bruk av åpen ild. Den største klimagevinsten ved prosjektet er at forbruket av ved blir redusert med inntil 80 prosent. I de aktuelle regionene er avskoging et problem på grunn av husholdningenes behov. Kokeovnene bidrar til at skog og tilhørende CO₂-fangst opprettholdes. Prosjektet har sekundæreffekter ved at de bidrar til velstandsøkning i lokalsamfunnene, fattigdomsbekjempelse og likestilling.

Prosjektet som støttes oppfylder kravene til Gold Standard. Gold Standard er et uttrykk for et eget kvalitetssikringsprogram for prosjekter som kvalifiserer til CER i FNs regi.

7.3 Kjøp av klimavoter

Samlet sett kjøpte Fana Sparebank klimavoter for 70 tCO₂-ekvivalenter i 2021. Det er knyttet til beregnet kompensasjon i henhold til UN Climate Neutral Now (55 tCO₂-ekvivalent), samt tilleggskjøp for å ta høyde for udokumenterte, ikke kartlagte utslipp i Scope 3 (15 tCO₂-ekvivalent).

I tillegg ble det kjøpt inn klimavoter som en alternativ kompensasjonsordning de ansatte kunne velge for innsatsen deres under arrangementet Bærekraft i Bergen. Totalt ble

det kjøpt inn 55 tCO₂-ekvivalenter knyttet til dette arrangementet.

8 Klima- og bærekraftsforpliktelser

Fana Sparebank har knyttet seg til flere toneangivende nasjonale og internasjonale organisasjoner som forplikter banken innen bærekraft og ESG. Disse organisasjonene og forpliktelsene er retningsgivende for banken, herunder hensyn til sentrale bærekraftsmål og virksomhetsstyring.

8.1 Miljøfyrtårn

Fana Sparebank er sertifisert Miljøfyrtårn. Sertifiseringen omfatter Fana Sparebank i sin helhet, med hovedkontor og avdelinger. I tillegg er Fana Sparebank Eiendom miljøsertifisert. Bankens ble sertifisert i 2015, og ble resertifisert i november i 2021 etter kriteriesettet for bank og finans. Den årlige rapporteringen som avlegges i ordningen danner hovedstammen for bankens klimaregnskap.

8.2 UN Global Compact

Fana Sparebank er tilsluttet UN Global Compact. UN Global Compact er FNs organisasjon for bærekraftig næringsliv og verdens største bedriftsinitiativ for bærekraft. UN Global Compact baserer seg på ti prinsipper innenfor de fire hovedområdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til UN Global Compact betyr at man gjør sitt beste for å drive sin virksomhet i tråd med de ti prinsippene. UN Global Compact stiller krav til at deltakende selskaper skal produsere en årlig rapport, Communication on Progress (COP), som beskriver arbeidet med å innpasse de ti prinsippene i strategier og operasjoner. COP er et offentlig tilgjengelig dokument.

Over 15.400 bedrifter i 164 land er medlemmer. I dag finnes det lokale UN Global Compact nettverk i rundt 70 land på alle kontinenter, inkludert i Norge. UN Global Compact Norge er medlemsstyrt og har for øyeblikket rundt 200 medlemmer.

Fana Sparebank stiller krav til at finansinstitusjoner og verdipapirforetak som banken handler med for utførelse av tjenester innen funding og handel av finansielle instrumenter skal være tilsluttet UN Global Compact. Videre stilles det krav til at bankens næringslivskunder skal respektere prinsippene for virksomhetsutøvelse som er uttrykt i UN Global Compact.

8.3 FNs Klimainitiativ innen finans

Fana Sparebank er stiftelsesmedlem av FNs klimainitiativ innen finans (UNEP Finance Initiative), et globalt samarbeid mellom FN og finanssektoren. Et av initiativene til UNEP FI er prinsippene for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking). Klimainitiativet ble

etablert med 132 banker i september 2019, og utgjør i dag over 270 banker over hele verden. Disse representerer 45 prosent av alle bankenes samlede forvaltningskapital globalt.

Prinsippene for ansvarlig bankdrift betyr at banker er transparente om hvordan deres produkter og tjenester skaper verdier for kunder og investorer, i tillegg til samfunnet som helhet. Prinsippene skal veilede bankene i sitt bærekraftsarbeid, og støtte opp under samfunnets overordnede mål, i tråd med FN's mål for bærekraftig utvikling og Paris-avtalen..

8.3.1 Kollektiv forpliktelse for klimahandling

Blant stifterbankene av prinsippene for ansvarlig bankvirksomhet inngikk en gruppe på 32 en kollektiv forpliktelse til klimatililtak; Collective Commitment to Climate Action (CCCA). CCCA er senere utvidet til 36 banker, hvorav to norske.

I samsvar med Parisavtalen har gruppen forpliktet seg til å tilpasse utlånsporteføljene slik at de reflekterer og finansierer en lav-karbon, klimastabil økonomi som kreves for å begrense den globale oppvarmingen til godt under 2, og streber etter 1,5 grader Celsius. Det skal blant annet gjøres ved å:

- Fokusere innsats der den har eller kan ha den mest betydningsfulle effekten, det vil si innledningsvis på de mest karbonintensive og klimasårbare sektorene i våre porteføljer
- Engasjere og samarbeide med våre klienter om deres overgang til et lavutslippsamfunn.
- Iverksette tiltak mens det jobbes med metoder og utvikles mål.

8.4 Net Zero Banking Alliance

Fana Sparebank signerte i 2021 FN initiativet Net-Zero Banking Alliance (NZBA) som er en ambisiøs forpliktelse på globalt nivå. Målet og forpliktelsen er å bli nullutslippsvirksomheter senest innen 2050. Her var Fana Sparebank og 42 andre banker med fra starten i april 2021. NZBA har ved inngangen til 2022 passert 100 banker som representerer 40 prosent av bankenes forvaltningskapital verden over. Av deltagerne i NZBA er det én annen norsk bank i tillegg til Fana Sparebank.

8.5 Klimapartnere Vestland

Banken er partner i Klimapartnere Vestland. Det er et partnerskap for grønn næringsutvikling. Klimapartnere presenterer seg som en koblingsboks for grønn innovasjon mellom offentlige og private virksomheter. Partnerne deler råd med konkrete eksempler og jobber systematisk med klimaarbeid. Det er 320 partnervirksomheter i Norge, og 65 av disse i region Vestland. Klimapartnere går sammen for både grønn næringsutvikling og klimagassreduksjon.

Klimapartnere Vestland har vedtatt mål om å bli et nullutslippsfylke innen 2030. Alle Klimapartnere blir utfordret på å fjerne alle direkte utslipp innen 2030 og å sette seg mål i

tråd med dette, samt å være sterke pådrivere for det grønne skiftet i regionen.

8.6 Grønnvaskingsplakaten

Fana Sparebank arbeider aktivt med å forbedre og tydeliggjøre sin rolle innen samfunnsansvar og bærekraft. Det er mange utfordringer knyttet til tiltak og endringer som er nødvendig for å gjennomføre det grønne skiftet, ikke minst å unngå tiltak som kan oppfattes som grønnvasking. Fana Sparebank ønsker å unngå dette, og har sluttet seg til prinsippene til Grønnvaskingsplakaten. Det betyr at banken blant annet bestreber seg på å være mest mulig etterrettelige når det gjelder de faktiske tiltak og bidrag Fana Sparebank gjør overfor det grønne skiftet.

9 Bærekraftig virksomhet – det grønne skiftet

Fana Sparebanks forpliktelser innenfor bærekraft og klimatililtak er godt forankret i bankens styringsdokumenter og strategier. Bankens bidrag til å nå FN's bærekraftsmål krever handling og konkrete tiltak. Det legges vekt på å gjennomføre konkrete tiltak på alle nivåer, også gjennom symbolhandlinger som kan være holdningsskapende. I et vesentlighetsperspektiv er det likevel gjennom kjernevirksomheten, kreditt- og utlånsvirksomhet, at banken kan bidra mest.

9.1 Grønn finansiering – Green Finance Framework

Fana Sparebank etablerte i desember 2019 et rammeverk for grønn finansiering basert på internasjonale standarder for grønn finansiering; ICMA Green Bond Principles. Rammeverket er kvalitetssikret med en uavhengig bekreftelse fra CICERO Shades of Green, som gav programmet rating Medium Green.

Rammeverket gir grunnlag for å finansiere kvalifiserte, grønne prosjekter gjennom utstedelse av Grønne Obligasjoner eller ved å motta øremerkede, Grønne Innskudd fra publikum.

Fana Sparebanks rammeverk for grønn finansiering har lagt til grunn strengere kvalifiseringskrav enn markedsstandard. Banken har lagt vekt på at den grønne finansieringen i størst mulig grad skal oppfylle krav til at tiltak skal medvirke til reduksjon av karbonfotavtrykket. Det betyr at det ikke ansees som å være tilstrekkelig at en oppført bolig tilfredsstiller en bygningsteknisk standard, men skal også opp fylle krav til ytterligere tiltak ved å ta i bruk alternative energikilder. Eksempelvis tilfredsstiller boliger med energimerke 'A' fra Enova kvalifiseringskravet.

9.1.1 Grønne innskudd

Fana Sparebank står bak et innskuddsprodukt som representerer en nyvinning innen bærekraftig bankvirksomhet; Grønne Innskudd. Grønne Innskudd er et tilbud til publikum om sparekonto med en garantert grønn profil.

 Grønne Innskudd

Innskudd forplikter banken til å finansiere tilsvarende midler i kvalifisert, bærekraftig virksomhet i henhold til bankens rammeverk for grønn finansiering. Grønne Innskudd er en innovasjon innen norsk bankvesen, og representerer en variant av konseptet Green Bonds.

Grønne Innskudd representerer et miljørettet kundeløfte fra Fana Sparebanks side. For hver krone som kommer inn på Grønne innskudd forplikter banken seg til å finansiere et bærekraftig formål eller prosjekt med et tilsvarende beløp. Ut fra det perspektivet, bestemmer kundene med deres innskudd hvor stor del av bankens virksomhet som skal finansiere bærekraftig aktivitet.

Konseptet bygger på en mer aktiv dialog med kundene enn ordinære innskuddsprodukter. Bankens rapportering på årlig basis hvilke miljømessige effekter som er oppnådd. I tillegg setter banken av en andel av innskuddsmidlene til en Grønn Bonus. Grønn Bonus vil representere en sum som skal danne grunnlag for en utdeling til et innskytervalgt miljøformål.

Grønne Innskudd er en modell for bærekraftige innskudd som har anvendelse for andre publikumstilbud. Banken tilbyr fastrenteinnskudd med tilsvarende profil. Grønt Fastrenteinnskudd stimulerer i tillegg langsiktig sparing. For å underbygge bankens langsiktige ambisjoner og mål for ansvarlig bankvirksomhet, vil alle bruks- og sparekontoer for barn og unge bli underlagt samme, grønne profil.

Ved utgangen av 2021 hadde Fana Sparebank 1.010 kunder med Grønne innskudd og Grønt Fastrenteinnskudd, opp fra 789 i 2020. I første kvartal 2022 skal banken dele ut Grønn Bonus basert på grønne innskudd fra 2021.

9.1.2 Grønne innskudd for barn og unge

I 2020 ble bankens grønne innskudd utvidet til å omfatte samtlige bruks- og sparekontoer for barn og unge. Tiltaket innebærer at banken garanterer at alle innskudd knyttet til de yngste kundene er knyttet til grønn finansiering. De grønne innskuddene er inkludert i bankens rammeverk for grønn finansiering, og underlegges den kontroll og rapportering som gjelder for rammeverket. Ved årsskiftet er det til sammen

Innen segmentet barn og unge hadde banken 4.145 sparekontoer med til sammen 120 millioner kroner, og 2.602 brukerkontoer med 10 millioner kroner inntil nå. I første kvartal 2022 skal banken dele ut Grønn Bonus basert på grønne innskudd fra 2021.

9.1.3 Grønn bonus

Gjennom produktet Grønne Innskudd har banken forpliktet seg til å dele ut Grønn Bonus hvert år til formål som bestemmes av kunder med dette produktet. Det lages lister over mulige kandidater til å motta grønn bonus, og tildelingen vil skje etter avstemming blant kundene som har Grønne innskudd.

Grønn Bonus er en avsetning som gjøres av banken av grønne innskudd, som en del av vilkårene for grønne innskudd. Total avsetning for 2021 er 123.000 kroner.

9.1.4 Grønne boliglån

Fana Sparebank tilbyr Grønne boliglån der boliger med energimerke A kvalifiserer for særlig gunstige lånevilkår. I tillegg vil boliger med energimerke B ferdigstilt før 2020 være kvalifisert. De grønne boliglånene er definert som en del av bankens rammeverk for grønn finansiering. Fana Sparebank legger til grunn en relativt streng vurdering av kravet til kvalifisering, da det skal godtgjøres at boligen skal være bygget med ekstra tiltak for å redusere karbonfotavtrykket, og ikke bare følge en byggeforskrift.

Ved utgangen av 2021 utgjør Grønt boliglån 130,5 millioner kroner. Av dette er 91 millioner kroner knyttet til eksisterende lån der kundene er kvalifisert og banken har tatt initiativ til å gi kunden glede av bedre lånevilkår.

9.1.5 Grønne billån

Bankens finansiering av billån går gjennom Brage Finans. Ved utgangen av 2021 hadde Fana Sparebank en portefølje på 462 billån, til en verdi av 81,4 millioner kroner. Av total portefølje utgjorde grønne billån 38 prosent, til en verdi av 36,8 millioner kroner.

Det er observert at andelen grønne billån øker, etter hvert som vanlige billån går ut av porteføljen.

9.2 Kartlegging av klimarisiko

I andre kvartal 2021 lanserte Fana Sparebank ESG- og klimarisikomodulet for bedriftskunder i banken. Denne modulet bygger på en modell fra TietoEvry, hvor formålet er å danne grunnlag for en omfattende kartlegging av bedriftskundenes holdninger, adferd og tiltak knyttet til bærekraft og ESG.

ESG- og klimarisikomodulet integrert i låneløypen til bankens bedriftskunder, og informasjonen som banken innhenter fra bedriftskundene vil på sikt være et tydelig moment i kredittbehandlingen og prising av kredittengasjement.

I løpet av 2021 har i overkant av 100 bedriftskunder gjennomført denne kartleggingen. Fana Sparebank er ikke eksponert mot virksomheter som er NFRD-rapporteringspliktige, en kategori svært store bedrifter.

9.3 EUs klassifiseringssystem

Etter hvert som arbeidet innenfor bærekraft og overgangen til lavkarbonsamfunnet gjør seg gjeldende, kommer også behov og krav til å rapportere status for virksomheten. Det foreligger ulike modeller og metoder for rapportering, og i 2020 ble EUs taksonomi – klassifiseringssystem – introdusert som en felles plattform for presise definisjoner av hva som kan regnes som grønt.

For bankens del er det primært tre dimensjoner som blir målt; resultatelementer, innskudd og utlån. Utlånsvirksomheten er driveren for målingen, og blir sentral for måling og bransjesammenligning. Målsettingen er å identifisere lån som er gitt i tråd med klassifiseringskravene og angi hvilken andel det utgjør av den samlede virksomheten. Begrepet 'taxonomy aligned', klassifiseringstilpasset, vil bli et sentralt nøkkeltall i kommende år. For bankens del vil det i en overgangsfase

både bli rapportert tilpassede og grønne, ikke-tilpassede virksomhetstall.

9.3.1 Grønne innskudd

Ved utgangen av 2021 hadde banken 197 millioner kroner i grønne innskudd, hvilket utgjør 1,5 prosent av den samlede innskuddsmassen.

9.3.2 Grønne utlån

Ved utgangen av 2021 hadde konsernet en samlet grønn boliglånportefølje som inneholdt 2.428 millioner kroner, der eiendommen kvalifiserer som grønn etter nærmere definisjoner. Det utgjør 11,2 prosent av boliglånene, som tilsvarer en økning på 15 prosent fra utgangen av 2020.

Av dette er 95 millioner kroner, eller 4,9 prosent, ansett som fullt tilpasset EUs klassifiseringssystem (Energimerke A og B).

Konsern	MNOK	%
Energimerke A	95	0,4
Energimerke B	973	4,5
Tilpasset EU taksonomi	1 068	4,9
TEK 10 Urban	1 360	6,3
Sum grønne boliglån	2 428	11,2
Øvrige boliglån	19 216	88,8
Sum Boliglån	21 644	100

TABELL: Bankens andel av grønne utlån til boligformål, inkludert energimerke A og B som er tilpasset EUs klassifiseringssystem.

Fana Sparebank har gått inn på eiersiden i Invertapro, et selskap som driver insektsoppdrett. Virksomheten representerer sirkulærøkonomi der matavfall blir

omdannet til protein som bl.a. kan gå til konsum og førtilskudd i fiskeoppdrett.

Det samlede volumet av grønne utlån danner grunnlag for utstedelse av grønne obligasjoner, obligasjoner med fortrinnsrett, grønne innskudd og alle bruks- og sparekontoer innskudd fra barn og unge under 18 år.

Bankens boliglånsmasse inneholder boliger av nyere konstruksjonsdato (TEK 10), og som ligger innenfor Bergen kommunes for tetttingsområder beskrevet i arealplanen. Disse er betegnet som TEK 10 Urban.

9.4 Kapitalforvaltning

Fana Sparebank har til enhver tid store midler plassert i finansielle instrumenter. Det største volumet er knyttet til plasseringer som inngår i bankens likviditetsbuffer. I tillegg har banken porteføljer av obligasjoner som holdes for avkastningsformål. I denne porteføljen inngår en egen aktivaklasse, Grønne obligasjoner. Disse er notert på egen liste på Oslo Børs, og finansierer bærekraftig virksomhet i henhold til bestemte kriterier.

Kapitalforvaltningen i Fana Sparebank er underlagt bankens bærekraftstrategi og særskilte retningslinjer for eksklusjon av bransjer og virksomhetsområder.

9.5 Fond og plasseringsprodukter

Fana Sparebank leverer fondsprodukter gjennom samarbeidspartneren Norne Securities. Fondene som tilbys kommer fra forvalterne SKAGEN Fondene, DNB Asset Management, Holberg Fondene, Odin Forvaltning og Eika Fond gjennom en nettbasert, selvbetjent løsning. Blant fondene som tilbys våre kunder, er det en positiv trend for utvikling av nye fond som har fastsatt miljø- eller bærekraftinnrettede mandater for sin forvaltningspraksis. Investeringsmandatene varierer, slik at enkelte fond har spesifikke klimareferanser, mens andre legger opp til bredere spekter av hensyn. En fellesbetegnelse for det siste er uttrykt ved ESG (Environmental, Social and Governance), og kan oversettes til norsk som miljø, sosiale og virksomhetsstyring.

Fondsutvalget som tilbys bankens kunder inneholder i tillegg muligheten til å velge mellom aktivt forvaltede fond og indeksforvaltning. Kunden blir presentert bærekraftsrating relatert til de ulike fondene som tilbys gjennom fondsportalen. Bærekraftskategoriseringen baserer seg på Morningstars rating. Det er fremdeles utfordringer knyttet til datakvalitet og tilgang på data på dette området. Foreløpige observasjoner viser at kunder har en preferanse for kjøp av fond med høy bærekraftscore, og selger fond med lavere bærekraftscore.

Vektet snitt av topp ti	Bærekraftscore (1 til 5)	tCO ₂ -ekvivalenter/MNOK
Nettokjøpte	3,8	8,2
Nettosolgte	2,7	12,2

TABELL: Viser status på Fana Sparebank sin totalportefølje gjennom fondsportalen til Norne. Kilde Norne Securities.

10 Klimaregnskap

Klimaregnskapet som banken fører i henhold til Stiftelsen Miljøfyrtårn, tar utgangspunkt i bankens utslipp som en konforvirksomhet, klimaregnskapet tar ikke høyde for utslipp knyttet til investerings- og utlånsporteføljen.

Det samlede karbonfotavtrykket er en funksjon av bankens forbruk av ulike innsatsfaktorer, både direkte og indirekte, omregnet til CO₂-ekvivalenter. Bankens karbonfotavtrykk er basert på årsrapporten som utarbeides til Stiftelsen Miljøfyrtårn. Klimaregnskapet for 2021 viser en nedgang på 1,57 tonn CO₂-ekvivalenter sammenlignet med fjoråret. Reduksjonen utgjør 2,7 prosent.

Beskrivelse	2021	2020	2019	2018
Scope 1: Direkte utslipp: kjøretøy	3,12	8,65	30,38	71,46
Scope 2: Elektrisitetsforbruk og elbiler	31,08	36,1	41,64	42,91
Scope 3: Indirekte utslipp, restavfall og flyreiser	21,28	12,3	27,04	44,55
Beregnet karbonfotavtrykk	55,48	57,05	99,06	158,92

TABELL: Viser til bankens klimaregnskap registrert i Stiftelsen Miljøfyrtårns portal. Utslippsfaktoren for elektrisitet ble endret i 2021, dette resulterte i at assosiert utslipp knyttet til elektrisitet ble redusert. Det betyr ikke at banken har innført tiltak for å oppnå denne reduksjonen. Tallene over er justert for denne endringen tilbake til 2018.

10.1 Scope 1 direkte utslipp

Ved bankens hovedkontor var oppvarmingsbehovet inntil første halvår 2019 delvis dekket av oljefyring i ett av to bygg. Det avlagte klimaregnskapet for 2020 er det første uten bruk av fossilt brensel til oppvarmingsformål. Gjenværende direkte utslipp er knyttet til dieselforbruk for bankens varebil i tillegg til kjøregodtgjørelse for tjenestereiser der fossilt drivstoff anvendes. Bankens varebil ble solgt i løpet av høsten 2021, bilen vil ikke bli erstattet, banken vil dekke transportbehov på annen måte ved behov.

10.2 Scope 2 direkte utslipp

Hovedforbruket er elektrisitet til oppvarming, belysning og drift av lokale installasjoner, herunder IT-utstyr. Kjøregodtgjørelse for elbiler og forbruk i elbiler i bankens eie inngår i Scope 2.

Energibehovet for oppvarming, kjøling og varmt vann i alle bankens lokaler dekkes av elektrisitet med opprinnelsesgaranti. Hovedkontoret ble utstyrt med varmepumper og nye styringssystemer i 2019. Dette ble installert samtidig med utfasingen av oljefyringen. Isolert sett økte tiltaket elektrisitetsforbruket for å drive varmepumpene, men erfaringen viser at

selv bruttoforbruket er redusert, og har hatt særlig utslag på karbonfotavtrykket. Dette tiltaket forbedret energikarakteren til hovedkontoret på Nesttun fra en rød F til en gul D.

El-forbruket i 2021 påvirkes av sesongvariasjoner, og i noen grad av koronakrisen, da kontorene har vært i mindre bruk. I tillegg til hovedkontoret på Nesttun dekker energiforbruket kontoret i Kaigaten, og kontoret på Osøyro.

Alt forbruk av elektrisitet er knyttet til opprinnelsesgarantier, Guarantees of Origin (GoO), basert på EUs fornybardirektiv.

10.3 Scope 3 direkte utslipp

Scope 3 omfatter indirekte forbruk som følge av bankens virksomhet. Forbruk av flyreiser utgjør den vesentligste andelen av registrerte utslipp under Scope 3. Mellom 2020 og 2021 er antallet flyreiser redusert fra 45 til 11. Reisene regnes som tur/retur. Omregnet til CO₂-ekvivalenter utgjør dette en reduksjon fra 9 til 2,2 tonn. Flyreisene er i all hovedsak mellom Bergen og Oslo.

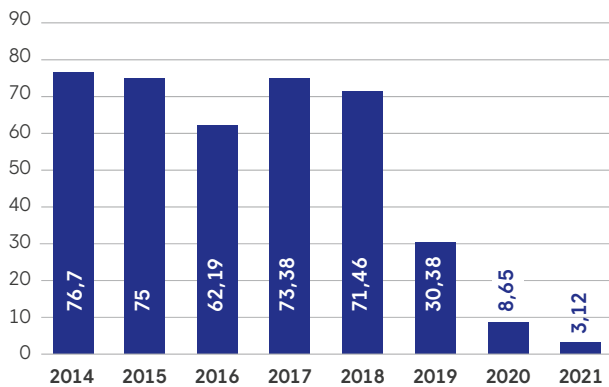
Koronakrisens effekt på bankens klimaregnskap har hatt størst målbar utslag i denne kategorien. Flyreiser opphørte for alle praktiske formål fra mars. Møtevirksomhet utenfor banken er i stor grad erstattet med nettmøter, og reduksjonen i karbonfotavtrykket må sees i dette lyset. Erfaringene som er gjort med å erstatte fysiske med virtuelle møter er gode nok til å kunne forvente at det vil påvirke reisevirksomheten selv når vi er tilbake til «den nye normalen».

Denne kategorien inkluderer indirekte utslipp der banken ikke har tilstrekkelig god oversikt. Det er særlig utslipp og klimaeffekt av IT-systemer som antas å inneholde de største volumene. Innen dette segmentet er det to vesentlige områder; Innkjøp og forbruk av maskinvare, herunder PCer, skjermer, mobiler, nettbrett og møteromsinstallasjoner, og bankens forbruk av datatjenester, herunder dataleveranser fra systemleverandøren TietoEvry, drift av servere og datalagring. Forbruket under Scope 3 forventes å bli vesentlig påvirket av bankens avdekking av indirekte utslipp knyttet til IT-tjenester. I tillegg kommer forbedret identifisering og datagrunnlag for andre indirekte utslipp som har sammenheng med bankens virksomhet.

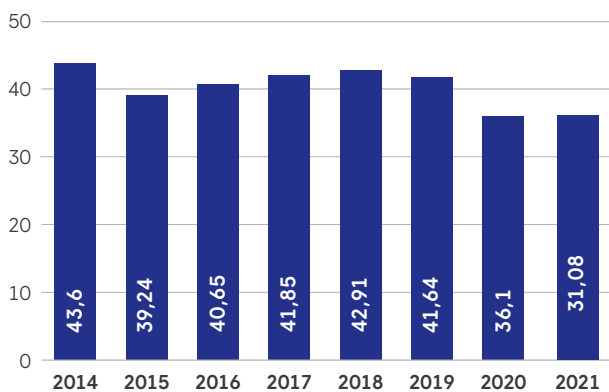
10.4 Tiltak

Bankens samlede karbonfotavtrykk fra egen virksomhet er et uttrykk for interne forhold, der oppvarming og innendørs klimakontroll, materialforbruk, avfallhåndtering og reiseaktivitet utgjør vesentlige poster. Det er generelt sett god oppmerksomhet på gjennomføring av små og store lokale tiltak som forbedrer klimaregnskapet. I tillegg er banken svært bevisst at økt kunnskap og tilgang til data fra kilder som ennå ikke er fanget opp i klimaregnskapet vil øke det registrerte karbonfotavtrykket.

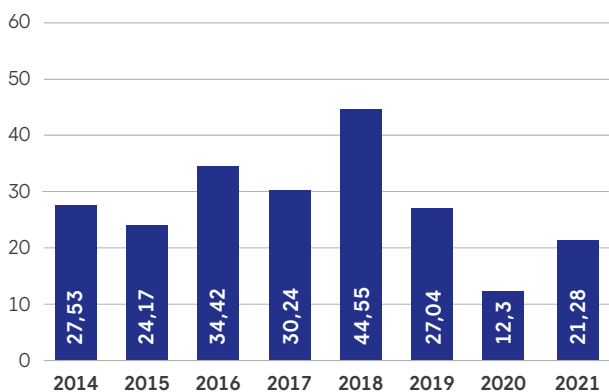
De siste årene har banken i hovedsak gått over til elbiler. En eldre driftsbil som fortsatt gikk på diesel ble solgt i løpet av tredje kvartal 2021. Utfasingen ble vurdert opp mot bankens faktiske transportbehov, og hvorvidt alternativer som bildeiling eller innkjøp av tjenester kan erstatte en egen varebil.

SCOPE 1: Direkte utslipp fra egen virksomhet, der forbruk av fossile energikilder til transport er den gjenværende kilden.

SCOPE 2: Indirekte utslipp fra virksomheten, elektrisitet, omregnet til CO₂-ekvivalenter.

SCOPE 3: Indirekte utslipp fra bl.a. restavfall og reisevirksomhet. Scope 3 forventes å øke etter hvert som banken får tilgang på informasjon om andre, indirekte utslipp som skyldes virksomheten.

Bankens eiendomsmeglere, som bruker bil mest i sitt virke, kjører utelukkende elbiler.

Kontorene til Fana Sparebank er godt plassert, og i god relasjon til kollektivtilbudet for både ansatte og kunder. Hovedkontoret på Nesttun ligger rett ved et bybanestopp og et knutepunkt for buss. Det samme gjør Kaigaten. Kontoret i Osøyro ligger sentralt til i Os sentrum, og søkes bemannet med ansatte som er bosatt lokalt.

Det vil i løpet av de neste årene bli innført mengdeberegning av avfall gjennom BIR AS. Dermed vil det bli oppnådd mer nøyaktig og høyere kvalitet på målingene.

Bankens håndbøker for helse-, miljø og sikkerhet er oppdatert og i tråd med retningslinjene som gjelder for miljøfyrtårnsertifisering. Tilsvarende gjelder personalhåndboken, drifts- og innkjøpsrutiner, samt øvrige rutiner og retningslinjer.

Fana Sparebank har gjennomført en grunnleggende kartlegging av virksomhetens innkjøp og forbruk av ulike produkter, herunder energikilder. De fleste umiddelbart tilgjengelige skritt for å forbedre konsernets håndtering av ulike klima- og miljørelaterte temaer er i stor grad tatt ut.

Den viktigste konsekvensen og utfordringen knyttet til miljøsertifiseringen er at banken har etablert og satt forpliktende mål for videre tiltak. Målsettingene krever et aktivt engasjement og løpende søkelys på mange sider ved å forbedre Fana Sparebanks karbonfotavtrykk, hvori også inngår en forpliktelse om at banken skal være klimanøytral.

10.5 Reisevaner

Flyreiser og andre jobbrelaterte reiser er sterkt redusert i 2021 av koronarelaterte årsaker. Likevel er det slik at det oppmuntres til å erstatte fly med tog for reiser mellom Bergen og Oslo. Møter og konferanser forventes i betydelig grad enn tidligere å bli satt opp med et nettbaserte alternativer, noe som vil bidra til at antall flyreiser ikke vil gå tilbake til det omfang det hadde før koronaen.

Blant tiltakene banken skal gjennomføre, er en ny kartlegging av de ansattes reisevaner. Banken vurderer hvilke muligheter som foreligger for effektivt å stimulere til mer bærekraftige reisevaner. Det er foretatt store utbedringer av garderobe- og dusjmulighetene ved hovedkontoret, hvilket betyr at det er godt tilrettelagt for ansattes bruk av sykkel eller til fots ved alle kontorene.

I tråd med generelle trekk i samfunnet, bruker også en rekke av bankens medarbeidere elbil til daglig. Andelen el- og hybridbiler er stigende i takt med samfunnsutviklingen generelt.

Ansattes reisevaner er identifisert som et område der banken skal vurdere ulike tiltak for å stimulere til en dreining over på mer bruk av kollektivtransport eller sykling til og fra hjemstedet.

10.6 Bysykler

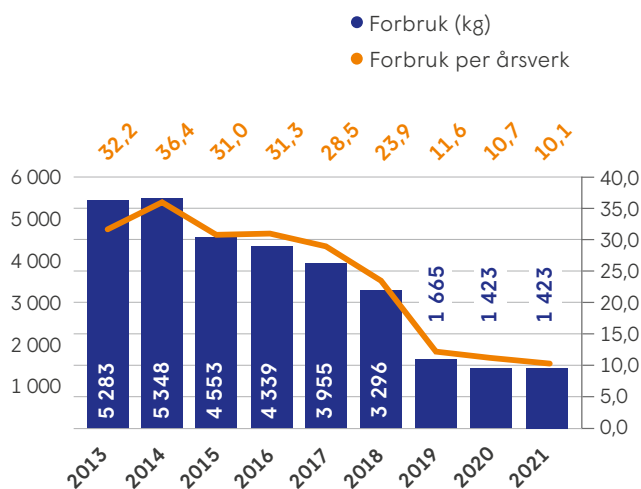
Ansatte i Fana Sparebank som bruker Bergen kommunes Bysykler får dekket abonnement av banken.

10.7 Materialforbruk

Fana Sparebank anvender Admincontrol som verktøy for elektronisk saksbehandling og møteadministrasjon for styret og sentrale interne møter. I tillegg brukes systemet av selskaper banken har produktsamarbeid med, og der også banken er representert gjennom eierskap og i styrende organer. Verktøyet erstatter i det alt vesentlige av fysiske sakspapirer. Systemet ivaretar også en sikkerhetsmessig side ved at konfidensielt materiale blir håndtert på en trygg måte.

Det samlede, beregnede forbruket av kopipapir ble holdt på et tilnærmet konstant nivå på 1,4 tonn fra 2020 til 2021. Det kan tyde på at det er behov for å sette inn nye motiverende tiltak for å få til ytterligere reduksjon.

Det er generelt sett god oppmerksomhet på bruk av papirutskrifter, da dette er et godt synlig og konkret miljøtiltak. Papirforbruket er også påvirket av økt digitalisering av interne prosesser og rapportering, ikke minst i kundesammenheng. E-signering og digital behandling av avtaledokumenter bidrar til lavere papirforbruk.

KOPIPAPIR: Diagrammet viser forbruk av kopipapir totalt for konsernet. Oppgitt enhet er beregnet antall kilo papir. Både faktisk forbruk og forbruk per årsverk er redusert over flere år. For 2021 er totalt beregnet forbruk 10,7 kg per ansatt.

10.8 Ren kraft

For å stimulere til økt produksjon av fornybar energi har Fana Sparebank fortsatt å kjøpe opprinnelsesgarantier tilsvarende hele konsernets fysiske kraftforbruk i Norge. Kjøpet gir en garanti for at et kraftvolum tilsvarende årsforbruket av elektrisk kraft blir produsert som fornybar kraft ved norske vannkraftverk.

Ordningen med opprinnelsesgarantier (Guarantees of Origin, GoO) er etablert med utgangspunkt i EUs fornybardirektiv, og er en frivillig ordning for forbrukere som ønsker å gjøre en konkret klimainnsats.

Opprinnelsesgarantier gjør at fornybarheten i kraftproduksjonen kan spores og omsettes i markedet som en egen vare. GoO-godkjente kraftanlegg som produserer fornybar energi, for eksempel i form av vann- eller vindkraft, får utstedt ett GoO-sertifikat for hver MWh de produserer. Disse kan omsettes fritt i markedet. Hvert GoO-sertifikat har et unikt ID-nummer som knytter den til selve kraftproduksjonen.

10.9 Fremtidige forpliktelser og utfordringer

Som Miljøfyrtårn har banken inngått en forpliktelse om å utvide og utvikle engasjementet. Forpliktende utsagn knytter seg til innkjøpsrutiner, energiforbruk, samt høynet bevissthet knyttet til virksomhetens klima og miljøpåvirkning.

Fokus omkring egen virksomhet var et naturlig utgangspunkt ved etableringen som Miljøfyrtårn. Fana Sparebank ble resertifisert som Miljøfyrtårn høsten 2021.

Det ligger imidlertid en betydelig utfordring, og tilhørende potensial for å oppnå ambisiøse klimamål, i å gjennomføre miljørelaterte temaer i kjernevirksomheten. Det er først når banken kan inkludere klimainnrettede tiltak i kundesammenheng at bankens bidrag til klimaendring kan få et omfang av noe betydning. Fana Sparebank har forpliktet seg til å utvikle kunderelaterte produkter og tjenester som underbygger en økologisk bærekraftig utvikling. I tillegg skal gavetildeling og støtte fra bankens gavefond inkludere formål som underbygger samfunnsansvaret banken ivaretar.

11 Etikk

Fana Sparebank er opptatt av å levere tjenester som er forankret i solid etisk adferd. Dette sikres blant annet i god, grunnleggende kompetanse og faglig bakgrunn. Banken er tilknyttet fire ulike autorisasjonsordninger innenfor Finansnæringens autorisasjonsordninger, FinAut. Flere av autorisasjonsordningene er overlappende, det vil si at rådgivere og ansatte er autorisert innen flere fagområder. Samlet sett besitter bankens medarbeidere autorisasjoner som følger: 38 innenfor sparing og investeringsrådgivning, 38 innenfor skadeforsikring, og 41 innenfor personforsikring.

Autorisasjonsordningene legger til grunn reglene for god skikk i kundekommunikasjon og rådgivningsvirksomhet både for bankvirksomheten og innenfor forsikringsområdet. Banken stiller på generell basis krav til at rådgivere innen personmarkedet skal være autorisert for områder der de treffer kundene. I fagplanene inngår etikk som ett av kompetanseområdene, og kunnskapen prøves både med teoretisk og praktisk prøve. Etske problemstillinger inngår også i en årlig, faglig oppdatering.

Samtlige ansatte pålegges å sette seg inn i og å undertegne bankens etiske retningslinjer. Retningslinjene omfatter blant annet forholdet mellom fritid og arbeid, privatøkonomi, service og tillit, habilitet, taushetsplikt og forholdet til kunder, leverandører og forretningsforbindelser. I tillegg gjelder egne regler for adferd når det gjelder arbeid med IKT og datasikkerhet. De etiske retningslinjene gjennomgås og kvitteres ut elektronisk på årlig basis.

Satsningen på FinAut og systematiseringen av retningslinjene for bankens etiske ansvar ansees å ha bidratt positivt både overfor kunder og samfunnet, samt å ha gitt et økt bevissthetsnivå innad i banken og dets datterselskaper.

Bankens etiske retningslinjer fastslår at medarbeidere i Fana Sparebank ikke må motta vederlag i noen form fra kunder, meglere, leverandører eller andre forretningsforbindelser. Dette fordi slike ytelser kan være egnet til å påvirke den enkeltes beslutninger om forvaltningen av betroede midler. Ingen medarbeider må derfor motta personlige gaver utover mindre oppmerksomheter, uten at dette rapporteres skriftlig og godkjennes av overordnede. Gaver omfatter ikke bare materielle gjenstander, men også andre fordeler, for eksempel i form av personlige rabatter ved kjøp av varer og tjenester.

Visse ansatte er pålagt særskilte restriksjoner når det gjelder verdipapirhandel. For denne gruppen er regelverket beskrevet i bankens rutinehåndbok, og hjemlet i Verdipapirhandellovens bestemmelser.

11.1 Medarbeidere

Samtlige medarbeidere er underlagt egne regler og retningslinjer for habilitet og taushet i eksterne og interne forhold. Habilitetsreglene inntar for at den enkelte medarbeider i sitt virke i banken ikke skal behandle lån, fastsette forretningsvilkår eller på annen måte foreta vurderinger på vegne av banken eller datterselskaper som berører

- egne personlige interesser
- familiemedlemmer
- nære venner
- privat eller offentlig virksomhet eller organisasjoner vedkommende har økonomisk interesse eller tillitsverv i, eller
- lag og/eller organisasjoner som man er medlem av eller deltaker i

Som et ledd i overholdelsen av disse retningslinjene avgir den enkelte medarbeider årlig en erklæring med oversikt over tillitsverv eller økonomiske interesser i organisasjoner og/eller selskaper de er engasjert i. Habilitets- og taushetsreglene tar utgangspunkt i Finansforetakslovens bestemmelser, og er forankret i bankens Personelhåndbok med tilhørende retningslinjer. Fana Sparebank har ikke avdekket uregelmessigheter innenfor dette området.

Det er fastlagte prosedyrer for opplæring av nye ansatte, slik at disse gis anledning til å sette seg inn i bankens arbeidsreglement og de forventninger som stilles den enkelte overfor kunder og kolleger i arbeidsforholdet.

11.2 Sosiale medier

Det er utarbeidet noen generelle råd og anbefalinger til hjelp for den enkelte ansatte for kommunikasjon som privatperson i sosiale medier på nett og samtidig å ivareta Fana Sparebanks interesser og omdømme.

11.3 Diskriminering og likestilling

Bærekraftsmålene har mange referanser til menneskerettigheter generelt, og områder som diskriminering og likestilling spesielt. Fana Sparebank har fokus på integrering av mangfolds- og likestillingsperspektiver i virksomheten, og arbeider med mål og tiltak på flere felt. Et grunnleggende prinsipp er å tilstrebe full likestilling på alle områder. Nedenstående oversikter supplerer årsberetningens redegjørelse:

Banken har inngått en fadderavtale med en lokal birøkter som har installert tre bikuber på taket av bankens hovedkontor på Nesttun. Tiltaket vil bl.a. bidra til å forbedre kvaliteten på pollinering i frukthager i nærmiljøet.

Biene er primært et symbol på bredden i bankens satsninger innen klima- og miljøtiltak. Biene og honningen som produseres er gode ambassadører for bankens profil.

11.3.1 Hel- og deltidstilling

Av bankens ansatte er det 5 som har deltidstilling. Av disse er 4 kvinner og 1 mann. Deltidstillingene er i det alt vesentlige knyttet til uførhet. Stillingsandelene fordeler seg slik:

Andel ansatte fordelt på stillingsbrøk	Kvinner / Mann	% kvinner / % menn
100 % stilling	62 / 45	93 / 98
60 % stilling	1 / 0	1 / 0
50 % stilling	2 / 1	2 / 2
40 % stilling	2 / 0	4 / 0
Sum	67 / 46	100 / 100

11.3.2 Permisjon og fravær

Uttak av foreldrepermisjon (samlet antall dagsverk):

Kjønn	Antall	Gj.snitt	Samlet	Antall
Menn	3	46	137	16 %
Kvinner	6	122	732	84 %
Sum	9		869	100 %

Det er videre registrert kjønnsfordeling av fravær på grunn av syke barn, der menn og kvinner er registrert med henholdsvis 39 og 32 dagsverk.

12 Prosedyre

Alle retningslinjer, rammer og krav som er nedfelt i bankens strategidokumenter, blir gjort gjenstand for regelmessig oppdatering og årlig revisjon med forankring i styret. Den enkelte operative enhet har ansvaret for å implementere strategiene gjennom handlingsplaner og faktiske tiltak. Fastsatte rammer skal måles med angitt frekvens og rapporteres.

Banken har fastsatt retningslinjer og prosedyrer for rapportering av avvik. Dersom det oppstår hendelser som bryter med bankens rammer eller retningslinjer, eller også oppdages før det inntreffer brudd, blir disse rutinemessig loggført og rapportert. Alle rapporterte avvik ledsages av en vurdering om den aktuelle hendelsen krever endring i eller oppdatering av gjeldende rutiner.

13 Veien videre

Fana Sparebank har inngått forpliktelser innenfor bærekraft generelt og for klimahandling spesielt. Disse forpliktelsene påvirker bankens agenda og handlingsplaner, og det forventes at dette vil forsterkes i kommende år. Banken har en strategi for samfunnsansvar og ESG som stiller høye ambisjonskrav når det gjelder omstilling og tilpasningen til et lavkarbonsamfunn. Som et ledd i denne målsettingen vil det bli gjennomført grunnleggende risikoanalyse og kartlegging av hele virksomheten. Det vil i 2022 bli satt særlig oppmerksomhet på å identifisere risiko, herunder, ansvarsrisiko, omstillingsrisiko, og fysisk risiko, for tap eller skade som følge av klimaendring. Dette gjøres ved å anvendes scenarier for ulike temperaturendringer, og vurdere potensielle konsekvenser for banken, dets omgivelser og virksomhet på generelt grunnlag, inkludert kundeengasjementer.

Etter hvert som metoder for måling og rapportering av klimagassutslipp for bankens utlånsvirksomhet blir tilgjengelig, vil de bli tatt i bruk. Fana Sparebank arbeider aktivt for å bidra til å utvikle standarder som skal brukes av norske banker.

Videre har banken engasjementer med lokale organisasjoner som vil kreve ressurser og bidrag. Ett forhold som i særlig grad vil berøre kundene direkte, er innføringen av kundeutbytte.

Fana Sparebank har i forretningsideen nedfelt utsagn om at virksomheten skal drives på en bærekraftig måte, samt at banken skal være en positiv bidragsyter for samfunnet. Disse utsagnene skal, i tråd med de forpliktelsene som er inngått, gis innhold og bli synliggjort gjennom bankens virksomhetsutøvelse.

Det knyttes forventninger til at bankens hovedstrategi, ESG og samfunnsansvarstrategi og strategi for gaveinstituttet vil medføre en klar synliggjøring av bankens samfunnsansvar og satsning på bærekraftig virksomhet.

I de kommende år vil flere grønne produkter se dagens lys. Den største utfordringen er knyttet til å videreutvikle grønne boliglån slik at rehabiliteringstiltak som reduserer en boligs karbonfotavtrykk med minst 30 prosent kan verifiseres og identifiseres som eget produkt. Innskudds- og brukskontoer knyttet til barn og ungdom er definert i bankens rammeverk for grønn finansiering. Dette innebærer at banken etablerer en gjennomgående grønn produktportefølje for kunder som kvalifiserer eller ønsker å tilpasse seg en bærekraftig fremtid innenfor innskudd, lån og plasseringer.

I tillegg til dette vil det også fra bankens side bli stilt nye krav til kunder og forbindelser, primært på næringslivssiden. Det er naturlig å se for seg at kreditt- og utlånsvirksomheten vil se en klar dreining i retning av å bli et instrument for påvirkning av samfunnet rundt oss.

Redegjørelse for foretaksstyring

1 Styrende organer

1.1 Styret

Styret er ansvarlig for de strategiske veivalg Fana Sparebank gjør. Styret skal føre tilsyn med bankens virksomhet, herunder at de midler det råds over forvaltes på en betryggende og hensiktsmessig måte. Styret skal holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og påse at banken har forsvarlig egenkapital og likviditet i forhold til lovpålagte krav. Videre skal styret sørge for at banken har en forsvarlig organisering, tilstrekkelig kvalifisert personell og klare ansvarslinjer. Styret har 6 medlemmer (inkludert 2 medlemmer valgt av de ansatte) og 3 varamedlemmer (1 varamedlem for eksterne styremedlemmer og 1 varamedlemmer for hver av ansatte-representantene¹). Styret har en ordning hvor varamedlem for de eksterne styremedlemmene av hensyn til kontinuitet i styrearbeidet, har møte- og talerett. Styrets medlemmer og varamedlemmer velges av generalforsamlingen for inntil to år. Styrets leder og nestleder velges for inntil 2 år ved eget valg på generalforsamlingen. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

1.2 Generalforsamlingen

Generalforsamlingen har 20 medlemmer, hvorav 14 medlemmer er valgt av og blant sparebankens kunder/innskyttere, 1 medlem som ivaretar samfunnsfunksjonen og 5 medlemmer som er valgt av og blant de ansatte i banken.

Generalforsamlingen fastsetter bankens vedtekter, vedtar bankens regnskap, herunder avsetning til gavefond, om det skal deles ut kundeutbytte, samt velger styre, valgkomité og fastsetter honorar til tillitsvalgte.

For å tilpasse seg rammelovgivning på best mulig måte, har generalforsamlingen besluttet at det ikke skal være en særskilt leder av dette organet. Styret innkaller til møter i generalforsamlingen og møtene vil bli åpnet og ledet av styrets leder.

2 Risikostyring og internkontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i Fana Sparebanks langsiktige verdiskapning. Bankens overordnede mål følger

av strategisk plan. Avkastningsmålet er styrende for bankens aktiviteter og konkretisering av delmål.

Fokus settes på å sikre bankens konkurranseevne. Fana Sparebanks strategiske mål balanseres mot bankens risikoevne og -vilje. Risiko- og kapitalvurderinger er en integrert del av bankens strategiske og forretningsmessige prosesser. Bankens risikostyring er knyttet opp mot hovedområdene kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

Styret i Fana Sparebank legger til grunn at banken skal være godt kapitalisert. Gjennomgang av bankens viktigste risikoområder, samt kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres minst én gang i året og behandles av styret. Bankens kapitalstrategi skal være basert på reell risiko i virksomheten supplert med effekt av ulike stressscenarioer. Ansvar for gjennomføring av bankens risiko- og kapitalstyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enheter. Styret har ansvar for å påse at banken har kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, samt sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret vedtar også bankens mål og rammer innenfor alle risikoområder. Rapportering til styret i forhold til mål og rammer finner sted kvartalsvis. Administrerende direktør har ansvaret for bankens samlede risikostyring, herunder utvikling av gode modeller og rammeverk for styring og kontroll. Bankens avdeling for risikostyring ivaretar viktige funksjoner knyttet til styring, kontroll, rapportering og analyse, og har ansvar for bankens modellverk for risiko- og kapitalstyring. Leder for risikostyring, risk manager, rapporterer administrativt til Økonomidirektør, og for å opprettholde uavhengighet, direkte til administrerende direktør i risiko-/kontrollrelaterte saker.

Ansvarlig for Compliance/Chief Compliance Officer (CCO) har et overordnet ansvar for å kontrollere at lov- og regelverk blir gjennomført og etterlevet. CCO rapporterer direkte til administrerende direktør, men er ikke medlem av Ledergruppen. Lederne for de ulike enhetene har ansvar for implementering av regler, retningslinjer og rutiner og at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regelverk. Styret har godkjent bankens compliance-policy, plan og risikoanalyse samt retningslinjene til CCO.

Hvitvaskingsansvarlig har ansvar for å følge opp Fana Sparebanks etterlevelse hvitvaskingsloven og rutinene på dette området. Styret har godkjent Policy for forebygging av hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjonsbrudd, samt den

¹ I henhold til finansforetaksloven § 8-4 skal det være like mange ansattvalgte varamedlemmer som det er ansattvalgte styremedlemmer.

virksomhetsinnrettede risikovurderingen. Hvitvaskingsansvarlig er medlem av bankens ledergruppe og bistås av et eget AHV-team bestående av tre årsverk. Bankens juridiske avdeling bistår hvitvaskingsansvarlig ved behov.

Kredittkomiteer behandler større engasjementer og saker av spesiell karakter. BM komiteens medlemmer er direktør for Kreditt og Juridisk, økonomidirektør, direktør Bedriftsmarked og leder Juridisk.

Alle ledere i Fana Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god internkontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. Fana Sparebank har vedtatt en strategi for risikostyring og internkontroll som fastsetter mål, organisering og gjennomføring av internkontrollarbeidet. Strategien omfatter også krav til rapportering av status for bankens risikobilde og kvaliteten i internkontrollen samt oppfølging av risikoreduserende tiltak.

Bankens økonomiavdeling har ansvar for fagområdene finansiell rapportering og myndighetsrapportering, økonomistyring, skatt/avgift og internkontroll over finansiell rapportering. Herunder følger ansvar for kvartalsvis finansiell rapportering i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder og fastsatte regnskapsprinsipper for konsernet. Det er utarbeidet rutiner for finansiell rapportering, som skal sikre fullstendighet i rapporteringsgrunnlaget og konsistent prinsippbruk. Ledelsen i banken foretar, i tillegg til gjennomgang av regnskap og risikoreportering, periodisk gjennomgang av driftsrapportering mot budsjett med orientering til styret.

Banken har i henhold til finansforetaksloven § 8-18 (1) etablert et revisjonsutvalg. Revisjonsutvalget er et underutvalg av styret og har en forberedende og rådgivende funksjon.

Revisjonsutvalg består av styrets leder, et styremedlem samt et styremedlem valgt av de ansatte. Styret utpeker leder for revisjonsutvalget. Styrets leder kan ikke være leder av revisjonsutvalget.

Revisjonsutvalget overordnede ansvar knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er å overvåke systemene for internkontroll og risikostyring ved den finansielle rapporteringen.

Revisjonsutvalget skal informere styret om resultatet av den lovfestede revisjonen og forklare hvordan revisjonen bidro til regnskapsrapportering med integritet og revisjonsutvalgets rolle i den prosessen. Videre skal revisjonsutvalget forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen og komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet. Ved foretakets regnskapsrapportering, skal revisjonsutvalget overvåke systemene for internkontroll, risikostyring og foretakets internrevisjon, uten at det bryter med revisjonsutvalgets uavhengige rolle,

I tillegg skal revisjonsutvalget gjennomgå og vurdere de regler og prosedyrer som Fana Sparebank har utarbeidet for å oppfylle sin regnskapsrapportering og annen økonomisk rapportering til Oslo Børs og finansmarkedene. Revisjonsutvalget skal i denne sammenhengen forberede styrets kvalitetssikring av Fana Sparebanks finansielle rapportering. I tillegg skal revisjonsutvalget gjennomgå og vurdere bankens rapportering knyttet til bærekraft og samfunnsansvar.

Revisjonsutvalget skal ha løpende kontakt med foretakets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, herunder overvåke revisjonsutførelsen, vurdere og overvåke revisors uavhengighet etter revisorloven kapittel 8 og revisjonsforordningen artikkel 6. Herunder særlig at andre tjenester enn revisjon er levert i samsvar med revisjonsforordningen artikkel

5, jf. revisorloven § 12-1. Revisjonsutvalget har også ansvaret for å forberede foretakets valg av revisor og gi sin anbefaling i samsvar med revisjonsforordningen artikkel 16, jf. revisorloven § 12-1. Styret har utarbeidet instruks til revisjonsutvalget hvor dets oppgaver fremgår.

Styrets risikoutvalg, som er tilsvarende sammensatt som revisjonsutvalget, overvåker og styrer bankens samlede risikoeksponering mot styrefastsatte rammer og mål. Utvalget vurderer jevnlig om bankens styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Styret utpeker leder for risikoutvalget. Styrets leder kan ikke være leder av risikoutvalget. Styret har utarbeidet instruks til risikoutvalget.

Godtgjørelsesutvalget gjennomgår og overvåker praktiseringen og virkningene av bankens godtgjørelsesordninger. Styret har utarbeidet instruks til godtgjørelsesutvalget.

Internrevisjonen er en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon. Internrevisjonen benytter en systematisk og strukturert metode for å evaluere og forbedre effektiviteten og hensiktsmessigheten av organisasjonens prosesser for risikostyring, kontroll og governance. Internrevisor velges av bankens styre.

Eksternrevisor velges av generalforsamlingen. Revisor avgir årlig revisjonsberetning til generalforsamlingen, og har minst et årlig møte med styret hvor beretning fra revisor blir presentert og kommentert. I dette møtet redegjør revisor som regel bl.a. for sin vurdering av bankens internkontroll, herunder områder hvor kontrollen bør forbedres. Forholdet til revisor er regulert i engasjementsbrev som blant annet omhandler partenes ansvar, fastsettelse av revisjonshonorar og hvordan andre tjenester skal avtales og honoreres.

Bankens etiske retningslinjer omfatter varslingsplikt for ansatte ved kritikkverdige forhold, herunder brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter, og fremgangsmåte for hvordan slik informasjon skal gis.

Virksomheten i Fana Sparebank er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. I tillegg til stedlige tilsyn, gjennomgår Finanstilsynet bankens års- og delårsregnskaper samt risikorapporter og kapitalvurderinger. Styret og administrasjonen tilstreber en åpen og konstruktiv dialog med Finanstilsynet.

Banken har rutiner for finansiell informasjon som skal sikre finansmarkedene korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise børs- og pressemeldinger, bankens hjemmeside samt regnskapsrapporter. Finansiell rapportering for banken finner sted kvartalsvis i tillegg til årsregnskapet. Bankens lar seg vurdere av et internasjonalt ratingbyrå

3 Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer mv.

I henhold til bankens vedtekter skal valgkomiteen forberede valg til generalforsamlingen, styret og valgkomite. Valgkomiteen innstiller på kandidater til kunde-/innskytervalget og fremmer forslag til medlemmer av styret og medlemmer av valgkomiteen. Valgkomiteen fremmer også forslag til kandidater på vervene som styrets leder og styrets nestleder. I tillegg innstiller valgkomiteen på honorar til de tillitsvalgte. Valgkomiteen har 5 medlemmer og 3 varamedlemmer, hvorav de ansatte har 1 medlem med varamedlem. Medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen velges for inntil 2 år. Valgkomiteens leder velges ved eget valg. Valgkomiteens oppgaver følger ellers av instruks fra generalforsamlingen.

Fana Sparebank følger for øvrig Norsk Anbefaling Eierstyring og Selskapsledelse, utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

GE

Bergens Tidende

HOTEL

INNHOLDSFORTEGNELSE

Regnskap og noter

Nøkkeltall	44	19 Provisjonskostnader	111
Årsberetning 2021	45	20 Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrument	112
Resultatregnskap	60	21 Personal- og generelle administrasjonskostnader	113
Balanse	61	22 Andre driftskostnader	114
Kontantstrømoppstilling	62	23 Skattekostnader	115
Endringer i egenkapitalen	63	24 Klassifikasjon av finansielle instrumenter i balansen	117
Noter		25 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost	119
1 Regnskapsprinsipper	64	26 Verdsettelseshierarki for finansielle instrumenter til virkelig verdi	120
2 Segmentrapportering	73	27 Finansielle derivater	123
3 Kapitaldekning	74	28 Motregning finansielle derivater	124
4 Uvektet kapitalandel	76	29 Rentebærende verdipapirer	125
5 Risikostyring	77	30 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	126
6 Maksimal kreditteksponering	83	31 Datterselskaper	127
7 Kredittrisiko og risikoklassifisering	85	32 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler ..	128
8 Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer	88	33 Leieavtaler	130
9 Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område	92	34 Gjeld	132
10 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer	93	35 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	134
11 Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	94	36 Avsetninger og pensjonsforpliktelser	134
12 Fordeling av utlån til kunder mellom steg	99	37 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader	135
13 Likviditetsrisiko/restløpetid på eiendels- og gjeldsposter	101	38 Transaksjoner med nærstående parter	136
14 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, morbank	105	39 Godtgjørslar og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte	137
15 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, konsern	107	40 Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen	139
16 Rentefølsomhet	109		
17 Netto renteinntekter	110		
18 Provisjonsinntekter og gebyrer	111		

Nøkkeltall

Regnskapsposter i % av GFK	2021	2020	2019	2018	2017
Gjennomsnittlig forvaltningskapital pr. mnd. i mill. kroner	29 435	27 810	25 958	24 741	23 062
Renteinntekter	1,81	2,21	2,86	2,55	2,56
Rentekostnader	0,63	1,02	1,42	1,12	1,05
Netto renteinntekter	1,18	1,19	1,44	1,43	1,51
Andre driftsinntekter	0,28	0,36	0,42	0,62	0,60
Sum inntekter	1,45	1,55	1,86	2,05	2,11
Driftskostnader	0,85	0,91	0,99	0,98	0,94
Driftsresultat før tap	0,60	0,64	0,87	1,07	1,17
Tap på utlån og garantier	0,03	0,07	-0,05	0,10	0,03
Driftsresultat etter tap	0,57	0,58	0,92	0,97	1,14
Skattekostnader	0,12	0,12	0,22	0,18	0,25
Resultat for perioden	0,45	0,46	0,70	0,79	0,89
Totalresultat	0,45	0,45	0,70	0,79	1,00

Andre nøkkeltall	2021	2020	2019	2018	2017
Egenkapitalavkastning (Resultat etter skatt i prosent av snitt EK)*	4,9	4,9	7,5	8,6	9,9
Egenkapitalavkastning (Totalresultat etter skatt i prosent av snitt EK)*	4,9	4,9	7,5	8,6	11,1
Kapitaldekning i prosent	20,5	19,7	21,2	20,6	19,1
Ren kjernekapitaldekning i prosent	17,6	16,9	18,0	16,7	15,2
Uvektet kapitalandel i prosent	8,6	8,5	9,2	9,3	8,7
LCR i prosent	180	219	208	190	184
Kostnader i prosent av totale inntekter*	58,4	58,5	53,3	47,7	44,4
Kostnader i prosent av totale inntekter ekskl. verdipapirer*	56,8	60,2	53,4	51,2	47,7
Innskuddsdekning*	47,7	46,9	48,4	49,9	51,8
Årsverk i bankdriften	109	109	108	103	101
Vekst i utlån brutto i prosent*	3,1	9,1	5,4	6,5	11,2
Vekst i innskudd fra kunder i prosent*	4,9	5,7	2,2	2,6	1,9
Vekst i forvaltningskapital i prosent	2,6	11,6	4,3	4,8	9,3
Forvaltningskapital pr. 31.12.	30 026	29 276	26 242	25 168	24 022
Gjennomsnittlig forvaltningskapital*	29 435	27 810	25 958	24 741	23 062
Brutto utlån pr. 31.12.	26 240	25 440	23 310	22 119	20 759
Netto utlån pr. 31.12. (etter tapsavsetninger)	26 170	25 387	23 253	22 034	20 693
Innskudd fra kunder pr. 31.12.	12 512	11 924	11 278	11 037	10 762
Egenkapital	2 756	2 644	2 535	2 486	2 305

* Alternative resultatmål (APM) er definert i eget vedlegg.

Årsberetning 2021

1 Året i sammendrag

Fana Sparebank presenterer med dette sitt 143. årsregnskap.

Året 2021 ble igjen et år der pandemien har satt preg på tilværelsen. Våre kunder, ansatte, lokalmiljøet og samfunnet er gjennom det meste av året blitt påvirket i en eller annen form. Fana Sparebank har likevel lyktes med å oppnå flere mål, herunder en milepæl ved å passere 30 milliarder kroner i forvaltningskapital.

Årsrapporten viser etter styrets mening at Fana Sparebank fremstår med høy grad av bevissthet og kompetanse til å løse de store og komplekse samfunnsoppgavene vi står overfor, også når uforutsette hendelser oppstår. Organisasjonen settes på prøve, og i den sammenheng er det særlig tilfredsstillende at de gode resultatene fra medarbeiderundersøkelsen Great Place To Work er opprettholdt i en tid der arbeidsforholdene utfordres. Resultatet i 2021 viser på overordnet nivå fortsatt effekten av at banken skjermet boliglånkundene gjennom lave boliglansrenter helt fra koronakrisen inntraff i mars 2020. Det har likevel ikke vært til hinder for at det er tatt viktige strategiske skritt med sterk innovasjonskraft, noe Himla Banktjenester bærer vitnesbyrd om. Himla har gjennom 2021 bekreftet at det er blitt den suksessen man håpet på. Konseptet får stor oppmerksomhet, både fra fornøyde kunder og fra andre aktører som har interesse for nyvinninger innen bank og finans. Med Himla har Fana Sparebank en heldigital løsning som gir kunder en reell mulighet til å bruke en ren selvbetjent bankløsning med tilsvarende gode vilkår.

Fana Sparebanks relevans som aktiv bidragsyter i et moderne samfunn vil defineres på flere plan. Kompetanse og gjennomføringskraft innen innovasjon for å skape nye, effektive og kundetilpassede tjenester er grunnleggende for å møte fremtidige utfordringer. Der nest må det økonomiske fundamentet være til stede gjennom god lønnsomhet som sikrer soliditet og evne til å oppfylle kundenes finansielle behov. Til sist har styret uttrykt høye ambisjoner for bankens rolle i samfunnet ved å drive ansvarlig bankvirksomhet og bidra til å oppfylle FN-bærekraftsmål. Fana Sparebank har i 2021 tatt viktige steg innen disse områdene, blant annet gjennom å slutte seg til FN-initiativet Net Zero Banking Alliance (NZBA). Her målsettes ambisjonen om å bli en nullutslippsvirksomhet innen 2050, der også bankens låneeksponering og investeringer er inkludert.

Konsernets årsresultat på 132,5 millioner kroner er skapt gjennom en solid plattform av eksisterende kunder, og også et stort tilfang av nye kunder gjennom hele året.

Den underliggende kjernevirksomheten reflekterer de spesielle forholdene banken har vært eksponert for i 2021. Et særlig fremtredende trekk ved den forretningsmessige virksomheten er utlansveksten på 1,2 milliarder kroner til boligformål. Veksten for personmarked er på hele 6,1 prosent. Veksttaket er høyere enn den generelle kredittveksten, hvilket bekrefter at Fana Sparebank tar markedsandeler. Dette er et resultat av sterk satsning på å utvikle banken i denne retning. Volumveksten i Himla er høyere enn den samlede boliglansveksten i banken, og Himlas relative andel av utlansporteføljen øker.

Konsernets forvaltningskapital økte med i overkant av 700 millioner kroner, til 30 milliarder kroner ved utgangen av året. Konsernets rene kjernekapital er 17,6 prosent ved utgangen av 2021.

Fana Sparebank Eiendom AS begynte på en større restrukturering i siste halvdel av 2020, og denne er slutført i 2021. Selskapet har en markedsandel i overkant av 7 prosent i Bergens-området, hvorav 4 prosent er knyttet til lavpris-konseptet Himla Eiendomsmedling.

2 Den økonomiske bakgrunnen for årets virksomhet

Pandemien har vært en faktor som i større eller mindre grad har satt sitt preg på hverdagen. Gjennom det meste av året har store deler av bankens medarbeidere arbeidet fra hjemmekontor. Virksomheten har likevel tilpasset seg dette, og den daglige driften har vært ivarettatt på et tilnærmet normalt nivå.

Den norske økonomien viste sterk gjeninnhenting i 2021. Bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge økte 4,2 prosent i faste priser fra 2020 til 2021, viser foreløpige nasjonalregnskapstall. Med enkelte unntak har de fleste bransjer hatt et oppsving, og bankens utlanseksponering har hatt lave avsetninger for tap og mislighold.

Boligprisutviklingen har vært positiv, og stor innenlands aktivitet har bidratt til å styrke bankens grunnlag for satsning på vekst innen boligutlån.

Det historisk lave rentenivået som ble etablert da pandemien traff økonomien i mars 2020 fikk en trendendring ved inngangen til sommeren 2021, med stigende forventning om at Norges Bank ville begynne med å øke styringsrenten. I siste halvår ble også styringsrenten økt to ganger, og banken responderte med en rask tilpasning til disse. Mot slutten av året ble det også befestet en høy sannsynlighet for at renten skal økes flere ganger i 2022.

2.1 Koronakrisen

Koronakrisen har fortsatt påvirket Fana Sparebanks organisasjon, kundene og årets virksomhet på en rekke måter. Hensynet til helse har vært fremtredende siden mars 2020, og bankens har lagt vekt på å følge myndighetenes råd og anbefalinger når det gjelder smittevern. Det har blant annet resultert i utstrakt bruk av hjemmekontor, og dermed begrenset fysisk kontakt og risiko for sykdomsspredning.

2.1.1 Kunder

Bankens ekspedisjonssteder har vært stengt i flere perioder siden utbruddet av pandemien våren 2020. Kunder som har hatt behov for å få utført nødvendige gjøremål har imidlertid kommet til, og da med behørig hensyn til smittevern. Mange av våre kunder var direkte berørt av nedstengninger og tap av ordinære arbeidsinntekter, særstilling under den første perioden av krisen. Banken gikk aktivt til verks med å innvilge avdragsutsettelse for de som hadde behov for det. Det ble raskt etablert en selvbetjent, digital løsning for disse henvendelsene.

Innen bedriftsmarked ble bankens kunder i ulik grad påvirket av krisen. Totalt sett har bankens næringskunder klart seg rimelig godt gjennom to år med pandemi, men det er enkelttilfeller som har vist at det også har vært store utfordringer knyttet til å drive virksomhet under så krevende forhold.

2.1.2 Renteendringer

Et finansielt trekk ved pandemien har vært den umiddelbare stimulansen som ble iverksatt i mars 2020 med rentenedsettelse og nullrente på styringsrenten frem til september 2021. Siden dette ble videreført helt ut til kundene, har evnen til å betjene løpende gjeld i liten grad vært et tema i håndteringen av bankens utlånsportefølje. Gjenvinning av økonomien i 2021 kom med økende priser og inflasjonspress, i noen grad drevet av produksjons- og leveringsforsinkelser internasjonalt. Norges Bank signaliserte endringer i rentebanen og varslet en gradvis økning av styringsrenten tidlig på året, med de første av det som etter alt å dømme vil bli en jevn serie økninger ut til 2023.

De ekstremt lave rentenivåene hadde som effekt at enkelte innskuddsrenter ble satt til null, og renteendringen på utlån kunne ikke kompenseres på innskuddstjenester. I den første fasen av renteøkninger er det derfor blitt en asymmetrisk justering ved at utlån får full effekt av rentehevinger, mens innskudd vil bli holdt noe igjen. Styret forventer at rentehevingene i 2022 vil gi anledning til å gjenvinne høyere rentemarginer.

2.1.3 Organisasjonen

Gjennom året har bankens beredskapsgruppe for pandemien opprettholdt fortløpende oversikt og kontroll over organisasjonens tiltak og tilpasningsbehov. Fana Sparebank har lagt til grunn å følge sentrale og lokale anbefalinger og pålegg. Pandemiens utvikling har gitt rom for ulike lettelselser og innstramminger gjennom året, men også erfaringer som vil komme til nytte fremover. Det er blant annet utviklet egne retningslinjer for bruk av hjemmekontor for de som

har arbeidsoppgaver og ønsker om å ha en mer fleksibel arbeidsplattform.

Det midlertidige tilbakeslaget for full gjenåpning som kom med omikron-varianten mot slutten av året, er avløst av optimisme kombinert med full gjenåpning ved inngangen til 2022.

3 Bankens virksomhet i 2021, daglig drift

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet. De viktigste områdene er håndtering av innskudd fra kunder, utlån til person- og næringslivskunder, samt betalingsformidling. Salg og distribusjon av forsikringsprodukter, fond og andre finansielle tjenester representerer i tillegg viktige bidrag til bankens samlede tjenestetilbud.

Banken yter eiendomsmeglervirksomhet gjennom Fana Sparebank Eiendom AS. Virksomheten består av tradisjonell eiendomsmegling og lavpriskonseptet Himla Eiendomsmegling.

Fana Sparebank Boligkreditt AS er et viktig instrument for å sikre konsernet gunstigst mulig finansiering fra pengemarkedet, og dermed mulighet til å tilby kunder konkurransedyktig pris på boliglån. Banken har overført nær halvparten av boliglånsporteføljen til boligkreditselskapet. Boligkreditselskapet finansierer virksomheten gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. I 2021 utgjorde utstedt volum på tre av obligasjonslånene 2 milliarder kroner eller mer. Lånene kvalifiserer dermed som tellende likviditet for andre banker, hvilket øker konsernets tilgang på finansieringskilder i betydelig grad.

I årsberetningen er det konsernets regnskapstall som kommenteres dersom annet ikke er angitt. Tall i parentes angir tilsvarende størrelser for 2020.

Styret har avholdt 12 møter i 2021, hvorav 9 ordinære styremøter, 2 ekstraordinære styremøter og 1 møte med sakshåndtering via e-post. Hovedtyngden av de ordinære styremøtene har vært avholdt digitalt. I tillegg samles styret og bankens ledergruppe til en årlig strategisamling. Av utvalg som utgår direkte fra styret, har Revisjonsutvalget hatt 6 møter, Risiko-utvalget 6, og Godgjørelsesutvalget 1 møte i 2021.

3.1 Lokalisering

Utviklingen av digitale tjenester og selvbetjente løsninger bidrar til at kundenes behov for å oppsøke filialer og kontorer reduseres. Fana Sparebank ønsker imidlertid å opprettholde åpne kontorer for å ivareta kunders behov for rådgivning i viktige livsfaser, samt å bistå kunder som av ulike årsaker ikke har tilgang til eller mulighet for å bruke selvbetjente tjenester.

Fana Sparebank har hovedkontor på Nesttun. Ved hovedkontoret tilbys alle tjenester knyttet til dagligbank og rådgivning for person- og bedriftskunder. I tillegg befinner bankens kreditt-, administrasjons- og ledelsesfunksjoner seg ved hovedkontoret. Fana Sparebank Eiendom AS driver sin virksomhet fra lokaler i tilknytning til bankens hovedkontor på Nesttun.

Banken har et kontor i Kaigaten i Bergen sentrum som tilbyr alle kunderelaterte tjenester, samt i Os sentrum i Bjørnafjordens kommune. Kontoret i Os er et uttrykk for et ønske om å satse i et område i sterk vekst og utvikling. Det er et ønske om å bruke lokalet til mer enn vanlig kontordrift. Filialen skal bidra til å synliggjøre vårt arbeid med lokalsamfunnet når det gjelder samarbeidspartnere, gavemidler og bærekraft.

Kundenes bruk av banken og utviklingen av selvbetjente og mobile tjenester har medført at virtuell lokalisering utgjør en stadig viktigere del av kontakten mellom kunde og rådgiver i banken. Telefon, chat, mobiltelefon og e-post er viktige kommunikasjonskanaler sammen med mobilbank og de etablerte, nettbaserte banktjenestene. Banken har en egen avdeling for å støtte digitale kunder.

Som følge av teknologiutviklingen, og stadig mer bruk av digitale og selvbetjente løsninger, har bransjen en utfordring knyttet til håndtering av de ikke-digitale kundene. For spesielt å hjelpe den eldre generasjonen, har Fana Sparebank en bankbiltjeneste som kjører hjem til de kundene som ønsker hjelp til å få utført sine bankoppdrag. Banken har for tiden to godt profilerte elbiler for formålet. Tjenesten har vært satt på hold under mesteparten av koronakrisen, men ble gjenopptatt mot slutten av året.

Banken tilpasser valg og tilbud av kommunikasjonskanaler til kundens behov og ønsker. Bankens kunder gis anledning til å velge mellom å benytte digitale kanaler eller å kunne møte banken ved å oppsøke et av kontorene.

Effektive og kundefriendlye nett- og mobilbanktjenester utgjør en viktig del av Fana Sparebanks distribusjonsstrategi. Nettbanken og mobilbanken oppdateres fortløpende med funksjonalitet tilpasset kundenes behov. Betalingstjenesten Vipps kompletterer kundenes tilgang til mobil, digital og døgnbasert tilgjengelighet.

Banken har bevisst satset på sosiale medier for å møte kunder og andre som er interessert i vår virksomhet. Profilene på Facebook, Twitter, LinkedIn og Instagram brukes aktivt og følges av mange. Dette er kanaler som passer godt til bankens profil, og som skaper engasjement blant publikum.

Styret og administrasjonen vurderer til enhver tid hvilke kanaler og konsepter som er best egnet til å betjene kundene i tråd med bankens visjon og kjerneverdier.

3.2 Fortsatt drift

Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av bankens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet. Regnskapet er utarbeidet i henhold til IFRS.

4 Bankens samfunnsansvar

Fana Sparebank er en del av det norske sparebankvesenet som oppstod og utviklet seg på 1800-tallet. Sparebankenes funksjon og målsetting var nært knyttet til å dekke datidens behov, både innen organisering og stimulering av sparing og for å bistå med finansiering av lokal virksomhet. Dette er fortsatt nedfelt i bankens formålsparagraf, der det blant annet heter (...) Sparebanken har til formål å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker (...).

I nyere tid, og da med særlig vekt på de siste fem årene, har bankens engasjement knyttet til samfunn og bærekraft gjennomgått en betydelig oppgradering. Dette kan dels sees i lys av endrede holdninger i samfunnet, men i særdeleshet knyttet til nye initiativer og ambisjoner i banken. Begrepet bærekraft brukes i mange sammenhenger, og vil favne hensynet til menneskerettighet, arbeidsforhold, miljø og klima, samt virksomhetsstyring og forpliktelsen til å utøve ansvarlig bankvirksomhet.

Fana Sparebank ligger i forkant når det gjelder enkelte trender, og ser samtidig at samfunnets krav og forventninger vil være kraftige drivere til stadig forbedring.

FNs Klimainitiativ innen finans, UNEP FI, er blitt et kraftsenter for klimaambisjonene til verdens banker. De opprinnelige 132 bankene som var med fra oppstarten i 2019 er blitt til 270, og de representerer 45 prosent av den samlede, globale forvaltningskapitalen. Fana Sparebank har fra begynnelsen hatt glede av erfaringene og kompetansen som finnes i dette nettverket. Medlemmene forplikter seg til å følge seks prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet, og skal regelmessig rapportere på fremdrift knyttet til å oppnå Parisavtalens klimamål.

UNPE FI har gitt utspring til Collective Commitment for Climate Action (CCCA), der Fana Sparebank var én av 30 banker som fra oppstarten i 2019 forpliktet seg til å sette mål og tidsplan for å bidra til et lavkarbonsamfunn. CCCA er senere utvidet til 36 banker, hvorav to norske. Ytterligere ett initiativ, Net Zero Banking Alliance (NZBA), har sitt utspring i det samme miljøet. Målet og forpliktelsen er å bli nullutslippsvirksomheter senest innen 2050. Her var Fana Sparebank og 42 andre banker med fra starten i april 2021. NZBA har ved inngangen til 2022 passert 100 banker som representerer 40 prosent av bankenes forvaltningskapital verden over.

Det er gitt en nærmere beskrivelse av bankens bærekraftsambisjoner og samfunnsansvar annet sted i årsrapporten. Samfunnsansvarsrapporten inneholder oversikt over bankens innsats knyttet til samfunnsrelaterte tiltak, herunder gavefondet og miljø- og bærekraftområdet.

4.1 Gavefond

Fana Sparebank praktiserer en gvestrategi som innebærer at bankens bidrag til samfunnet er økt i betydelig grad. Tildelingene av gavemidler og støtte til allmennyttige formål er organisert i fire ulike konsepter. Hvert av konseptene er knyttet til aktivitet gjennom årets kvartaler.

4.2 Gavetildelinger 2021

Det er tildelt til sammen 16,1 millioner kroner fra Fana Sparebanks gavefond i 2021. Det tilsvarende beløpet i 2020 var 13,4 millioner kroner. Årets tildelinger til samfunnsnyttige formål er økt sammenlignet med foregående år, særlig innenfor kategorien Barn og ungdom.

Årets gavetildelinger er fordelt på følgende konsepter og kategorier (tall i millioner kroner):

Konsept	2021	2020	2019	2018
Barn og ungdom	10,1	8,0	6,7	5,1
Velfortjent	–	0,1	0,1	0,2
Bærekraft	1,6	2,5	2,7	2,7
Næring og kultur	3,0	2,8	13,8	–
Andre gavetildelinger	1,4	–	0,7	2,3
Sum tildeling fra gavefond	16,1	13,4	24,1	10,3

Gavetildelinger er beskrevet nærmere i Samfunnsansvarsrapporten.

4.3 Samfunnsansvar og bankens virksomhet

Fana Sparebank identifiserer seg med ambisjonene som beskrives gjennom FN's 17 bærekraftsmål.

Fana Sparebank har sluttet seg til UN Global Compact. UN Global Compact baserer seg på ti prinsipper innen områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til Global Compact betyr at den enkelte bedrift gjør sitt beste for å drive sin virksomhet i tråd med de ti prinsippene.

Fana Sparebank har siden 2019 stilt krav overfor bankens hovedleverandører av finansielle instrumenter om at de skal være tilsluttet UN Global Compact. Det er i tillegg innført krav om at bankens næringslivskunder skal gjøres kjent med og respektere de samme prinsippene.

Banken har utvidet og presisert kriteriene for ekskludering. Ekskluderingskriterier er nedfelt i bankens overordnede bærekraftstrategi, slik at de gjelder alle deler av virksomheten, herunder kreditt og investeringer. Delstrategier og policydokumenter er forankret i hovedstrategien i tillegg til at relevante presiseringer er inkludert for de ulike risikoområdene.

Fana Sparebank skal ikke finansiere virksomhet knyttet til våpen, gambling, tobakk, pornografi eller produksjon av energi basert på ikke-fornybare, fossile kilder. Fana Spare-

bank skal heller ikke eksponere seg i selskaper som bryter med regler om menneskerettigheter, miljøregelverk eller korrupsjon, statsobligasjoner fra land som er underlagt sanksjoner fra EU eller FN, eller statsobligasjoner fra land som regnes som korrupte.

Fana Sparebank skal forhindre at banken bidrar til skattemotiverte transaksjoner i selskaper det lånes ut penger til. Banken er også eksplisitt mot skatteparadiser, og risikoen er derfor lav for at banken vil bidra til transaksjoner som har til hensikt å unngå beskatning. Banken setter krav om at selskaper og virksomheter det lånes ut penger til skal være åpne om sine eierstrukturer, at de skal redegjøre for hvor mye de betaler i skatt i alle land der de har virksomhet, og eventuelle særavtaler om skattelettelse som selskapene har fått av myndighetene.

Banken slutter seg til prinsippene om å bekjempe korrupsjon, har en nulltoleranspolicy mot korrupsjon og godtar heller ikke bestikkelser i egen virksomhet. Banken stiller dessuten krav om at næringskunder har rutiner mot korrupsjon og at de forplikter seg til ikke å betale eller motta bestikkelser.

Banken håndhever alle regulatoriske krav som innebærer at selskapers reelle eiere skal identifiseres og registreres.

5 Resultat for 2021

5.1 Sammendrag

Fana Sparebank konsernet oppnådde et resultat før skatt på 167,5 millioner kroner i 2021. Dette er en forbedring fra fjorårets resultat på 160,5 millioner kroner. Resultatet er et samlet uttrykk for en bevisst satsning på vekst innen utlån til boligformål kombinert med å ivareta hensynet til eksisterende kunder med de utfordringene de har hatt under pandemien.

Styret gjorde i 2020 et strategisk valg der boliglånsvekst ble vektlagt. Ved å utnytte høy grad av digitalisering i alle ledd av låneprosessene, skjer veksten innenfor dagens kapasitet i organisasjonen, og med begrenset kostnadsøkning. Dette er videreført gjennom hele 2021, og resultatet er at banken tar markedsandeler ved at utlånsveksten er høyere enn den generelle kredittveksten hos publikum.

Den underliggende bankvirksomheten utvikler seg tilfredsstillende. Utlånsveksten er et godt uttrykk for høyt aktivitetsnivå. Nettorenten er marginalt svakere enn fjoråret, og representerer i stor grad en oppsummering av koronakrisens hovedeffekt på resultatregnskapet.

Konsernets resultat etter tap og skatt ble et overskudd på 132,5 millioner kroner (126,8).

Rentenettoen utgjorde 346,3 millioner kroner, mot 331,2 i 2020. Det representerer en økning på 15,1 millioner kroner. Netto provisjonsinntekter ble redusert med 1,4 millioner kroner til 76,4. Det har i hovedsak sammenheng med lavere salgsprovisjonsinntekter fra eiendomsmeglervirksomheten. Netto resultat og markedsverdijusteringer fra finansielle

instrumenter og utbytte fra aksjer og andeler endte på 3,9 millioner kroner. I 2020 var det tilsvarende tallet 18,6 millioner kroner. Blant årets gevinster på finansielle instrumenter er det markedsverdijustering av aksjer i Brage og Vipps.

Samlede driftskostnader utgjorde 249,5 millioner kroner mot 252,3 i 2020. Driftskostnadene er i 2021 redusert med 2,8 millioner kroner. Kostnadsreduksjonen er i all hovedsak knyttet til reduksjoner i administrasjonskostnader på konsernbasis.

Resultatet for 2021 gir en egenkapitalavkastning på 4,9 prosent for konsernet, det samme som året før.

Fana Sparebank har eierposisjoner i produkt- og tjenesteleverandørene Frende Forsikring, Brage Finans AS, Norne Securities AS og Vipps AS. Banken har aktive, produktrelaterte forbindelser til disse selskapene, og mottar provisjoner fra salg. Selskapene konsolideres ikke i bankens regnskaper.

5.2 Bankens inntekter

5.2.1 Rentenetto

Konsernets netto renteinntekter utgjør 346,3 millioner kroner i 2021 (331,2). Økningen i rentenettoen utgjør 15,1 millioner kroner fra 2020. Dette har primært bakgrunn i utlånsvekst og tilhørende økning i de samlede renteinntektene. Fondsbidrag til innskuddsgarantifondet og krisehåndteringsfondet utgjorde til sammen 9,4 millioner kroner i 2021 (10,4).

Netto renteinntekter utgjorde 1,18 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Det representerer en marginal nedgang fra 2020 (1,19), og uttrykker den samlede effekten av redusert utlånsrente til boliglånkundene tilbake til våren 2020.

5.2.2 Andre driftsinntekter

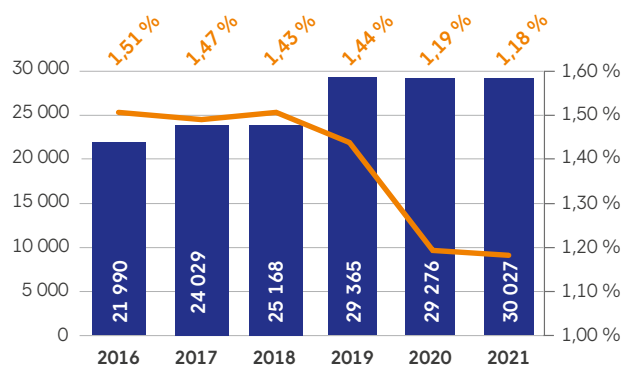
Andre driftsinntekter utgjør 81,0 millioner kroner (99,8). Endringen fra 2020 har bakgrunn markedsverdiendringer fra finansielle instrumenter og reduserte andre inntekter.

Brutto provisjonsinntekter og gebyrer på 84,5 millioner kroner er en nedgang på 1,0 millioner kroner fra 2020 (85,5). Endringen er marginal sammenlignet med fjoråret. Målt mot perioden før pandemien er det imidlertid reduserte provisjonsinntekter fra bankkundes bruk av Visa betalingstjenester i utlandet, i tillegg til at provisjoner fra eiendomsselskapet er gått tilbake som følge av restrukturering og redusert antall meglere.

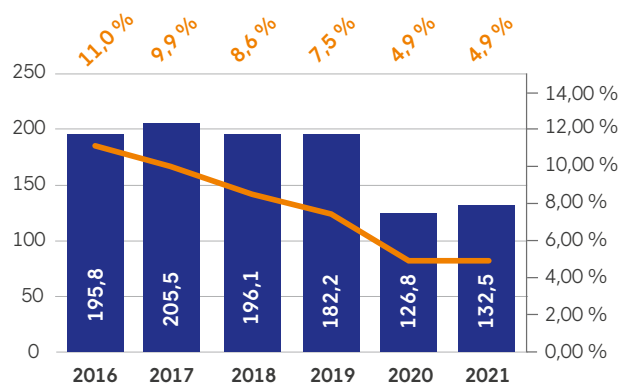
Netto verdiendringer på finansielle instrumenter utgjør -12,2 millioner kroner (11,5). Tallet må sees i sammenheng med mottatt utbytte. Banken klassifiserer mottatte avkastningsandeler på rentefond som en del av Utbytte aksjer, andeler og egenkapitalbevis, og i 2021 mottok banken avkastningsandeler til en verdi av 11,4 millioner kroner (1,3).

Beholdningene av rentebærende verdipapirer er i all hovedsak langsiktige plasseringer i tillegg til kortsiktig plassering i særlig likvide rentepapirer som ledd i bankens løpende likviditetsstyring.

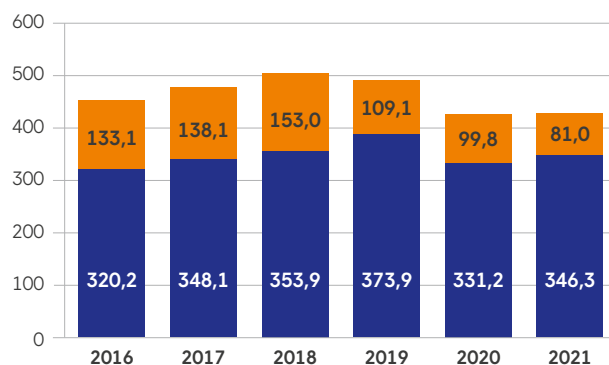
Strategiske aksjer, representert ved Brage Finans og Vipps, har gitt økt verdi gjennom året med bakgrunn i løpende markedsverdivurderinger.

FIGUR 1: Utvikling av forvaltningskapital og netto rentemargin. Netto rentemargin beregnes med utgangspunkt i gjennomsnittlig forvaltningskapital.

FIGUR 2: Resultat etter skatt/EK-avkastning.

FIGUR 3: Graf rentenetto og andre inntekter.

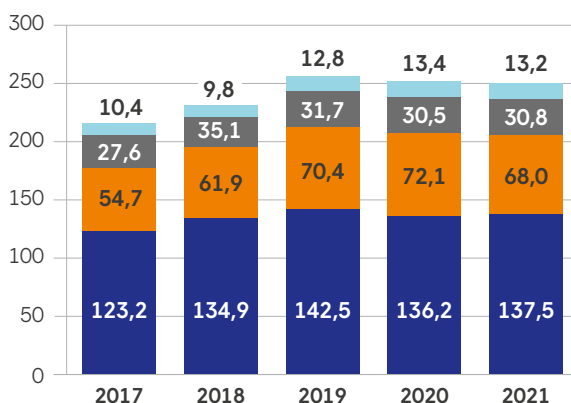
5.3 Driftskostnader

De samlede driftskostnadene utgjorde 249,5 millioner kroner i 2021 (252,3).

Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjør den største andelen av driftskostnadene med 137,5 millioner kroner (136,2). Det er små endringer fra fjoråret.

Kostnadsprosenten fra bankvirksomheten utgjør 52,5 prosent (54,3) i 2021. Med bankvirksomhet menes morbank inkludert boligkreditselskapet, eksklusive finansielle instrumenter. Provisjonsinntekter og kostnader fra eiendomsmeglervirksomheten er tilsvarende ekskludert. Det er et uttalt mål at banken over tid skal tilstrebe seg å holde kostnadsprosenten under femti.

Kostnadsprosenten for konsernet utgjorde 58,4 (58,5) i 2021. Når finansielle instrumenter ekskluderes, ble kostnadsprosenten 56,8 for året (60,2). Kostnadsprosenten er høyere enn bankens langsiktige målsetting for dette nøkkeltallet.

DRIFTSKOSTNADER: Kostnadsutvikling fordelt på hovedposter (millioner kroner). Personalkostnader (nederst), deretter administrasjonskostnader, andre kostnader og ordinære avskrivninger..

5.4 Tap og mislighold

Fana Sparebank klassifiserer og måler tapsnedskrivninger etter IFRS 9. Det innebærer at det settes av forventet tap på hele utlånsporteføljen.

For konsernet Fana Sparebank ble det i 2021 netto avsatt 10,3 millioner kroner til tap på utlån og garantier, mot 18,2 millioner kroner i 2020. Samlede nedskrivninger på utlån, ubenyttede kreditter og garantier utgjør 80,3 millioner kroner ved utgangen av 2021. Ved utgangen av 2020 utgjorde samlede nedskrivninger 72,1 millioner kroner.

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 0,3 prosent av brutto utlån (0,3).

Styret vurderer dette som tilstrekkelig sett i forhold til bankens risiko i utlåns- og garantiporteføljen, og konsernets tap på utlån vurderes fortsatt å være på et lavt nivå.

Brutto engasjementer med betalingsmislighold ut over 90 dager utgjør 46,8 millioner kroner ved utgangen av 2021, ned fra 90,4 i 2020. Engasjementer med betalingsmislighold utgjør 0,2 prosent av brutto utlånsmasse (0,4). Styret er godt fornøyd med at betalingsmisligholdet går ned i en ellers krevende tid.

Betalingsmislighold på utlån er fordelt mellom privat- og bedriftskunder, hovedsakelig knyttet til utlån til bolig og næringseiendom. Banken overvåker disse engasjementene nøye, og har tett oppfølging og dialog med disse kundene. De underliggende pantesikkerheter og verdier knyttet til de misligholdte engasjementene er tilstrekkelig gode til at styret anser at eventuelle tap er kontrollerbare.

Konsernet har brutto tapsutsatte engasjement på 196,9 millioner kroner ved utgangen av året, mot 90,9 millioner kroner året før. Tapsutsatte engasjement utgjør 0,8 prosent av brutto utlån. Totalt er det foretatt nedskrivninger på 35 millioner kroner (26,3) på tapsutsatte engasjement. Økningen fra fjoråret forklares med overgangen til ny misligholdsdefinisjon med virkning fra 1.1.2021. I ny misligholdsdefinisjon er det flere kriterier for å merke kunder som tapsutsatt enn tidligere. Det er også innført en karenstid som tilsier at kundene blir rapportert som tapsutsatt i en periode etter friskmelding. Karenstid er 3 eller 12 måneder avhengig av årsak til misligholdet.

5.5 Totalresultat

Totalresultatet for konsernet inneholder poster som påvirker egenkapitalen direkte, og som ikke føres som en del av bankens driftsresultat. Det er ubetydelige poster knyttet til totalresultatet i 2021. Konsernets totalresultat for 2021 er 132,5 millioner kroner mot 126,2 i 2020.

6 Bankens balanse

6.1 Forvaltningskapital

Konsernets forvaltningskapital har økt gjennom året. Utlånene er den største driveren til den positive utviklingen. Ved årsskiftet passerte konsernet en milepæl ved at forvaltningskapitalen for første gang passerte 30 milliarder kroner, mot 29,3 milliarder kroner i 2020.

6.2 Kontantstrøm

Konsernets likviditetsbeholdning utgjør 75,7 millioner kroner (77,4). Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter utgjør -77,6 millioner kroner (-1.089). Den største posten som inngår i operasjonelle aktiviteter er netto inn- og utbetalinger av lån til kunder, etterfulgt av rente og provisjonsinnbetalinger, samt innskudd fra kunder.

Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktivitet utgjør -50,1 millioner kroner (2.012,6). De største postene som inngår i finansieringsaktivitetene er opptak av obligasjoner til finansiering av virksomheten og refinansiering av lån som kommer til ordinært forfall. Netto kontantstrømmer fra investerings-

aktiviteter utgjør 126 millioner kroner (-923,8). Dette utgjøres i hovedsak av justeringer i bankens likviditetsbeholdninger.

6.3 Finansinvesteringer

Fana Sparebanks kapitalforvaltning er nedfelt i et eget strategidokument. Det inkluderer styrets fastsatte rammer for volum og fordeling i risikoklasser, kursfallsrisiko, durasjon, renterisiko og valutarisiko.

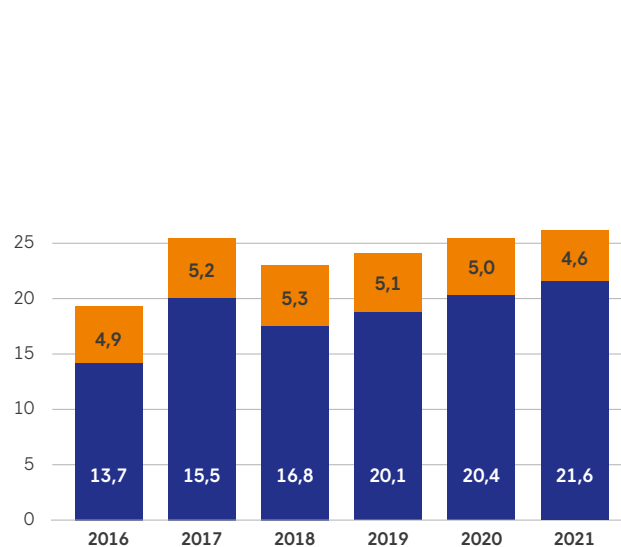
Kapitalforvaltningen er underlagt bankens generelle regler for bærekraftige investeringer, herunder eksklusjonskriterier overfor enkelte bransjer og virksomheter. Banken stiller krav til at alle leverandører av finansielle instrumenter skal være tilknyttet UN Global Compact.

6.3.1 Kapitalforvaltning, rentepapirer

Forvaltningen av overskuddslikviditeten skjer både gjennom plasseringer i rentefond i tillegg til porteføljer av enkeltpapirer i ulike aktiva- og risikoklasser.

Ved utgangen av 2021 utgjorde konsernets samlede portefølje av rentebærende verdipapirer 3.020 millioner kroner (3.128).

Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utgjør mer enn halvparten av konsernets samlede beholdninger av rentebærende verdipapirer. Volumet og sammensetningen av verdipapirporteføljen har nær sammenheng med regulatoriske forhold (Basel III, Liquidity Coverage Ratio (LCR)), der midlene plasseres i svært likvide og sikre papirer, særlig statsobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett. Forvaltningen av bankens likviditetsbuffer innenfor LCR er holdt som en særskilt aktivklasse.

FIGUR 4: Utlån fordelt på PM og BM, tall i milliarder kroner.

6.3.2 Kapitalforvaltning, egenkapitalrelatert

Forvaltningen av bankens finansinvesteringer i egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter skjer dels ved investeringer i form av fond forvaltet av tredjepart, dels gjennom egen forvaltning av en mindre portefølje av børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis. I tillegg har banken løpende, langsiktige investeringer i selskaper som har en forretningsmessig tilknytning til egen virksomhet, samt selskaper som representerer produkttilhørighet, herunder Frende Forsikring, Brage Finans, Norne Securities og Vipps.

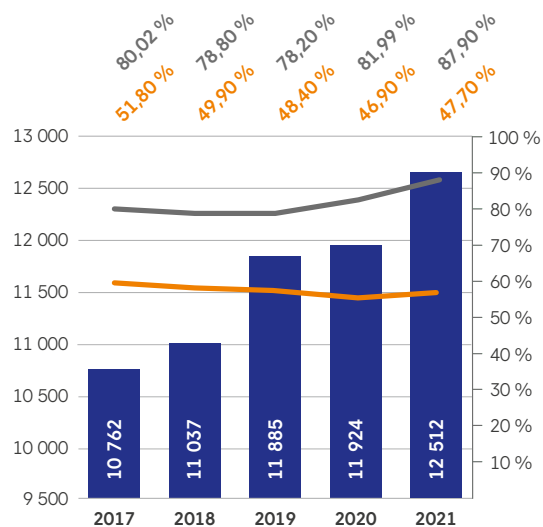
Konsernets samlede portefølje av aksjer, andeler i rentefond og egenkapitalbevis utgjorde 424,4 millioner kroner (291,4). Økningen i 2021 utgjøres hovedsakelig av andeler i rentefond.

Banken benytter finansielle instrumenter som rentebytteavtaler og lignende for å sikre eller begrense renterisiko.

6.4 Utlån

Brutto utlån i konsernet utgjør 26,2 milliarder kroner. Dette er en økning på 0,8 milliarder kroner sammenlignet med året før. Den samlede utlånsveksten utgjør 3,1 prosent.

Brutto utlån til personkunder utgjør 20,4 milliarder kroner på konsernbasis. Veksten og porteføljen i denne gruppen er primært knyttet opp mot boligfinansiering. Innenfor personmarkedet var utlånsveksten 1,2 milliarder kroner i 2021. Det representerer en utlånsvekst på 6,1 prosent (12,5 prosent). Utlån fra Himla Banktjenester utgjør 2,4 milliarder kroner, en økning på 1,5 milliarder kroner det siste året. Gjennom året har banken opprettholdt svært konkurransedyktige priser på boliglån, særlig for lån innenfor 75 prosent av verddivurdering og gjennom salgskanalen Himla. Dette slår ut i at volumutviklingen er høyere i Himla isolert sett enn for personkundemarked samlet sett.

FIGUR 5: Innskudd i millioner kroner. Innskuddsdekning som prosent av utlån; oransje linje er for konsern, grå linje representerer morbank.

Banken har gjennomført en bevisst reduksjon av bankens eksponering i store næringseiendommer, men også sterk marginkonkurranse på større eiendomsengasjementer har påvirket utlånsvolumet. Det har hatt som konsekvens at utlån til bedriftsmarkedet ble redusert med 8,4 prosent i 2021. Bankens samlede utlån til næringskunder utgjør 4,6 milliarder kroner. Utlånsporteføljen er primært knyttet til eiendomsfinansiering med høy kredittkvalitet.

Styret anser den samlede utlånsveksten som betryggende og innenfor bankens vedtatte retningslinjer.

Som ledd i bankens samlede finansieringsstrategi er en andel av bankens boliglånsportefølje overført til det heleide datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkredittselskapet har ved utgangen av 2021 en utlånsportefølje på 12,0 milliarder kroner (10,9). Låneporteføljen i boligkredittselskapet utgjør 45,6 prosent av bankens samlede utlån, og 55,2 prosent av konsernets utlån til personmarkedet (53,2 prosent).

Bankens andel av utlån til næringsformål utgjør 17,5 prosent av den totale utlånsmassen (19,7).

6.5 Innskudd

Innskudd fra publikum er bankens største enkeltkilde til finansiering. Dette er målsatt ved at innskuddsdekningen skal utgjøre minimum 40 prosent på konsernbasis. Innskuddsveksten i banken er for tiden høyere enn veksten i utlån. Andelen av bankens samlede innskudd fra publikum målt mot utlånene har økt gjennom året. Innskuddsdekningen er 47,7 prosent ved årsskiftet (46,9).

Innskudd fra publikum utgjør 12,5 milliarder kroner. Det utgjør en vekst på 588 millioner kroner (4,9 prosent) fra 2020. Innskuddene er fordelt med 9,3 milliarder kroner fra personmarkedet og 2,4 milliarder kroner fra bedriftsmarkedet. I tillegg er 0,8 milliarder kroner definert som meglede innskudd.

I konsernet er alle utlån i boligkredittselskapet finansiert gjennom utstedelse av langsiktige obligasjoner med fortrinnsrett. Alle publikumsinnskudd ligger i morbanken, og danner fundamentet for morbankens finansiering. Morbankens innskuddsdekning er 87,9 prosent ved årsskiftet, opp fra 82 prosent i 2020.

6.6 Øvrige innlån

Obligasjoner med fortrinnsrett gjennom Fana Sparebank Boligkreditt AS er den viktigste kapitalkilden for innlån fra pengemarkedet generelt, og det langsiktige finansieringsbehovet spesielt. Utstedelse av ordinære, usikrede sertifikater og obligasjoner dekker det korte og mellomlangsigte finansieringsbehovet.

Ordinære innlån ved utstedelse av usikrede sertifikater og obligasjoner utgjør pålydende 4.191 millioner kroner. Av det utstedte volumet av obligasjoner utgjør Grønne obligasjoner 750 millioner kroner.

Utstedt pålydende volum av obligasjoner med fortrinnsrett utgjør 10.213 millioner kroner ved utgangen av 2021. Dette representerer en økning på 910 millioner kroner fra 2020. Av

det utstedte volumet av obligasjoner med fortrinnsrett utgjør Grønne OMF 500 millioner kroner.

Total gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir utgjør netto 14.225 millioner kroner, mot 13.773 i 2020. Vektet løpetid for bankens innlånsportefølje er 2,9 år.

6.7 Rating

Fana Sparebank har offisiell rating fra Moody's Investors Service Ltd. Morbankens deposit rating er opprettholdt på A3/P-2 med stable outlook. Bankens Counterparty Risk Rating (CRR) er A2. Bankens rating vil, alt annet like, styrkes med forbedrede nøkkeltall og soliditet. Banken er opptatt av å overvåke kriterier som har betydning for bankens rating. Ett av forholdene som vektlegges, er bankens utstedte volum av usikrede seniorlån. Under visse krisescenarier vil slike lån være tapseksponert, hvilket innebærer at obligasjonseierne vil måtte ta tap, noe som øker beskyttelsen av innskytterne.

Fana Sparebank Boligkreditt AS utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med offisiell rating Aaa. Ratingen er opprettholdt i 2021. Aaa-ratingen står seg godt mot hendelser som kan medføre nedgradering. Ratingen av obligasjonene i boligkredittselskapet bygger blant annet på avtaler mellom morbanken og datterselskapet som sikrer obligasjonseierne rettidig oppgjør. Dermed er morbankens rating viktig for konsernets funding gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Offisiell rating er et tiltak som innebærer best mulig sikring av tilgangen på kapital fra eksisterende og nye kapitalkilder i Norge. I tillegg oppnår konsernet en betydelig besparelse ved at obligasjoner med offisiell rating har et lavere kredittpåslag, og sikrer at vi kan tilby våre kunder konkurransedyktige vilkår. Det er ellers en generell utvikling i retning av at stadig flere investeringsmiljøer krever rating for å kunne investere i kredittpapirer. Utviklingen påvirkes både av skjerpede regulatoriske krav så vel som investorstyrte rammer.

6.8 Egenkapital og kapitaldekning

Konsernets egenkapital utgjør 2.757 millioner kroner (2.644). Tilsvarende tall for morbanken er 2.364 millioner kroner (2.300). Egenkapitalen inkluderer hybridkapital på 101 millioner kroner.

Fana Sparebank har utstedt ulike ansvarlige lån som er tellende i kapitaldekningen. Banken har utstedt ansvarlige lån på 300 million kroner som inngår som tellende tilleggskapital.

Banken har også utstedt et fondsobligasjonslån pålydende 100 millioner kroner. Fondsobligasjonen kvalifiserer som hybridkapital og inngår som annen kjernekapital.

Fana Sparebank har en risikovektet kapitaldekning på 20,5 prosent ved utgangen av året. Kjernekapitaldekningen er 18,4 prosent, hvorav ren kjernekapital er 17,6 prosent. Uvektet kapitalandel utgjør 8,6 prosent (8,5). Konsernets kapitalfall inkluderer rapportering av soliditet for eierforetak i samarbeidende grupper. Morbanken har en vektet egenkapitaldekning på 24,6 prosent (23,4). Morbankens rene kjernekapital

utgjør 20,8 prosent (19,8). Morbankens uvektede kapitalandel utgjør 10,6 prosent (10,5).

7 Risikostyring knyttet til bankens virksomhet

7.1 Organisering og ansvar for risikostyring

Fana Sparebanks finansielle og operasjonelle virksomhet medfører en rekke risikoer. Styret fastsetter langsiktige mål og rammer for bankens avkastning og risikoprofil innenfor de ulike risikokategorier. Finansielt mål for banken er god risikojustert avkastning. En økning i risiko skal gjenspeiles i økt forventet avkastning. Hvor mye risiko banken skal eksponere seg for avgjøres av bankens risikoevne og -vilje. Type risiko avgjøres av kompetanse. Strategidokumenter knyttet til bankens risikoområder revideres årlig. Fordi operasjonell risiko er et vidt fagfelt, har banken utarbeidet en egen strategi for styring av operasjonell risiko. Strategien kommer i tillegg til Strategi Risikostyring og Internkontroll. Banker har utarbeidet gjenoppføringsplan i tråd med krisehåndteringsdirektivet.

Styret i Fana Sparebank er av den oppfatning at god risikostyring og internkontroll er avgjørende for å nå bankens mål. Som en konsekvens av dette har banken en uavhengig enhet for risikostyring under ledelse av leder risikostyring. Risikostyringsenheten har ansvar for at bankens rammeverk for risikostyring og internkontroll bygger på krav i lov og forskrift.

7.2 Klimarisiko

Det er særlig tre områder hvor klimaspørsmålet medfører risiko.

Fysisk risiko: Risiko fra klima og værrelaterte hendelser, f.eks. hetebølge, tørke, flom, storm mv. Slike hendelser kan potensielt føre til store finansielle tap og redusere verdien av eiendeler og kredittverdigheten til kunder.

Overgangsrisiko: Risiko som følger av overgangen til et lavkarbonsamfunn. Endringer i politikk, teknologi og samfunns-sentiment kan føre til endringer i verdien av mange eiendeler. Et eksempel er økt karbonprising eller en markert nedgang i etterspørselen etter varer og tjenester med en klar negativ klimapåvirkning. Samtidig innebærer omstillingen til en lavutslippøkonomi også muligheter.

Ansvarsrisiko: Erstatningskrav knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som på en eller annen måte kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer.

7.3 Bærekraftsrisiko

Banken definerer manglende oppmerksomhet rundt bærekraft som en operasjonell risiko som vil kunne påvirke bankens vurdering av det operasjonelle risikonivået. Operasjonell risiko ellers omtales under. Hvis banken ikke analyserer egen ESG-risiko, vil banken kunne komme i en situasjon der vi kan bli avskåret fra samarbeid, leverandørforhold, med videre.

Banken kan miste attraktivitet som arbeidsgiver, og dermed tap av mulighet til å rekruttere viktig kompetanse. Banker kan miste kunder eller bli irrelevante for nye som krever at vi har et aktivt forhold til dette. Banker vier FN-ene bærekraftsmål og virksomhetsstyring stor oppmerksomhet.

Styring av bærekraftsrisiko betyr blant annet at all kredittgivning skal sikre at banken bidrar positivt til klima, miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring. Banker skal gjennom en aktiv tilpasning av kredittvirksomheten stimulere til å oppnå en lavkarbon, klimastabil økonomi. Kredittgivningen skal i særlig grad bidra til å oppnå følgende bærekraftsmål:

Nr. 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst. Dette innebærer å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst og anstendig arbeid for alle, herunder legge til grunn en strategi/policy som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet små bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester.

Nr. 11 Bærekraftige byer og samfunn. Dette innebærer å oppmuntre lånekundene til å ta miljøvennlige valg knyttet til forbruk, transport og bolig.

Nr. 12 Ansvarlig forbruk og produksjon. Dette innebærer å oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av alle former for avfall gjennom hele deres livssyklus, og betydelig redusere utslipp av avfall til luft, vann og jord for mest mulig å begrense skadevirkningene for menneskers helse og for miljøet.

I tråd med bankens søkelys på bærekraft, skal eventuell risiko for manglende bærekraft vurderes i forbindelse med kredittvurdering av den enkelte kunde. Denne type risiko skal vurderes på lik linje med andre risikoforhold. Sentralt i vurderingen er kundens holdning og økonomiske evne til å kunne etterleve relevante mål for bærekraft.

Et kriterium for ethvert kundeforhold er at kundene følger lovverk og avtaleverk som gjelder i Norge og i de landene der kundene er til stede. Dette inkluderer å tilstrebe likestilling, nulltoleranse mot rasisme og annen diskriminering på sine arbeidsplasser. Banker skal heller ikke eksponere seg i selskaper som bryter med regler om menneskerettigheter, miljøregelverk eller korrupsjon.

Tilsvarende forventer banken at kundene tar hensyn til reguleringer for bruk av naturressurser, aktivitet i områder som i dag har annet bruksområde for lokalbefolkning eller urfolk, eller i områder med sårbart miljø, truede arter eller vannmangel.

Banker vil at selskapene som finansieres viser at de har på plass rutiner for å oppfylle lovkrav og gjennom ledelse, ord og handling fremstår på en måte som er i tråd med allmennhetens oppfatning av god etisk adferd.

Banker skal ikke finansiere virksomhet knyttet til våpen, gambling, tobakk eller produksjon av energi basert på ikke-fornybare, fossile kilder.

For likviditetsstyring betyr dessuten styring av bærekraftsrisiko at banken i sin vurdering av investorer skal ta hensyn til om bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten investorene representerer. Tilsvarende skal banken i kapitalforvaltningsvirksomheten i sin vurdering av verdipapirin-vesteringer ta hensyn til om bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten det investeres i.

7.4 Kredittrisiko

Definisjonen av kredittrisiko er risiko for tap som oppstår som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Kredittrisiko som følger av utlånsvirksomheten, skal være den risikoesponeringen som gir størst bidrag til bankens inntjening. Dette begrunnes med bankens kredittvurderingskompetanse.

Alle person- og bedriftskunder klassifiseres på søknadstidspunktet, samt hver måned med hensyn til forventet sannsynlighet for mislighold i neste 12-måneders periode. Her vektlegges forhold som kundeadfærd med videre.

Bankens kreditthåndbok, med kredittstrategi, -policy, fullmakts- og bevilgningsreglement samt rutiner, er utarbeidet med utgangspunkt i anbefalinger for god kredittstyring, og tilpasset Fana Sparebanks størrelse. Styringsdokumentene oppdateres minimum årlig.

7.5 Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i rente- og egenkapitalmarkedet. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Bankens ubetydelig valutarisiko. Samlet sett representerer markedsrisikoen en relativt moderat del av bankens totale risiko. Banken har fastsatt egne rammer for markedsrisiko.

7.6 Renterisiko

Renterisikoen oppstår dersom rentebindingstiden er ulik for bankens eiendeler og gjeld. Banken tilstreber seg å ha minst mulig renterisiko. Bankens eksponering for renterisiko var stabil på et lavt nivå gjennom året.

7.7 Kursfallsrisiko

Banken har finansiell risiko knyttet til endringer i markedsverdien på investeringer i aksjer og egenkapitalbevis. Banken har begrensede rammer for slik eksponering.

Styret anser kredittrisikoen ved eksponering i rentebærende verdipapirer som moderat. Bankens likviditet er plassert i bredt diversifiserte porteføljer av finansielle instrumenter fra utstedere med tilfredsstillende kredittverdighet. Forvaltningen skjer i vesentlig grad ved plasseringer i statscertifikater/-obligasjoner, obligasjoner med fortrinnsrett, ordinære obligasjoner utstedt av finansinstitusjoner og andre næringer, ansvarlige lån og fondsobligasjoner, samt et rentefond med høy grad av risikospredning og LCR-tilpasset likviditet.

Rentebærende instrumenter er eksponert for endringer i kredittrisiko. Svingninger i risikopåslaget slår ut i markeds-

verdivurderingene av de tilhørende verdipapirene. Papirer som inngår i likviditetsbufferen har gjerne lang løpetid, hvilket forsterker effekten av endringer i kredittrisikopremien.

7.8 Likviditetsrisiko

Målet for likviditetsstyringen i Fana Sparebank er å finansiere bankens virksomhet ved å balansere forholdet mellom finansieringskostnad og likviditetsrisiko. Likviditetsrisiko er definert som sannsynligheten for at banken ikke har tilgang til nødvendig finansiering til en fornuftig pris. For å nå målet om finansiering av virksomheten skal banken tilstrebe en diversifisering av finansieringskildene. For å dekke gapet mellom bankens finansieringsbehov og finansieringen som innskudd og egenkapital representerer, skal banken utstede sertifikater, senior obligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett. I vurderingen av hvordan de ulike verdipapirene skal settes sammen, skal pris, graden av pantsettelse av bankens eiendeler, finansieringsstruktur, forfallstruktur, låneomfang mv. tas hensyn til. Grunnet pris og tilgjengelighet skal obligasjoner med fortrinnsrett være bankens hovedinstrument for langsiktig markedsfinansiering. I takt med at andelen av porteføljen av obligasjoner med fortrinnsrett øker, skal de andre vurderingskriteriene tillegges økt vekt. Finansieringskostnaden knyttet til ulike typer verdipapirer bestemmes av bankens rating, løpetid og størrelsen på enkeltlån. Bankens skal tilstrebe å opprettholde eller forbedre kredittratingen, og derfor løpende være oppmerksomme på forhold av betydning for bankens kredittrating. Bankens tre mål for styring av likviditetsrisiko er lav fundingkonsentrasjon, tilfredsstillende likviditetsandel samt tilfredsstillende andel stabil finansiering.

Fana Sparebank utsteder obligasjonslån med rammer for det enkelte låns størrelse. Seniorlån utstedes med inntil 800 millioner kroner, og obligasjoner med fortrinnsrett inntil 2.500 millioner kroner. Slike volum på sistnevnte enkeltlån gjør at lånet kvalifiserer som likvide midler i henhold til Basel III og Liquidity Coverage Ratio (LCR), og er dermed attraktive for andre bankers LCR-porteføljer. Fana Sparebank anser utstedelse av LCR-kvalifiserte obligasjoner med fortrinnsrett å ligge godt innenfor det konsernet vil kunne håndtere på en betryggende måte.

Bankens rammer for likviditetsstyring er samlet i et strategidokument som revideres årlig av styret. Det er utarbeidet beredskapsplaner for likviditeten. Styret mottar tre kvartalsvise rapporter om henholdsvis likviditetssituasjonen fra kapitalmarked, overholdelse av styrefastsatte risikorammer fra risk management samt stresstesting av likviditetssituasjonen fra risk management og kapitalmarked.

På operasjonelt nivå overvåkes likviditetsrisikoen av bankens Balansestyringskomité. Komiteen møtes regelmessig. I 2021 var komiteen ledet av finansdirektør, og består ellers av økonomidirektør, direktør bedriftsmarked, direktør personmarked, direktør kreditt og juridisk, front-office ansvarlig, mid-office ansvarlig, regnskapssjef, risk manager, samt daglig leder Fana Sparebank Boligkreditt. Komiteens mandat er å holde overoppsyn med utførelsen av bankens fundingaktivitet, samt å sikre god informasjon i bankens ledelse om likviditetssituasjonen til enhver tid.

Styret har fastsatt at banken skal oppfylle de til enhver tid gjeldende likviditetskrav slik de er uttrykt gjennom LCR. Likviditetssituasjonen underlegges stresstesting ved at ulike scenarier for kriser måles og vurderes opp mot bankens overlevelsessevne over tid. Scenariene dekker både systemkriser, bankspesifikke kriser og kombinasjoner av disse.

Fana Sparebank rapporterer LCR til Finanstilsynet i henhold til gjeldende regelverk. Styret har fastsatt at banken skal oppfylle LCR med en buffer på 10 prosentpoeng. For konsernet Fana Sparebank skal LCR måles og oppfylles for konsern, morbank og Fana Sparebank Boligkreditt hver for seg. For konsernet utgjorde LCR 180 prosent ved utgangen av 2021, og 159 prosent for morbanken. Fana Sparebank Boligkreditt hadde på samme tidspunkt en LCR på 796 prosent.

7.9 Operasjonell risiko

Banken definerer operasjonell risiko som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Målet for risikostyringen i banken er at avvik fra forventet resultat ikke skal overstige en styrefastsatt maksimumsramme. Rammen tilsvarer bankens margin på toppen av regulatoriske kapitalkrav. Det er først og fremst endringer i markedspriser som statsrenter og kredittisikopåslag som gir opphav til volatilitet. Men også tap som følge av operasjonell feil kan gi avvik fra forventet resultat. Styret er av den oppfatning at tap som følge av operasjonelle feil kun i begrenset grad skal bidra til avvik fra forventet resultat, og har fastsatt maksimumsramme for slik eksponering. Nivået på rammen begrunnes med at operasjonelle feil knyttet til vurdering og etablering av den enkelte sikkerhet kan gi tap av en viss størrelse.

I tråd med Strategi Styring av Operasjonell Risiko har banken egenutviklet metodikk for risikoanalyse. Det følger av risikoanalysen at beregnede tap som følge av operasjonelle feil er på nivå med bankens risikovilje.

Intern rapportering av hendelser fungerer tilfredsstillende i banken. Unntaksvis fører operasjonelle hendelser til uønskede tap. I 2021 har to hendelser gitt operasjonelle tap. Samlet utgjør tapene mindre enn 100.000 kroner, og er ubetydelige målt mot styrets maksimumsramme for operasjonelle tap. Banken har generelt, og med bakgrunn i tidligere hendelser, iverksatt tiltak for å styrke operasjonell risikostyring.

7.10 Internrevisjon

Bankens internrevisjon utføres av revisjonsselskapet PwC. Internrevisjonen foretar blant annet årlige gjennomganger av bankens kritiske risikoområder, herunder innenfor kreditt, IKT, likviditetsstyring og markedsrisiko. Aktivitetsplanleggingen og rapportering av internrevisjonens arbeid er fastsatt av styret.

7.11 Compliance

Bankens compliancefunksjon ivaretas av bankens Compliance/Chief Compliance Officer (CCO). CCO har ansvar for å gi råd til ledelsen om etterlevelse av lover, regler og standarder som banken skal drive sin virksomhet etter. Funksjonen skal også proaktivt identifisere, dokumentere og

vurdere compliancerisiko knyttet til bankens forretningsmessige aktiviteter. CCO rapporterer direkte til administrerende direktør, men er av uavhengighetshensyn ikke medlem av Ledergruppen.

7.12 Vurdering av risiko og kapitalbehov

Fana Sparebank har utarbeidet en totalrisikomodell som utgangspunkt for beregning av bankens kapitalbehov, ICAAP, i henhold til Finanstilsynets Rundskriv 12/2016. Banken har identifisert og beskrevet følgende risikoområder som legges til grunn ved beregningen av kapitalbehovet: kredittisiko, konsentrasjonsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko og markedsrisiko. Fana Sparebank har valgt de enkleste tilnærmingene, det vil si standardmetoden med hensyn til kredittisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Beregnet kapitalbehov for kredittisiko etter standardmetoden er økt med et tillegg for konsentrasjonsrisiko. For de øvrige risikoområdene er det lagt til grunn både simuleringer basert på ulike scenarier i tillegg til metoder som er beskrevet i Finanstilsynets rundskriv. Banken vil løpende evaluere kost/nytte i forbindelse med overgang til mer avanserte metoder.

Finanstilsynet har fastsatt at Fana Sparebank skal ha kapital utover minstekrav og bufferkrav tilsvarende 2,5 prosent av beregningsgrunnlaget (pilar 2-krav) for risikoer som foretaket er utsatt for og som ikke, eller bare delvis, er dekket i minstekravet i pilar 1. Pilar 2-kravet skal dekkes av ren kjernekapital. Finanstilsynets krav har hatt virkning siden 30. juni 2017. Etter dette har regler for vurdering av risiko knyttet til eierandeler i forsikringsforetak gitt en økning i pilar 2-kapitalkravet i størrelsesorden 0,1 prosent av beregningsgrunnlaget. Motsyklisk kapitalbuffer ble redusert fra 2,5 til 1,0 prosent i mars 2020. Det er meddelt at motsyklisk buffer blir økt til 1,5 prosent fra 30.06.2022 og 2,0 prosent fra 31.12.2022. Det er også signalisert en ytterligere økning av motsyklisk kapitalbuffer til 2,5 prosent. Bankenes systemrisikobuffer vil øke fra 3,0 prosent til 4,5 prosent med virkning fra utgangen av 2022.

Ved utgangen av 2021 ligger ren kjernekapital over styringsmålet. Det gjelder også ansvarlig kapital og kjernekapital. Styret er opptatt av tilstrekkelig kapitalisering ut fra risiko i virksomheten og forventet vekst. Banken har utarbeidet både et medium og hardt stressscenario. Banken tilfredsstillende de ulike kravene til kapital, også under stress hensyntatt enkle tiltak.

Totalrisikomodellen og beregningen av kapitalbehovet er beskrevet i et eget ICAAP-dokument. Styret mottar løypermeldinger som gjelder ICAAP gjennom året, og behandler også ICAAP i sin helhet på årlig basis.

8 Organisasjon, opplæring og arbeidsmiljø

Fana Sparebank ønsker å være en foretrukket og attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Det er utarbeidet handlingsplaner for HMS-arbeidet i Fana Sparebank.

8.1 Arbeidsmiljø, nærværarbeid og sykefravær

I Fana Sparebank har vi et søkelys på nærværarbeid, gjennom å aktivt jobbe for et godt og inkluderende arbeidsmiljø.

Fana Sparebank er IA-bedrift og samarbeider tett med NAV-kontorene og Arbeidslivssenter for å øke nærværet og forebygge sykefravær.

Tallene for det legemeldte sykefraværet i banken bekrefter flere år med positiv utvikling. I 2021 endte det med et gjennomsnittlig sykefravær på 4,8 prosent. Dette er en nedgang fra 5,7 prosent for tilsvarende måling i 2020, og det er langtidssykefraværet som har økt. Det egenmeldte fraværet er fortsatt svært lavt, og utgjør i underkant av 1 prosent. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Det jobbes målrettet og systematisk med oppfølging av sykefraværet, og dette har gitt gode resultater. Samarbeidsutvalget i banken deltar aktivt i arbeidet med å redusere sykefraværet. Banken legger til rette for medarbeidere som av ulike helsemessige årsaker trenger tilpasning, og vier betydelig oppmerksomhet på å redusere andelen av langtidssyke medarbeidere.

8.1.1 Sykefravær, kjønnsfordelt

Sykefraværet er fordelt med 4,9 prosent på menn og 4,8 prosent for kvinner. For fravær som skyldes syke barn er dette fordelt på 39 dagsverk for menn og 32 dagsverk for kvinner.

8.2 Great Place To Work

For fjerde år på rad har banken gjennomført tillit- og medarbeiderundersøkelsen Trust Index i samarbeid med Great Place to Work Institute. Dette er en undersøkelse som måler medarbeidernes opplevelse av Tillit, Stolthet til jobben de gjør, og Fellesskapet på arbeidsplassen. Alle medarbeidere inviteres til å gi uttrykk for sin opplevelse av arbeidsmiljøet og hvilken tillit de opplever i organisasjonen. Resultatene presenteres gjennom fem dimensjoner: Troverdighet, Respekt, Rettferdighet, Stolthet og Fellesskap. Grensen for sertifisering er en gjennomsnittlig score på 70 prosent.

Basert på resultatene i 2020 og en gjennomsnittscore på 88 prosent ble banken i 2021 kåret til Norges 3. beste arbeidsplass i klassen 50-199 ansatte.

I desember 2021 ble undersøkelsen gjennomført på nytt, og til tross for de utfordringene som organisasjonen har stått overfor under pandemien, ble det oppnådd en gjennomsnittscore på hele 86 prosent.

Great Place To Work representerer et verktøy for å arbeide aktivt og konstruktivt med organisasjonens sterke og svake sider. Med bakgrunn i resultatene av undersøkelsen, utarbeider avdelingene handlingsplaner for å videreutvikle arbeidsmiljøet i banken.

8.3 Øvrige forhold

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatet i 2021.

Styret er opptatt av at banken har gode arbeidsvilkår for best mulig å ivareta bankens viktigste ressurs, som er medarbeiderne og den kompetansen de representerer.

8.4 Kompetanseutvikling

Våre ansatte er vår viktigste ressurs og konkurransefortrinn, og Fana Sparebank arbeider målrettet med kompetanseheving på alle nivå i organisasjonen. Banken har blant annet videreført arbeidet med autorisasjonsordningene for finansielle rådgivere, som omfatter områdene sparing og investering, kreditt, skadeforsikring og personforsikring. Dette inkluderer systematisk og kontinuerlig kunnskapsoppdatering for å styrke rådgivernes kompetansebase. I tillegg er det et krav om at alle øvrige kunderådgivere og kundebehandlere skal ha autorisasjon i minimum skadeforsikring. Alle autoriserte rådgivere har vært igjennom den årlige kompetanseoppdateringen som følger av autorisasjonene.

Banken har også investert i videreutdanning innen ulike ledelses- og masterprogrammer.

Det har vært lagt ned betydelige ressurser på kompetansehevende tiltak innenfor Innovasjons- og utviklingsmiljøet i banken.

8.4.1 Ledelse og lederutvikling

Tydlig og konsistent ledelse er en kritisk suksessfaktor med tanke på å oppnå bankens overordnede mål om å være en attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere. For at den enkelte leder skal få hjelp til å identifisere sine viktigste utviklingsområder, gjennomføres det regelmessig lederevalueringer.

8.4.2 Bærekraftskompetanse

For å nå bankens ambisiøse klima- og bærekraftsmål er det avgjørende å ha tilstrekkelig kompetanse innenfor en vid definisjon av begrepet. Fana Sparebank har styrket den interne kompetansen gjennom ansettelse av personer med formalkompetanse og relevant arbeidserfaring, og har i tillegg lagt vekt på å utvikle egne ressurser i alle ledd og avdelinger. Grunnleggende kunnskap og ressurser er til stede i bankens organisasjon, i ledelsen og på styrenivå til å oppnå de målene som er satt.

8.5 Mangfold og likestilling

Fana Sparebank arbeider med å innpasse mangfolds- og likestillingsperspektiver i virksomheten og vil arbeide videre med mål og tiltak på flere områder. Vi ønsker kvalifiserte medarbeidere uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, religion, seksuell orientering og etnisk bakgrunn, og vil fortsette arbeidet med bevissthet i rekrutteringsprosesser og intern kompetanseutvikling.

Banken har som målsetting å tilstrebe en jevn fordeling mellom kjønnene på alle nivåer. Blant alle bankens 113

medarbeidere er det 67 kvinner og 46 menn. Andelen kvinner utgjør 59 prosent.

8.5.1 Ledernivå og styre

På ledernivå er kjønnsfordelingen totalt sett likt fordelt per 31.12.2021:

		Kvinner / Menn
Kjønndfordeling ledernivå 1	4 kvinner / 4 menn	50 % / 50 %
Kjønndfordeling ledernivå 2	8 kvinner / 5 menn	61 % / 39 %
Kjønndfordeling alle ledere	12 kvinner / 9 menn	57 % / 43 %
Kjønndfordeling styret	3 kvinner / 3 menn	50 % / 50 %

8.5.2 Lønnsnivåer, kjønndfordelt

Med utgangspunkt i gjennomsnittslønnen for 2021, omregnet til 100 prosent stilling, viser en samlet oversikt at kvinner tjener 99 prosent av gjennomsnittslønnen, opp fra 98 prosent i 2020, mens menn tjener 101 prosent av samme (102). Kvinners gjennomsnittslønn utgjør 98 prosent av menns gjennomsnittslønn (96).

8.6 Diskriminering

Gjennom drift, rekruttering og utøvelsen av virksomheten ansees banken å opptre i tråd med diskrimineringslovens formål, herunder å gi like muligheter og rettigheter, samt å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

8.7 Personal

I Fana Sparebank var det 134 ansatte i konsernet og 113 i morbanken ved utgangen av 2021. Dette utgjorde henholdsvis 130 og 109 årsverk. For konsernet representerer dette en nedgang på 1 årsverk fra 2020. I oversikten over årsverk inngår også vikarer og traineer.

9 Øvrige forhold

Systemer og rutiner for sikkerhet er i samsvar med de krav som stilles i forskrift om Helse, Miljø og Sikkerhet.

Banken arbeider aktivt med utviklings- og innovasjonsarbeid for å styrke konkurransekraften og forbedre kundeopplevelsen, særlig innen digitale løsninger. Fana Sparebanks FoU-aktivitet ledes av avdeling Innovasjon og Digitale kanaler.

9.1 Ytre miljø – klimafotavtrykk

Fana Sparebank er klimanøytral etter fremgangsmåten beskrevet i FN-initiativet Climate Neutral Now. Klimaregnskapet bygger på bankens årsrapport til Stiftelsen Miljøfyrtårn. Sertifiseringen ansees å være et viktig utgangspunkt for å utvikle en fremtidsrettet, bærekraftig virksomhet.

Klimaregnskapet for 2021 viser fortsatt nedgang i bankens karbonfotavtrykk sammenlignet med året før. Konsernet har et beregnet klimafotavtrykk på 55,5 tCO₂-ekvivalenter i 2021, mot 57,0 tCO₂-ekvivalenter i 2020. På generelt grunnlag har banken gjennomført investeringer i interne energibesparende tiltak, særlig ved installasjon av nye varmpumper og et avansert energistyringssystem.

Styret og administrasjonen gjør imidlertid oppmerksom på at beregningene av klimagassutslipp gis med klare forbehold og avgrensninger: Kartleggingen av bankens indirekte utslipp er mangelfull. Utslipp knyttet til bankens bruk av datakraft, hovedsakelig gjennom tredjepartsleverandører, er ikke kartlagt. Innkjøp av utstyr, herunder IT og elektronisk utstyr som inngår som arbeidsverktøy hos bankens medarbeidere er heller ikke beregnet.

I en overordnet sammenheng er bankens største, indirekte klimapåvirkning knyttet til utlån og investeringer. I 2021 ble det gjort foreløpige beregninger for å estimere utslippsvolum knyttet til boligutlån. Ved utgangen av 2021 utgjorde dette 12.300 tCO₂-ekvivalenter. Estimaten er en indikasjon på den reelle utfordringen bankene står overfor når det gjelder å bidra til oppfyllelse av klimamålene i kommende år. En foreløpig gjennomgang av bankens utlånseksponering til næringsformål peker i retning av at indirekte klimagassutslipp til sektorer som bygg- og entreprenørvirksomhet vil bli den største utslippskilden.

Fana Sparebank har kjøpt opprinnelsesgarantier tilsvarende hele konsernets fysiske kraftforbruk. Bankens miljøsetning er beskrevet nærmere i Samfunnsansvarsrapporten for 2021, og inngår som en del av Årsrapporten.

Fremtidig tilpasning til et lavutslippssamfunn vil inkludere bankens utlånsvirksomhet. Fana Sparebank har forpliktet seg i henhold til FNs klimainitiativ innen finans om å bidra til å nå Parisavtalens mål om å begrense den globale oppvarming til maksimum 2 grader Celsius, og å tilstrebe ned mot 1,5 grader Celsius. Fana Sparebank har satt klimamål som innebærer en reduksjon av karbonfotavtrykket med 30 prosent innen 2025, 50 prosent innen 2030 og et endelig mål om å bli en nullutslippsvirksomhet innen 2050.

9.2 Styreansvarsforsikring

Det er tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Styreansvarsforsikringen har en dekning på 120 millioner kroner gjennom en pool av 12 samarbeidende selskaper og sparebanker.

10 Datterselskaper

Fana Sparebank har to heleide datterselskaper, Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Boligkreditt AS.

10.1 Fana Sparebank Eiendom AS

Eiendomsmeglingsforetaket Fana Sparebank Eiendom AS, som er heleid av Fana Sparebank, utfører eiendomsmeglingsoppdrag både gjennom sitt tradisjonelle konsept og gjennom lavpriskonseptet Himla. I begge konsepter omsettes brukte boliger, mens det gjennom tradisjonell eiendomsmedling også omsettes prosjekterte boliger.

Fana Sparebank Eiendom AS gjennomførte totalt 692 eiendomsomsetninger i 2021. Det er en nedgang fra året i forveien hvor det ble omsatt totalt 887 eiendommer. Av årets omsetninger ble 292 omsatt i avdeling for tradisjonell eiendomsmedling, mens 400 ble omsatt gjennom Himla. For Himlas del ble 321 av eiendommens omsatt ved hovedkontoret i Bergen mens resterende 79 ble omsatt ved filialen i Oslo. Selskapets markedsandel i Bergensområdet var i 2021 på 6,2 prosent.

Ved årsskiftet hadde selskapet 21 ansatte. Alle foruten de 2 ansatte ved Himla filial Oslo har arbeidssted på Nesttun.

Det samlede resultatbidraget fra eiendomsmeglingsvirksomheten utgjorde -2,4 millioner kroner i 2021. Provisjonsinntektene utgjorde 35,3 millioner kroner (40,3). Kostnadene utgjorde 38,2 millioner kroner (47,6). Resultatene i 2020 og

2021 er påvirket av at det er lagt ned omfattende tid og ressurser i å restrukturere selskapet.

10.2 Himla Eiendomsmedling

Himla er Fana Sparebank Eiendoms lavpriskonsept for eiendomsmedling. Konseptet ble introdusert i februar 2018, og opplever stor suksess i markedet. Gjennom 2021 er det omsatt 321 eiendommer fra Bergens-kontoret, og 79 ved Oslo-kontoret. Himla har 9 ansatte, hvorav 2 i Oslo.

Virksomheten i Himla Eiendomsmedling drives som en egen avdeling av Fana Sparebank Eiendom AS. Ved hjelp av digitalisering og en innovativ måte å drive eiendomsmedling på, tilbys Himla-kundene å selge boligen for et fast meglarhonorar på 38.000 kroner.

10.3 Fana Sparebank Boligkreditt AS

Boligkredittselskapet er et 100 prosent eid datterselskap med en egenkapital på 954 millioner kroner. Selskapets formål er å overta deler av morbankens boliglånsportefølje. Selskapet har ingen ansatte, og har inngått en avtale med Fana Sparebank for drift og administrasjon av virksomheten. Selskapet har ved utgangen av 2021 overtatt 6.046 boliglån fra morbanken (5.727). Samlet utlån utgjør 12,0 milliarder kroner (10,9). Finansieringen skjer gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Boligselskapet har utstedt OMF for til sammen 10,2 milliarder kroner (9,3). Av disse er 500 millioner kroner kvalifisert som Grønn OMF. Årets totalresultat etter skattekostnader ble 46,0 millioner kroner (28,5 millioner kroner).

11 Disponering av resultat i morbank

Av årets totalresultat på 84,4 millioner kroner går 3,9 millioner kroner som rente til hybridkapitaleierne.

I 2020 var forholdene lagt til rette for utdeling av kundeutbytte. Det ble stoppet av midlertidige utbyttebegrensninger fra myndighetens side. Konsernet er solid og godt kapitalisert i henhold til kapitalkravene, og styret foreslår å utbetale kundeutbytte på 55 millioner kroner for 2021. Styret foreslår videre at avsetning til gavefondet skal være 10 millioner kroner. Etter dette tilføres sparebankens fond 15,5 millioner kroner.

12 Utsikter for 2022

Når de første ukene av 2022 er tilbakelagt, begynner flere trekk ved den forventede, videre utviklingen å materialisere seg; en full normalisering av samfunnet etter to år med koronatiltak, høyere renter og en sterk prisvekst med inflasjonspress på økonomien.

Russlands invasjon av Ukraina har skapt frykt og uro, og situasjonen er uavklart. En vedvarende konflikt vil ha ringvirkninger som påvirker rente- og børsmarkedet, og dette vil ha noe effekt for bankens drift. Banken har høynet egen beredskap og iverksatt tiltak for å blant annet å sikre at ilagte sanksjoner følges. Styret og administrasjonen har en tett og aktiv oppfølging av forholdene.

Stigende renter er den enkeltfaktoren som antas å gi den mest direkte effekten for bankens virksomhet i 2022. Det forventes at Norges Bank vil øke renten minst fire ganger i løpet av året. I tillegg er bankens kostnader uttrykt ved pengemarkedsrenten økt, slik at utlånsrenten vil kunne blir justert mer

enn det styringsrenten alene skulle tilsi. Det vil være bankens intensjon å følge kommende renteendringer med økning av kunderenten. Dette skyldes dels for å kompensere de økte rentekostnadene, dels for å korrigere for den betydelige hjelpen banken har ytt boliglånkundene gjennom de raske og høye rentereduksjonene som ble gitt under pandemien første uker tilbake i 2020.

Den samlede effekten på kundenes betalingsevne blir merkbar. Ikke minst når også andre kostnader for husholdningene øker, slik som strømprisene så vel som på matvarer og andre varer og tjenester. Noen av disse elementer er kommet overraskende, og det kan sette press på enkelte grupperes evne til å betjene et tilvendt forbruks- og kostnadsnivå. Usikkerhet knyttet til koronakrisen innebærer i tillegg at noen vil bli satt eller holdt utenfor ordinært arbeid. Styret følger denne utviklingen særlig nøye, idet betjeningsevnen på lån kan bli svekket med økte mislighold som konsekvens. Det er imidlertid grunn til å minne om at de nominelle rentene forblir på svært lave nivåer målt mot enhver historikk.

Gjenåpning av samfunnet og en normalisering av arbeidslivet er av stor betydning for banken, det være seg i alle forhold som gjelder kunder og forbindelser, og for bankens organisasjon og ansatte. Nær to år inn i pandemien er slitasjen merkbar, og styret erkjenner at det er krevende å opprettholde den gode utviklingen i banken. I så måte er det betryggende at resultatene fra medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført mot slutten av 2021 har bekreftet bankens svært høye nivå på medarbeidertilfredshet.

Styret ønsker å gi uttrykk for en særlig anerkjennelse overfor den innsatsen som bankens medarbeidere har lagt for dagen under til dels svært krevende forhold gjennom nær to år. Likeledes vil styret takke bankens kunder for tålmodighet og forståelse for at bankens tjenester ikke har vært like tilgjengelige som ønsket under denne perioden.

Nesttun, 28. mars 2022
i styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
STYRETS LEDER

Peter Frølich
STYRETS NESTLEDER

Kjerstin Fyllingen
STYREMEDLEM

Jannikke Hannevik
STYREMEDLEM

Arnt Hugo Knudsen
REP. FOR ANSATTE

Hanne Magnussen
REP. FOR ANSATTE

Lisbet K. Næør
ADM. DIREKTØR

Resultatregnskap

(I MILL. KR)

	Note	Morbank		Konsern	
		31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		306,7	373,3	491,2	559,5
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi		44,8	57,1	41,8	54,9
Rentekostnader		105,0	169,7	186,7	283,2
Netto renteinntekter	17	246,5	260,7	346,3	331,2
Utbytte aksjer, andeler og egenkapitalbevis	20	16,1	7,1	16,1	7,1
Provisjonsinntekter og gebyrer	18	78,7	70,9	84,5	85,5
Provisjonskostnader	19	-8,1	-7,7	-8,1	-7,7
Netto gevinst/tap finansielle instrumenter	20	-9,5	16,6	-12,2	11,5
Andre inntekter		2,8	5,8	0,8	3,4
Andre driftsinntekter		79,9	92,7	81,0	99,8
Sum inntekter		326,4	353,5	427,3	430,9
Personalkostnader	21, 37, 39	116,1	109,0	137,5	136,2
Administrasjonskostnader	21	56,4	58,2	68,0	72,1
Avskrivninger	32	13,0	12,8	13,2	13,4
Andre driftskostnader	22	25,1	23,7	30,8	30,5
Driftskostnader		210,5	203,7	249,5	252,3
Driftsresultat før tap		115,9	149,7	177,8	178,6
Tap på utlån og garantier	11	9,0	18,7	10,3	18,2
Driftsresultat før skatt		106,9	131,0	167,5	160,5
Skattekostnad	23	22,7	27,2	35,0	33,7
Resultat for perioden		84,2	103,9	132,5	126,8

Utvidet resultatregnskap

Resultat for perioden		84,2	103,9	132,5	126,8
Estimatavvik pensjoner		0,0	-0,8	0,0	-0,8
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner		0,0	0,2	0,0	0,2
Sum øvrige resultatposter som ikke vil bli reklassifisert til resultatet		0,0	-0,6	0,0	-0,6
Verdiendring utlån til virkelig verdi		0,3	0,9	0,0	0,0
Sum øvrige resultatposter som senere kan bli reklassifisert til resultatet		0,3	0,9	0,0	0,0
Andre inntekter og kostnader for perioden		0,3	0,4	0,0	-0,6
Totalresultat for perioden		84,4	104,2	132,5	126,2

Eiendeler	Note	Morbank		Konsern	
		31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Kontanter, innskudd i Norges Bank		75,7	77,4	75,7	77,4
Utlån til kredittinstitusjoner	7, 24	1 078,1	969,5	184,0	224,9
Utlån til kunder	7–12	14 228,2	14 544,1	26 170,3	25 387,1
Finansielle derivater	27	6,1	18,6	6,1	18,6
Rentebærende verdipapir	29	3 131,8	3 337,7	3 020,0	3 128,1
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	30	424,4	291,4	424,4	291,4
Aksjer i datterselskap	31	560,0	560,0	0,0	0,0
Utsatt skattefordel	23	11,0	2,2	12,0	4,0
Immatrielle eiendeler	32	11,6	11,1	11,6	11,2
Varige driftsmidler	32	68,4	71,8	68,7	72,2
Leierettigheter	33	31,5	33,9	31,5	33,9
Andre eiendeler		5,5	7,0	5,5	7,0
Forskuddsbetalte kostnader		9,6	10,9	16,6	20,5
Sum eiendeler		19 641,8	19 935,7	30 026,3	29 276,2

Gjeld og egenkapital

Gjeld til kredittinstitusjoner	24	83,7	465,4	12,3	421,8
Innskudd fra kunder	24–26	12 512,6	11 925,7	12 511,6	11 924,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	34	4 179,7	4 748,8	14 224,9	13 772,6
Finansielle derivater	27	37,2	43,3	37,2	43,3
Annen gjeld		20,1	29,0	21,4	30,8
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	35	25,9	24,2	30,4	31,9
Betalbar skatt	23	30,6	29,7	43,6	37,7
Leieforpliktelser	33	32,6	34,7	32,6	34,7
Avsetninger og pensjonsforpliktelse	36–37	28,7	35,6	29,0	35,6
Ansvarlig lånekapital	34	326,9	299,7	326,9	299,7
Sum gjeld		17 277,8	17 636,2	27 269,8	26 632,3
Sparebankens fond		2 115,8	2 100,4	2 508,3	2 444,8
Gavefond		82,2	68,3	82,2	68,3
Foreslått avsetning til gavefond		10,0	30,0	10,0	30,0
Foreslått avsetning til utbytte		55,0	0,0	55,0	0,0
Fondsobligasjoner		100,9	100,9	100,9	100,9
Sum egenkapital	3	2 364,0	2 299,5	2 756,5	2 643,9
Sum gjeld og egenkapital		19 641,8	19 935,7	30 026,3	29 276,2
Forretninger utenom balansen	40				

Nesttun, 28. mars 2022
i styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
STYRETS LEDER

Peter Frølich
STYRETS NESTLEDER

Kjerstin Fyllingen
STYREMEDLEM

Jannicke Hannevik
STYREMEDLEM

Arnt Hugo Knudsen
REP. FOR ANSATTE

Hanne Magnussen
REP. FOR ANSATTE

Lisbet K. Nærø
ADM. DIREKTØR

Kontantstrømoppstilling

(I MILL. KR)

	Note	Morbank		Konsern	
		31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
Rente- og provisjonsinnbetalinger fra kunder		390,9	467,0	544,5	624,2
Netto inn-/utbetalinger av lån til kunder		295,6	-81,6	-805,0	-2 096,3
Renteutbetalinger til kunder		-50,6	-88,1	-50,6	-88,1
Netto inn-/utbetalinger av innskudd fra kunder		585,6	659,8	586,2	660,2
Renteinnbetalinger sentralbanken		0,1	0,3	0,1	0,3
Netto inn/utbetalinger på utlån til/fra kredittinstitusjoner		-99,9	-126,0	21,8	-1,2
Innbetaling av utbytte		0,2	0,4	0,2	0,4
Utbetalt ved investering aksjer holdt for omsetning		-125,0	-100,0	-125,0	-100,0
Innbetalt ved salg aksjer holdt for omsetning		9,3	170,1	9,3	170,1
Utbetaling leiekostnader som ikke inngår i måling av leieforpliktelser	33	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Utbetalinger drift		-219,6	-204,3	-259,1	-243,6
Utbetalinger skatter	23	-30,6	-51,9	-37,2	-59,4
Øvrige inntekter		4,0	6,7	38,0	45,2
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		759,2	651,5	-77,6	-1 089,0
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
Utbetalt ved investering i strategiske aksjer		-1,8	-5,2	-1,8	-5,2
Innbetalt ved salg investering i strategiske aksjer		1,3	1,3	1,3	1,3
Utbetaling kapitalforhøyelse aksjepost i datterselskap		0,0	-200,0	0,0	0,0
Utbytte strategiske aksjer		4,4	5,4	4,4	5,4
Kjøp av varige driftsmidler	32	-6,8	-21,9	-6,9	-22,0
Salg av varige driftsmidler		0,0	7,6	0,0	7,6
Netto inn-/utbetaling ved omsetning rentebærende verdipapirer		194,9	-1 244,6	97,0	-946,0
Renteinntekter rentebærende verdipapirer		31,0	34,0	31,9	35,1
Øvrige inntekter fra investeringsaktiviteter		0,7	0,7	0,0	0,0
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		223,7	-1 422,8	126,0	-923,8
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
Utbetaling leieforpliktelse	33	-2,9	-2,8	-2,9	-2,8
Utbetaling rentedel leieforpliktelse	33	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Opptak F-lån		0,0	1 100,0	0,0	1 100,0
Nedbetaling F-lån		-400,0	-700,0	-400,0	-700,0
Opptak av sertifikater og obligasjonsgjeld	34	749,4	1 650,3	3 062,7	4 865,1
Utbetaling ved tilbakebetaling av sertifikater og obligasjonsgjeld	34	-1 286,6	-1 180,2	-2 563,9	-3 032,6
Rentebetalinger på finansaktiviteter		-45,2	-71,0	-146,8	-191,9
Opptak av ansvarlig lånekapital	34	99,9	0,0	99,9	0,0
Utbetalt ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	34	-73,3	0,0	-73,3	0,0
Rentebetalinger på ansvarlig kapital		-4,9	-7,1	-4,9	-7,1
Gavefond		-16,1	-12,5	-16,1	-12,5
Utbetalt fondsobligasjonseiere		-3,9	-4,8	-3,9	-4,8
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		-984,5	771,0	-50,1	2 012,6
Netto kontantstrøm for perioden		-1,7	-0,2	-1,7	-0,2
Netto endring i kontanter					
Beholdning av kontanter ved periodens begynnelse		77,4	77,6	77,4	77,6
Beholdning av kontanter ved periodens slutt		75,7	77,4	75,7	77,4
Netto endring i kontanter		-1,7	-0,2	-1,7	-0,2

Endringer i egenkapitalen

(I MILL. KR)

Morbank	Spare- bankens fond	Gavefond	Foreslått utdelt gavefond	Foreslått utdelt kundeutbytte	Hybrid- kapital	Sum
Egenkapital 31.12.20	2 100,4	68,3	30,0	0,0	100,9	2 299,5
Resultat 2021	15,2		10,0	55,0	4,0	84,2
Utvidet resultat 2021	0,3					0,3
Totalresultat for perioden	15,5	0,0	10,0	55,0	4,0	84,4
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0			0,0
Belastet gavefondet		-16,1				-16,1
Utbetalt renter fondsobligasjon					-3,9	-3,9
Egenkapital 31.12.21	2 115,8	82,2	10,0	55,0	100,9	2 364,0
	Spare- bankens fond	Gavefond	Foreslått utdelt gavefond	Foreslått utdelt kundeutbytte	Hybrid- kapital	Sum
Egenkapital 31.12.19	2 030,6	50,8	30,0	0,0	101,2	2 212,6
Resultat 2020	69,4		30,0		4,5	103,9
Utvidet resultat 2020	0,4					0,4
Totalresultat for perioden	69,7	0,0	30,0	0,0	4,5	104,2
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0			0,0
Belastet gavefondet		-12,5				-12,5
Utbetalt renter fondsobligasjon					-4,8	-4,8
Egenkapital 31.12.20	2 100,4	68,3	30,0	0,0	100,9	2 299,5
	Spare- bankens fond	Gavefond	Foreslått utdelt gavefond	Foreslått utdelt kundeutbytte	Hybrid- kapital	Sum
Konsern						
Egenkapital 31.12.20	2 444,8	68,3	30,0	0,0	100,9	2 643,9
Resultat 2021	63,5		10,0	55,0	4,0	132,5
Utvidet resultat 2021	0,0					0,0
Totalresultat for perioden	63,5	0,0	10,0	55,0	4,0	132,5
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0			0,0
Belastet gavefondet		-16,1				-16,1
Utbetalt renter fondsobligasjon					-3,9	-3,9
Egenkapital 31.12.21	2 508,3	82,2	10,0	55,0	100,9	2 756,5
	Spare- bankens fond	Gavefond	Foreslått utdelt gavefond	Foreslått utdelt kundeutbytte	Hybrid- kapital	Sum
Egenkapital 31.12.19	2 353,4	50,8	30,0	0,0	101,2	2 535,4
Resultat 2020	92,3		30,0		4,5	126,8
Utvidet resultat 2020	-0,6					-0,6
Totalresultat for perioden	91,7	0,0	30,0	0,0	4,5	126,2
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0			0,0
Belastet gavefondet		-12,5				-12,5
Korreksjon EK IFRS 9 avsetning	-0,4					-0,4
Utbetalt renter fondsobligasjon					-4,8	-4,8
Egenkapital 31.12.20	2 444,8	68,3	30,0	0,0	100,9	2 643,9

NOTE 1 Regnskapsprinsipper

1. Selskapsinformasjon
2. Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet
3. Endringer i regnskapsprinsipper
4. Konsolideringsprinsipper
5. Segmentrapportering
6. Inntektsføring
7. Finansielle eiendeler og gjeld
8. Ikke finansielle eiendeler og gjeld
9. Skatt
10. Pensjonsforpliktelser
11. Egenkapital
12. Omregning utenlandsk valuta
13. Kontantstrømoppstilling
14. Viktige regnskapsmessige og skjønsmessige vurderinger
15. Standarder og fortolkninger med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

1. Selskapsinformasjon

Fana Sparebank ble stiftet i 1878 og er lokalisert i Bergen kommune. Bankens hovedkontor er på Nesttun i Østre Nesttunvei 1, 5852 Bergen, Norge. Banken har avdelingskontor i Bergen sentrum og på Osøyro i Bjørnafjorden kommune. Fana Sparebank er et selveiet foretak. Sparebankens fond tilhører følgelig banken, og ingen kan gjøre krav på det.

Fana Sparebank konsern består av Fana Sparebank, Fana Sparebank Boligkreditt AS og Fana Sparebank Eiendom AS.

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår boligkredittselskap og eiendomsmeglervirksomhet som virksomheter organisert i egne datterselskaper.

2. Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Konsernregnskapet for Fana Sparebank er avlagt i samsvar med IFRS (International Financial Reporting Standards) godkjent av EU, samt ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven.

Selskapsregnskapet avlegges etter samme prinsipper som konsernregnskapet.

Regnskapet er basert på historisk kost. Finansielle eiendeler og gjeld vurderes til amortisert kost, med unntak av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat.

Regnskapet presenteres i norske kroner. Alle beløp i regnskap og noter presenteres i millioner dersom annet ikke er angitt spesifikt. Presentasjon av balansen er basert på likviditet, slik at alle eiendeler og forpliktelser presenteres i likviditetsrekkefølge.

3. Endringer i regnskapsprinsipper

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i årsrapport for 2020, med unntak av de endringene i IFRS og fortolkninger som har blitt implementert i 2021. Nedenfor er det listet hvilke endringer som er vurdert som relevant for konsernet.

Endringer i IFRS 9, IAS 39, IFRS 16 og IFRS 7 – Referanserentereformen

IASB vedtok i august 2020 andre fase av prosjektet knyttet til referanserentereformen. Endringene komplementerer fase 1 av prosjektet og fokuserer på de regnskapsmessige effektene som kan oppstå når et foretak implementerer nye referanserenter som følge av reformen. Endringene i fase 2 gjelder kun om man har finansielle instrumenter eller sikringsforhold som inkluderer en referanserente som vil endres som følge av reformen. Banken benytter ikke sikringsbokføring og endringen vil ikke få effekt på regnskapet.

4. Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Fana Sparebank med 2 heleide datterselskaper. Fana Sparebank har kontroll over datterselskapene, da eierandelen er 100 % og det ikke er forhold som tilsier at andre har kontroll.

Investeringer i datterselskaper vurderes i selskapsregnskapet til anskaffelseskost.

Konsernregnskapet viser finansiell stilling og resultat av årets virksomhet, endringer i egenkapital og kontantstrømmen som en økonomisk enhet.

Alle konserninterne investeringer, transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper tilpasses når dette er nødvendig for å

NOTE 1
(forts.)

oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper. Mer-/mindre-verdier i døtre innregnes i konsernet.

5. Segmentrapportering

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i følgende driftssegmenter: Privatmarked, Bedriftsmarked, Kapitalmarked og eiendomsmegling. Ufordelt er inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene.

Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt i all hovedsak rapportert som del av segmentene Privatmarked og Kapitalmarked.

Segmentrapporteringen bygger på intern finansiell rapportering ut fra konsernets organisering. Konsernets øverste beslutningstaker er administrerende direktør.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Rapportering på geografiske segmenter utarbeides ikke da dette gir lite tilleggsinformasjon.

6. Inntektsføring

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisert av etableringsgebyrer og eventuelt andre gebyrer som er å anse som en del av den effektive renten. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid for lånet (amortisert kost). For utlån til virkelig verdi blir etableringsgebyrer og andre gebyrer inntektsført når instrumentet første gang balanseføres.

Renteinntekter på nedskrevne engasjementer (misligholdte engasjement steg 3) beregnes som effektiv rente av netto nedskrevet verdi.

Andre driftsinntekter består blant annet av gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, finansielle garantier, salg av forsikringsprodukter og eiendomsmegling. Gebyrer og provisjoner som ikke inngår i effektiv renteberegning, inntektsføres over tid etter hvert som tjenesten leveres eller på tidspunkt når oppdraget er utført. Meglerprovisjon inntektsføres når det er inngått bindende avtale mellom kjøper og selger. Dette skjer ved budaksept mellom partene.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i bankens balanse. Opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen.

Ved salg av aksjer, obligasjoner og sertifikater vurderes regnskapsmessig gevinst/tap i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

Utbytte fra investeringer inntektsføres når rett til utbytte er etablert og besluttet av generalforsamling. Utbytte fra datterselskap inntektsføres i selskapsregnskapet det året det blir vedtatt, i praksis blir dette året etter opptjeningsåret. I konsernregnskapet blir utbyttet eliminert.

7. Finansielle eiendeler og forpliktelse

Finansielle eiendeler og forpliktelser verdsettes og klassifiseres i samsvar med IFRS 9 og presentasjon utføres i samsvar med IFRS 7.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på avtaletidspunktet, som er tidspunkt for når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler føres ut av balansen når rettighet til å motta kontantstrømmer opphører eller eiendelen er avhendet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler og gjeld inndeles i følgende kategorier:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVPL)
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (FVOCI)

Klassifisering av finansielle instrumenter bestemmes ved første gangs regnskapsføring.

Klassifisering besluttes på grunnlag av forretningsmodell for den porteføljen som instrumentet inngår i og hvilken kontraktsmessige kontantstrømmer instrumentene har.

For finansielle eiendeler skilles det mellom følgende typer instrumenter

- Gjeldsinstrumenter
- Derivater
- Egenkapitalinstrumenter

Gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Gjeldsinstrumenter må gjennom to tester for å avgjøre klassifisering.

Noter til regnskapet

NOTE 1

(forts.)

Først testes instrumentets kontraktsmessige vilkår (SPPI-testen, Solely payment of principal and interest). Dette medfører at det kun er instrumenter med kontraktsmessige kontantstrømmer som bare består av betaling av rente og hovedstol på gitte datoer som kvalifiserer for amortisert kost-måling. Alle andre finansielle instrumenter skal måles til virkelig verdi.

Instrumenter som i utgangspunktet kvalifiserer for amortisert kost måling må deretter gjennom en forretningsmodell test. Denne testen gjøres på porteføljenivå og vurderer forretningsmodell som instrumentet inngår i.

- Gjeldsinstrument skal måles til amortisert kost dersom instrumentet inngår i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer.
- Gjeldsinstrument som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendring ført over total resultatet (OCI), men med renteinntekt og tapsnedskrivninger ført i ordinært resultat.
- Øvrige gjeldsinstrument som ikke holdes, verken helt eller delvis, for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle instrument kan bli bestemt regnskapsført til virkelig over resultatet ved førstegangsinregning hvis følgende kriterium er oppfylt: Klassifiseringen eliminerer eller i vesentlig grad reduserer en uoverensstemmelse i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått ved måling av eiendelen.

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle eiendeler til amortisert kost innregnes første gang til virkelig verdi med tillegg for direkte henførbare transaksjonskostnader. Etter første gangs innregning måles instrumentet til amortisert kost og inntektene beregnes etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes instrumentets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med effektive renten. Renteinntekter blir presentert under «Renteinntekter amortisert kost».

Amortisert kost er redusert med eventuelle nedskrivninger for forventet tap. Endring i forventede tapsnedskrivninger blir bokført under «Tap på utlån og garantier» i resultatregnskapet.

Kategorien finansielle instrumenter til amortisert kost består hovedsakelig av kontanter, utlån til kredittinstitusjoner og utlån til kunder, samt finansielle forpliktelser med flytende rente.

Utlån med kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol vurderes i konsernet som nevnt over til amortisert kost. I morbank kan tilsvarende gjeldsinstrument med pant i boligeiendom inngå i en portefølje som kan selges til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Gjeldsinstrumentet vil da klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over total resultatet (OCI), med renteinntekt og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelen.

Finansielle forpliktelser med flytende rente vurderes til amortisert kost. For finansielle forpliktelser med fast rente benyttes virkelig verdiopsjon. Når virkelig verdiopsjon benyttes skal endring i virkelig verdi som skyldes endring i egen kredittisiko føres over utvidet resultatregnskap, mens øvrige verdiendringer føres over det ordinære resultatet.

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet

I denne kategorien inngår utlån med fast rente, derivater, rentebærende verdipapirer og egenkapitalinstrumenter. Instrumentene innregnes første gang i balansen til virkelig verdi. Tilhørende transaksjonskostnad innregnes i resultatregnskapet når de oppstår. Virkelig verdi er det beløpet en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp med, i en transaksjon mellom uavhengige parter.

Renteinntekter og –kostnader for finansielle instrument til virkelig verdi inngår i «Netto renteinntekter».

Endring i virkelig verdi for finansielle instrument til virkelig verdi inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

Utlån med fast rente

For lån med fast rente blir virkelig verdi-opsjon benyttet og disse vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på utlån fastsettes ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet samt interne vurderinger. En endring i kredittspread vil påvirke avkastningskravet ved at tillegget som blir lagt på renten endres. Renterisiko knyttet til utlån med fastrente sikres med derivater. Vurdering av utlån til fast rente til virkelig verdi tar vekk eller vesentlig reduserer regnskapsmessig misforhold mellom renterisikoen for instrumentet og tilhørende sikring.

Derivater

Derivater måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Ved beregning av virkelig verdi blir rentekurven på balansedagen benyttet. Derivater presenteres som en eiendel når avtalens virkelige verdi er positiv og som en forpliktelse når verdien er negativ.

NOTE 1

(forts.)

Egenkapitalinstrumenter

Virkelig verdi på egenkapitalinstrumenter er basert på gjeldende kurs på balansedagen.

Finansielle instrumenter som ikke er børsnotert eller omsettes i et aktivt marked verdsettes etter ulike verdsettelsesteknikker. Ved verdsettelse av finansielle instrumenter anvender konsernet modeller basert på data som er observerbare i markedet i den grad slike er tilgjengelige.

For konsernets egenkapitalinstrumenter som handles i ikke-aktive markeder, baseres virkelig verdi på balanse-tidspunktet på tilgjengelig regnskapsinformasjon og følgende vurderinger i tillegg til en grad av skjønn:

- Forutsetter fortsatt drift.
- Pris ved siste kapitalutvidelser, eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for eventuell endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
- Virkelig verdi basert på vurdering av selskapet balanse, resultat og kontantstrøm målt mot sammenlignbare selskap notert, og omsatt i et aktivt marked.
- Vurdering av selskapet egenkapital justert for fremtidig forventet resultatutvikling.

Likviditetsportefølje (LCR-portefølje)

Porteføljen styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi. LCR-porteføljen består av rentebærende fond og obligasjonsporteføljer.

Avkastningsportefølje

Avkastningsporteføljen måles til virkelig verdi over resultatet basert på en vurdering av forretningsmodell. Hovedformålet med porteføljen er å oppnå best mulig avkastning innenfor rammene i kapitalforvaltningsstrategien.

Tapsnedskrivning av utlån vurdert til amortisert kost

Etter IFRS 9 skal tapsnedskrivningene innregnes basert på forventet kredittap. Nedskrivningene skal være forventningsrette og fremadskuende. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder både for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og til virkelig verdi med verdiendringer ført over utvidet resultatregnskap. I tillegg er ubenyttede kreditter og garantiforpliktelser omfattet av nedskrivningsmodellen.

Måling av avsetning for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden opprinnelig innregning. Ved førstegangsinnregning og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forven-

tet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele løpetiden.

Banken har etablert en metode for å vurdere om kredittrisikoen etter førstegangsinnregning har økt vesentlig ved å beregne endring i risiko for mislighold over gjenværende levetid av det finansielle instrumentet, se eget avsnitt under.

Bankens PM-modell regner ut en misligholdssannsynlighet (porteføljescore) på kunden med bakgrunn i kunden sitt treff på åtte variabler, herunder overtrekk siste månedsslutt, antall første- og andregangspurringer, alder og gjennomsnittlig innskuddssaldo siste seks måneder. Modellen kjøres og oppdateres hver måned. Dersom kunden er ny, vil kunden få sin første porteføljescore etter seks måneder. Søknadsscore vil gjelde frem til da. Porteføljescore inndeles i klassene A til K. Risikoklasse K er misligholdsklasse, og blir gitt når engasjementet er definert som misligholdt på scoretidspunktet. BM-modellen regner ut en misligholdssannsynlighet (porteføljescore) på kunden med bakgrunn i kunden sitt treff på ulike variabler, herunder gjennomsnittlig trekk på kassekreditt, antall første- og andregangspurringer, revisoranmerkninger, eksterne betalingsanmerkninger, alder på foretak med videre. Modellen er lik for alle bransjer. Dette er kompensert med å inkludere bransjevariabler der kunden sitt nøkkeltall blir sammenlignet med gjennomsnittet i bransjen.

Beskrivelse av nedskrivningsmodell etter IFRS 9

Dette avsnittet beskriver bankens modell for nedskrivning av finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter og som ikke klassifiserer til virkelig verdi over resultat. De generelle prinsipper for nedskrivning er beskrevet over.

Banken har laget en rutine for månedlig beregning av tap. Målet for modellen er å beregne forventet kredittap som er fremadskuende og forventningsrett.

Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default - PD), tap gitt mislighold (loss given default - LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default - EAD). Historikk for observert misligholdrate og observert tapsgrad vil fremover danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. Bankens vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer og andre økonomiske prognoser for å kunne gi fremadskuende estimater for PD og LGD. Det er spesielt nøkkeltallene som inngår i beregning av motsyklisk kapitalbuffer som inngår i vurderingen. Fremadskuende EAD baseres på avtalt nedbetalingsplan og observerte nivåer på faktiske nedbetalinger og innfrielser. Alle estimater settes mest

Noter til regnskapet

NOTE 1

(forts.)

mulig forventningsrette. De kan dermed skille seg fra tilsvarende estimater for PD, LGD og EAD som inngår i lønnsomhetsberegninger.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre steg basert på misligholdssannsynligheter på innregnings-tidspunktet sammenlignet med misligholdssannsynligheter på balansedagen, samt avsjekk mot watch- og exitlist, lån med betalingslettelse samt lån som er forfalt med mer enn 30 dager. Tildeling til steg 1, 2 eller 3 gjøres altså for det enkelte lån (eller engasjement). En enkelt kunde kan dermed ha lån i ulike steg.

Steg 1: Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap, det vil si tap knyttet til potensielle hendelser i løpet av 12 måneder etter rapporteringsdato. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til steg 2 eller 3.

Steg 2: I steg 2 klassifiseres eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, og hvor det ikke er objektive bevis på tap (se definisjon under steg 3). For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi utlån med vesentlig økt kredittrisiko og som ikke er i mislighold (det vil si ikke i steg 3, se nedenfor). Når det gjelder avgrensning mot steg 1 definerer banken selv hva som er vesentlig økning i kredittrisiko. IFRS 9 beskriver imidlertid at det vil ha vært en vesentlig økning i kredittrisiko, med mindre dette kan tilbakevises, dersom betaling er forsinket med 30 dager eller opptil 90 dager, som er definert som et faktisk mislighold.

Endring i kredittrisiko

Banken benytter PD-nivå som det primære kriteriet for vesentlig økt kredittrisiko. PD på rapporteringstidspunktet sammenlignes med PD ved innvilgelse. Dersom det første kriteriet og det andre eller det tredje er oppfylt havner engasjementet i steg 2. Det siste kriteriet anses som et tilleggspunkt for å tvinge eventuelle høyrisikokunder til steg 2-beregning. Kriteriene er som følger:

1. PD utgjør minimum 1%
2. PD mer enn doblet siden innvilgelse
3. PD har forverret seg med minimum 1,5%- poeng

Watch- og exitlist

For å ta hensyn til fremadskuende informasjon og for å fange opp andre relevante forhold som kan ha inntruffet, men som ikke har blitt fanget opp av bankens PD-modeller, så har banken valgt å bruke watch- og exitlist med utsatte engasjement. Disse engasjement blir da overstyrt til steg 2 – hvis de ikke allerede finnes i steg 2 eller 3.

Betalingslettelser

Engasjement med betalingslettelser kan være enten friske eller tapsutsatte. Engasjement med betalingslettelser omfatter engasjement der det er gitt mer gunstige vilkår (reforhandling), eller refinansiering av et engasjement, som følge av at debitor har økonomiske problemer. Kriteriet om at debitor er i økonomiske problemer skiller betalingslettelser fra vanlige forretningsmessige reforhandlinger av vilkår. Det er med andre ord et tilleggsmoment at banken ikke ville gitt lån til disse vilkår ved en ordinær låneutstedelse. Dersom et engasjement kommer inn under denne kategorien genereres en karantene på 24 måneder før de eventuelt friskmeldes. Disse engasjement blir overstyrt til steg 2 – hvis de ikke allerede finnes i steg 2. Dersom et engasjement blir merket for betalingslettelse for andre gang i løpet av karanteneperioden på 24 måneder, vil engasjementet regnes som tapsutsatt og overstyres til steg 3, med en karanteneperiode på 12 måneder. Engasjement med kredittforringelse overstyres til steg 3.

Steg 3: Eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato blir klassifisert under steg 3. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden.

Indikatorer som vurderes når det skal besluttes om det foreligger objektive bevis for tap er vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor. Dersom en tapshendelse er identifisert vurderes det som de aktuelle tapshendelsene reduserer engasjementets estimerte fremtidige kontantstrømmer.

Fra 1.1.2021 implementerte banken ny misligholdsdefinisjon. Denne er utformet i henhold til EBA (European Banking Authority) sine retningslinjer for hvordan banker skal anvende misligholdsdefinisjon i kapitalkravforordningen (CRR) samt presiseringer i CRR/CRD IV forskriften.

Mislighold er definert som betalingsmislighold eller mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking (unlikeness to pay)

1. Betalingsmislighold er definert som vesentlig overtrekk med mer enn 90 dagers varighet. Terskelverdiene for vesentlig overtrekk følger av CRR/CRD IV forskriften:

- Personmarked – mislighold over 1.000,- kroner på en av kundens konti og minst 1 % av engasjementet størrelse.
- Bedriftsmarked – mislighold over 2.000,- kroner på en av kundens konti og minst 1 % av engasjementets størrelse.

NOTE 1

(forts.)

2. Mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking baserer seg i større grad på kredittfaglige vurderinger. Hendelser som inngår i denne kategorien er tapsavsetninger på kunden, konkurs/gjeldsordning, vurderinger av betalingslettelser eller andre indikasjoner på at det kan være betydelig tvil om kunden vil oppfylle sine forpliktelser.

Ny misligholdsdefinisjon innebærer innføring av karenstid som tilsier at kundene blir kategorisert som misligholdt en periode etter at misligholdet er bragt i orden. Karenstid er 3 måneder eller 12 måneder avhengig av underliggende årsak til misligholdet.

Videre er det innført smitteregler for misligholdsmerking på konsernnivå. På sikrede konti vil et vesentlig mislighold på konto i et selskap (for eksempel Fana Sparebank boligkreditt), smitte over til kundens øvrige konti i konsernet (både banken og boligkreditselskapet). Videre vil et vesentlig mislighold på en usikret konto i banken smitte over på kundens øvrige usikrede konti i banken.

Alle engasjement som defineres som misligholdt etter ny misligholdsdefinisjon får risikoklasse K i bankens scoreløsning og styres til steg 3

Misligholdsdefinisjonen i IFRS 9 under steg 3 er sammenfallende med intern risikostyring og kapitalkravsberegninger. Misligholdte lån er gjenstand for individuell vurdering og det foretas nedskrivning beregnet på bakgrunn av scenariobetraktninger. Når det foreligger en individuell nedskrivning, vil denne erstatte modellbasert nedskrivning av forventet tap. Dette gjelder selv om den individuelle nedskrivningen er lavere enn den modellbaserte nedskrivning. For sikrede boliglån som blir individuelt vurdert og det samtidig ikke blir nedskrevet individuelt da sikkerheten på engasjementet er tilstrekkelig, blir modellberegnet i steg 3. Banken er da av den oppfatning at tapsrisikoen for slike lån kommer bedre til uttrykk ved bruk av modellbasert beregning.

Innregning, fraregning, betalingslettelser og konstatering

Tapsmodellen er bygget opp slik at opprettelse av ny lånekonto defineres som et nytt engasjement, mens innfrielse av lånekonto defineres som fraregning. Ny lånekonto tildeles når en kunde refinansierer engasjementet sitt og blir gjenstand for ny kredittvurdering. Konstatering av tapsnedskrivning (bokføring mot kundens engasjement) skal foretas når alle sikkerheter er realisert og det er utvilsomt at banken ikke mottar flere innbetalinger på engasjementet. Kravet mot kunden består, og skal følges opp, med mindre det er inngått avtale om ettergivelse med kunden.

Tapsberegning

Basert på inndeling av engasjement i de tre stegene samt anvendelse av fremadskuende misligholdsann-

synligheter, sikkerhetsverdier og eksponering, beregnes forventet tap i nedskrivningsmodellen. Tap det enkelte år beregnes ved å multiplisere misligholdsansynlighet, tap gitt mislighold og modellert eksponering i tre ulike scenarier. Tapene diskonteres tilbake til rapporteringstidspunktet og summeres. Endelig beregnes en vektet sum av beregningen fra det enkelte scenario.

Tapsprosent gitt mislighold beregnes på bakgrunn av forholdet mellom engasjement og sikkerhetene som ligger til grunn for engasjementet. Utover realisasjonsverdi av sikkerhetene er tilfriskning den viktigste inputverdien i tapsmodellen. For sikkerhetsdekning tar vi hensyn til at bankens gjenvinning er asymmetrisk. Det innebærer at banken får redusert gjenvinning hvis faktisk realisasjonsverdi går under utestående, mens en realisasjonsverdi over utestående ikke tilfaller banken. Det vil alltid være en usikkerhet i estimert sikkerhetsdekning. Denne usikkerheten eller variasjonen i faktiske realisasjonsverdier fører til lavere gjennomsnittlig anvendbar sikkerhetsdekning pga. asymmetrien beskrevet ovenfor. 100 prosent anvendbar sikkerhetsdekning vil være et tak, men i tillegg til det benytter modellen en anvendbar sikkerhetsdekning som er lavere en gjennomsnittlig estimert. Asymmetrien er størst rundt 100 prosent estimert sikkerhetsdekning. Der vil anvendbar sikkerhetsdekning på ca 90 prosent benyttes. Ved lav sikkerhetsdekning vil det være liten asymmetri og dermed liten forskjell mellom estimert og anvendbar sikkerhetsdekning. Det forutsettes også en lav/moderat gjenvinning av usikrede engasjementer og usikret del på engasjementer med sikkerhet.

Sikkerhetsdekning, tilfriskningssannsynlighet og gjenvinning usikret del er de viktigste elementene i beregning av tap gitt mislighold. Sikkerhetsdekning beregnes konkret for hvert lån mens de andre elementene fremover vil bli basert på historisk observerte gjennomsnittsverdier.

Tapsnedskrivninger fremkommer ved å vekte tre scenarioer. Realistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer forventet fremtidig økonomisk vekst de neste 5 år. Optimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en høykonjunktur med sterk økonomisk vekst. Pessimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en nedgangskonjunktur med svak økonomisk vekst. Prinsippene for vektingen er at det forventes at realistisk scenario vil inntreffe i 3 av 5 år, mens de to andre scenarioene vil inntreffe i 1 av 5 år. Banken skal imidlertid vurdere vektingen i lys av boligpris- og renteutvikling, og har valgt å se hen til nivået på motsyklisk kapitalbuffer for å si noe om den økonomiske aktiviteten nå og de økonomiske fremtidsutsiktene. Se note 11 for nærmere beskrivelse av tapsberegningen.

Noter til regnskapet

NOTE 1 8. Ikke finansielle eiendeler og gjeld

(forts.)

Bygg og andre varige driftsmidler

Varige driftsmidler innbefatter eiendommer, tomter og driftsmidler. Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres.

Bankens bygninger er blitt dekomponert og delt opp i vesentlige komponenter med ulik avskrivningstid.

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid innenfor følgende rammer:

Eiendommer:

Bygg	50 år
Tekniske installasjoner (VVS, elkraft m.m.)	25 år
Tele og automatisering	10 år
Andre installasjoner (f. eks. heis)	20 år
Tomter	avskrives ikke
Maskiner, inventar, EDB-utstyr	3-5 år
Transportmidler	5 år

Eiendelens restverdier og brukstider vurderes årlig og justeres om nødvendig.

Immaterielle eiendeler

Programvare som spesial tilpasses bankens systemer blir, sammen med implementeringskostnader, balanseført som immateriell eiendel. Investeringen avskrives normalt over 3-5 år, men det blir foretatt en løpende vurdering hvorvidt den økonomiske verdien er lavere enn bokført verdi og hvorvidt det er behov for nedskrivning.

Verdifall - nedskrivninger av ikke finansielle eiendeler

På balansedagen vurderes det om det er indikasjon på verdifall knyttet til balanseført verdi av ikke finansielle eiendeler. Er slike indikasjoner til stede vil gjenvinnbart beløp for eiendelen estimeres. Gjenvinnbart beløp for en eiendel er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Bruksverdi vil være neddiskonterte estimerte fremtidige kontantstrømmer fra eiendelen. Verdifall føres mot andre driftskostnader.

9. Skatt

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt knyttet til årets resultat, eventuell betalbar skatt for tidligere år, samt endring i utsatt skatt. Det beregnes utsatt skatt på midlertidige forskjeller. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og eiendelens eller

forpliktelsenes skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. De viktigste midlertidige forskjellene gjelder pensjoner, avskrivninger på driftsmidler og eiendommer og revurdering av enkelte finansielle eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel blir nettoført i bankkonsernets balanse.

Skatt på formue blir ført som ordinær driftskostnad.

10. Pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelsen beregnes i samsvar med IAS 19. Banken har som hovedordning en innskuddsbasert pensjonsordning. Bankens ytelsesbasert ordning gjelder noen få ansatte som ikke er overført til innskuddspensjonsordningen.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på pensjonsinnskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Utover innbetalt innskudd har konsernet ingen ytterligere forpliktelse knyttet til løfte om fremtidig størrelse på pensjonen.

Pensjonspremien innregnes som personalkostnad i resultatet i de perioder hvor arbeidstytelsene er utført.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger:

Pensjonsforpliktelsen beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonstytelsene som regnskapsmessig anses som opptjent på balansedagen. Virkelig verdi av pensjonsmidlene trekkes fra brutto forpliktelsen. Beregningene bygger på aktuariemessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjonering. Diskonteringsrenten i beregningen er basert på markedsrenten på balansestidspunktet for obligasjoner med fortrinnsrett.

Endringer i pensjonsforpliktelsene som følge av endringer i aktuariemessige forutsetninger og variasjoner mellom faktisk og forventet avkastning på pensjonsmidlene, blir ført over andre inntekter og kostnader. Postene henføres til «Sum øvrige resultatposter som ikke vil bli reklassifisert til resultatet».

Pensjonsforpliktelsene knyttet til de ytelsesbaserte pensjonsordningene blir beregnet av uavhengig aktuar.

Se note 37 Pensjoner for nærmere omtale.

NOTE 1

(forts.)

11. Egenkapital

Egenkapitalen består av sparebankens fond, gavefond og hybridkapital.

Fondsobligasjoner klassifisert som hybridkapital er obligasjoner med pålydende rente, men hvor banken under nærmere gitte vilkår ikke har plikt til å betale ut renter og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs renten akkumuleres ikke. Fondsobligasjonene tilfredsstillers ikke definisjonen av finansielle forpliktelse i henhold til IAS32. Rentene presenteres ikke som rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Skatt på renter på fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital, presenteres som en reduksjon i skattekostnaden i resultatregnskaper ihht IAS12.

Foreslått utdeling til gaver klassifiseres i konsernbalansen som en del av egenkapitalen til endelig vedtak om utdeling er besluttet.

Konsernbidrag til datterselskap klassifiseres som del av egenkapitalen til endelig vedtak om utdeling er besluttet. Mottatt konsernbidrag i døtre blir eliminert i konsernet.

12. Omregning utenlandsk valuta

Fana Sparebank sine pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer for slike poster som følge av endret kurs resultatføres.

13. Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på Sentralbanken.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som renter, gebyrer og provisjoner knyttet til utlån og innskuddsvirksomhet, renter knyttet til likviditetsbeholdningen, utbetalte driftskostnader samt betalte skatter og avgifter. I tillegg inngår likviditetsstrømmer knyttet til verdipapirer holdt for omsetning i denne posten.

Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner som ikke er holdt for tradingformål og kontantstrømmer knyttet til bygg og andre varige driftsmidler.

Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter innbefatter opptak og nedbetaling av obligasjonslån, ansvarlige lån og andre innlån, samt rentebetalinger knyttet til dette.

14. Viktige regnskapsmessige og skjønnsmessige vurderinger

Utarbeidelsen av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. De regnskapsestimaterne som følger av dette vil sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsperiode, drøftes nedenfor.

Virkelig verdi av finansielle derivater og andre finansielle instrument

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å bruke ulike verdsettelsesteknikker. Banken og konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. For finansielle eiendeler som ikke handles i aktive markeder (aksjer) brukes ulike tilnærminger for å finne virkelig verdi. Siste omsetningsverdi eller emisjon, mellom informerte, villige og uavhengige parter, brukes dersom den er omsatt/emittert innenfor rimelig tid. Dersom det ikke eksisterer noen omsetning eller emisjon siste år brukes en enkel modell basert på selskapets egenkapital kombinert med skjønn.

Nedskrivninger på utlån, ubenyttet kreditt og garantier

Ved bruk av nedskrivningsmodellen benyttes det skjønn på flere nivå. Det vises til beskrivelsen av modellen i regnskapsprinsippene og note 11 inkludert en vurdering av estimatusikkerhet.

Vesentlige elementer som krever bruk av skjønn er:

- Fremadskuende scenarier, og vektning av de ulike scenariene (normal, pessimistisk og optimistisk) i beregningen. Scenarienes påvirkning på panteverdier krever også utstrakt bruk av skjønn.
- Vurdering av hvilke engasjement som havner på watch-list er basert på skjønn, og kan overstyre modellberegnet nedskrivning.

NOTE 1

(forts.)

- Engasjement i steg 3 som vurderes for nedskrivning individuelt. Dette omfatter engasjement med vesentlige finansielle problemer hos debitor, mislighold over 90 dager eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandlinger eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Estimeringen av kontantstrømmen baseres på erfaringsmateriale og skjønn basert på de forhold som var inntrådt på balansedagen. Ved vurderingen av kontantstrømmen vil det hefte usikkerhet til både identifisering av utlån hvor verdien av sikkerheten er svekket, estimering av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer, herunder verdien av sikkerheten.

15. Standarder og fortolkninger med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

Det er konsernets intensjon er å implementere relevante endringene i IFRS regelverket på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet. Det er relativt få vedtatte endringer som vil få konsekvenser for regnskap til banken.

Endringer i IAS 1 - Klassifisering av forpliktelser som kort eller langsiktig

The International Accounting Standards Board (IASB) vedtok i januar 2020 endringer i IAS 1 Presentasjon av finansregnskap med hensikt å klargjøre vilkårene for å klassifisere en forpliktelse som kort eller langsiktig.

Hensikten med endringene er å fremme konsistens i anvendelsen av kravene ved å hjelpe foretak i å avgjøre om gjeld og andre forpliktelser med et usikkert oppgjørstidspunkt skal klassifiseres som kortsiktig (forfallsdato eller potensiell forfallsdato innen 12 måneder) eller langsiktig. Endringene klargjør også klassifiseringskravene knyttet til gjeld som foretaket potensielt kan gjøre opp ved konvertering til egenkapital.

Endringene gjelder for regnskapsperioder som begynner på eller etter 1. januar 2023, men tidliganvendelse er tillatt. Endringene må anvendes retrospektivt. Konsernet planlegger ikke å anvende disse endringene tidlig.

Det forventes ikke at endringen vil få effekter på regnskapet i særlig grad.

Endringer i IAS 8 Definisjon av regnskapsmessige estimater

IASB har utstedt endringer i IAS8 Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil. Endringene tydeliggjør hvordan selskaper skal skille endringer i regnskapsprinsipper fra endringer i regnskapsmessige estimater. Dette skillet er viktig fordi endringer i regnskapsmessige estimater skal brukes prospektivt på fremtidige transaksjoner og andre fremtidige hendelser, mens endringer i regnskapsprinsipper blir generelt sett også brukt tilbakevirkende på tidligere transaksjoner.

Endringene er gjeldende for regnskapsperioder som begynner på eller etter 1 januar 2023, men tidlig anvendelse er tillatt. Konsernet planlegger ikke å anvende disse endringene tidlig.

Det forventes ikke at endringen vil få vesentlig innvirkning på selskapet.

NOTE 2

Segmentrapportering

(I MILL. KR)

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i 3 driftssegmenter for bankdrift: Personmarked, Bedriftsmarked og Kapitalmarked. Personmarked og Bedriftsmarked tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester som ulike typer innskudd og plasseringer, utlån og forsikring innenfor sine segmenter. Kapitalmarked har ansvar for konsernets kapital- og likviditetsforvaltning, finansieringsaktiviteter og markedsrisiko knyttet til dette. Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt rapportert som del av bankdriften, hovedsaklig på segmentene Personmarked og Kapitalmarked. I tillegg til driftssegmentene blir datterselskapet Fana Sparebank Eiendom AS rapportert som eget driftssegment. Inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene blir rapportert under ufordelt.

Segmentrapporteringen er utarbeidet etter samme regnskapsgrunnlag som konsernet. Segmentinndelingen gjenspeiler måten banken er organisert på og baserer seg på bankens interne rapporteringssystemer til øverste beslutningstaker (administrerende direktør). Forretningssegmentene for bankdrift bygger på bankens interne organisasjonskart og kundene blir plassert inn i de ulike forretningssegmenter på bakgrunn av virksomhet. Det er ingen enkelt kunde som står for over 10% av inntektene. Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Det utarbeides ikke segmentnote etter geografiske fordeling da dette gir lite tilleggsinformasjon. Konserninterne transaksjoner, investeringer og mellomværende elimineres.

2021 Resultat	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- megling	Ufordelt	Elimine- ring	Sum
Netto renteinntekter	230,5	117,6	-3,8	-0,1	2,1	0,0	346,3
Driftsinntekter	32,2	9,8	-18,4	35,3	19,5	2,6	81,0
Driftskostnader	158,2	41,2	13,9	38,2	0,0	-2,0	249,5
Tap	7,7	2,5	0,0	0,0	0,0	0,1	10,3
Resultat før skatt	96,8	83,7	-36,2	-3,0	21,6	4,6	167,5
Skatt							35,0
Konsernets årsresultat							132,5
2020 Resultat							
Netto renteinntekter	207,7	131,5	-10,8	-0,1	2,8	0,0	331,2
Driftsinntekter	35,0	11,3	-9,4	40,3	25,1	-2,5	99,8
Driftskostnader	150,1	42,4	14,6	47,6	0,0	-2,5	252,3
Tap	-3,4	21,5	0,1	0,0	0,0	-0,1	18,2
Resultat før skatt	96,0	78,9	-35,0	-7,4	27,9	0,1	160,5
Skatt							33,7
Konsernets årsresultat							126,8
2021 Balanse							
Netto utlån	21 617,3	4 556,1	0,0	0,0	0,0	-3,1	26 170,3
Andre eiendeler	0,0	0,0	3 261,3	9,4	595,8	-10,6	3 855,9
Innskudd fra og gjeld til kunder	9 320,0	2 440,9	751,6	0,0	0,0	-1,0	12 511,6
Annen gjeld og egenkapital	12 297,3	2 115,2	2 509,6	9,4	595,8	-12,7	17 514,7
2020 Balanse							
Netto utlån	20 381,5	5 014,0	0,0	0,0	0,0	-8,4	25 387,1
Andre eiendeler	0,0	0,0	3 273,3	18,7	609,9	-12,8	3 889,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	8 695,4	2 417,8	818,3	0,0	0,0	-7,4	11 924,1
Annen gjeld og egenkapital	11 686,1	2 596,2	2 455,0	18,7	609,9	-13,8	17 352,1

Noter til regnskapet

NOTE 3

Kapitaldekning

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Sparebankens fond	2 180,8	2 130,4	2 180,8	2 130,4
Gavefond	82,2	68,3	82,2	68,3
Annen egenkapital			406,6	352,0
Sum egenkapital som inngår i kjernekapital	2 263,1	2 198,7	2 669,7	2 550,7
Fradrag i ren kjernekapital				
Verdijustering for krav om forsvarlig verdifastsettelse	-6,2	-6,6	-6,1	-6,7
Immatrielle eiendeler/utsatt skattefordel	-8,7	-8,3	-10,7	-10,1
Goodwill inkl. i verdsettelse vesentlige eierandeler	-30,5	-20,3	-30,5	-20,3
Sum fradrag i ren kjernekapital	-45,4	-35,3	-47,3	-37,2
Sum ren kjernekapital	2 217,7	2 163,4	2 622,4	2 513,5
Kjernekapital				
Fondsobligasjoner	100,9	100,9	110,3	110,2
Sum	100,9	100,9	110,3	110,2
Sum kjernekapital	2 318,6	2 264,2	2 732,6	2 623,7
Tilleggskapital				
Ansvarlig lånekapital	299,6	299,5	312,2	312,0
Sum tilleggskapital	299,6	299,5	312,2	312,0
Sum ansvarlig kapital	2 618,2	2 563,7	3 044,8	2 935,7
Risikovektet volum	10 647,5	10 951,1	14 871,9	14 883,9
Samlet krav til ansvarlig kapital	1 523,5	1 587,9	2 530,3	2 530,3
Kapitaldekning	24,59 %	23,41 %	20,47 %	19,72 %
Kjernekapitaldekning	21,78 %	20,68 %	18,37 %	17,63 %
Ren kjernekapital	20,83 %	19,75 %	17,63 %	16,89 %

NOTE 3 Spesifikasjon beregningsgrunnlag

(forts.)

Standardmetoden	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Lokale og regionale myndigheter	112,6	90,1	113,1	90,5
Institusjoner	434,1	395,5	87,9	77,3
Foretak	171,1	293,0	546,1	609,8
Massemarkedssegment	635,4	168,0	1 065,1	445,8
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	6 400,9	6 516,8	10 653,7	10 430,5
Forfalte engasjementer	143,9	594,0	173,8	800,0
Engasjement med særlig høy risiko	940,6	1 101,3	940,6	1 101,3
Obligasjoner med fortrinnsrett	206,7	193,4	193,0	169,9
Andeler i verdipapirfond	2,8	2,3	3,1	2,6
Egenkapitalposisjoner	733,8	730,8	74,6	73,8
Øvrige engasjement	217,6	183,1	163,8	199,1
Sum kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko: (Standardmetoden)	9 999,5	10 268,4	14 014,8	14 000,8
Operasjonell risiko (Basismetode)	644,8	677,7	853,8	878,1
CVA tillegg	3,2	5,0	3,2	5,0
Sum beregningsgrunnlag	10 647,5	10 951,1	14 871,9	14 883,9
Kapitalkrav ren kjernekapital				
Minimumskrav til ren kjernekapital 4,5 %	479,1	492,8	669,2	669,8
Bufferkrav:				
Pilar 2 krav fastsatt av Finanstilsynet (2,5 % fra 30.6.2017)			371,8	372,1
Bevaringsbuffer (2,5 %)	266,2	273,8	371,8	372,1
Motsyklisk buffer (1,0 % fra 13.03.20)	106,5	109,5	148,7	148,8
Systemrisikobuffer (3 % fra 1.7.2014)	319,4	328,5	446,2	446,5
Bufferkrav i ren kjernekapital	692,1	711,8	1 338,5	1 339,5
Samlet krav til ren kjernekapital	1 171,2	1 204,6	2 007,7	2 009,3
Tilgjengelig ren kjernekapital	1 046,4	958,8	614,7	504,2

Kapitaldekningen er basert på at banken fører regnskapet etter IFRS og rapporterer kapitaldekningen etter standardmetoden.

I tråd med Finansforetaksloven § 17-13 (2) og utfyllende bestemmelser i CRR/CRD IV-forskriften, foretar Fana Sparebank en forholdsmessig konsolidering av sine eierandeler i samarbeidende grupper. Denne plikten ble gjeldende fra 1.1.2017 for eierandeler over 10 %, og 1.1.2018 for eierandeler under 10 %. Det er også beregningene etter innkonsolidering som er førende for Finanstilsynets oppfølging av bankens oppfyllelse av pilar I, II og bufferkrav på konsolidert basis.

Fana Sparebank deltar i samarbeidende gruppe med Brage Finans AS, og innkonsoliderer følgelig

bankens eierandelen på 5,34 % pr. 31.12.2021 i konsernets kapitaldekning. (31.12.20: 5,34%)

Gjennom sin eierandel på 0,46 % er Fana Sparebank også i samarbeidende gruppe med Vipps AS. Finansdepartementet har imidlertid gitt dispensasjon fra kravet om forholdsmessig konsolidering for deltagere med eierandeler under 10 %. Forutsetningen for dispensasjonen er at foretaket gjør fradrag for hele den bokførte verdien i foretakets rene kjernekapital. Dette har Fana Sparebank gjort.

NOTE 4 Uvektet kapitalandel

(I MILL. KR)

Finansdepartementet fastsatte 20. desember 2016 minste- og bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel som skal oppfylles fra 30.juni 2017. Bestemmelsene om krav til uvektet kjernekapitaldekning følger av for-

skrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) del III.

Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel er fastsatt til 3 prosent. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjerne-kapitalbuffer på minst 2 prosent.

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Fremtidig eksponering ved bruk av markedsverdimetoden	5,6	5,1	5,6	5,1
Poster utenom balansen	2 208,6	1 595,2	1 005,3	982,8
Utlån og øvrige eiendeler	19 589,8	19 894,8	30 788,7	29 893,0
Sum eksponeringsmål	21 804,0	21 495,1	31 799,5	30 880,9
Sum kjernekapital	2 318,6	2 264,2	2 732,6	2 623,7
Uvektet kapitalandel	10,63 %	10,53 %	8,59 %	8,50 %

NOTE 5

Risikostyring

Risikostyring er et av styrets sentrale fokusområder. Finansielt mål for banken er god risikojustert avkastning. En økning i risiko skal gjenspeiles i økt forventet avkastning. Hvor mye risiko banken skal eksponere seg for avgjøres av bankens risikoevne og -vilje. Type risiko avgjøres av kompetanse.

Organisering

- Styret i Fana Sparebank fastsetter langsiktige mål/rammer for bankens risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom definering av mål og rammer i strategier for de ulike risikoområdene, samt gjennom fastsettelse av fullmakter.
- Det foreligger mål, rammer og fullmakter for bevilgninger innen kredittområdet, kapitalforvaltning, likviditetsområdet, styring av operasjonell risiko mv.
- Styret har fastsatt beredskapsplaner for å styre likviditetsrisiko, kapitalforvaltning risiko, IKT kontinuitet- og krise risiko, operasjonell risiko mv.
- Styret har fastsatt gjenopprettingsplan som angir hvilke tiltak banken kan sette i verk for å gjenopprette sin finansielle stilling når denne har blitt betydelig svekket.
- Rammeverk og fullmakter revideres årlig av styret for hvert risikoområde.

Oppfølging

Alle ledere er ansvarlige for risiko innen eget område, og skal derfor ha full innsikt i og forståelse av risikobildet til enhver tid.

Risikorapportering og stresstestrapporering som utarbeides av risk manager er en del av den kvartalsvise rapporteringen til styret.

For å styre risiko skiller Fana Sparebank mellom følgende risikoområder

- **Kredittrisiko** er risiko for tap som skyldes at bankens motparter/kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko omfatter hovedsakelig alle utlån, men inkluderer også andre fordringer på kunder, herunder garantier og kreditter. Kredittrisiko er isolert sett bankens største risikoområde.
- **Konsentrasjonsrisiko** er knyttet til utlånsporteføljen, og tar for seg risiko basert på bransjekonsentrasjon og enkeltkundekonsentrasjon.

- **Markedsrisiko** er et uttrykk for den finansielle risiko banken løper som følge av åpne posisjoner (eksponering) i rente- og egenkapitalmarkedene. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Dette kan komme til uttrykk ved kursfall i aksjer, endringer i renter, og prisingen av kredittrisiko som påvirker rentebærende finansielle instrumenter som obligasjoner. Valutarisiko, eller tap som følge av at valutakurser endrer seg i bankens disfavør, er ubetydelig i Fana Sparebank.
- **Likviditetsrisiko** er risikoen banken har for tap/økt finansieringskostnad ved ikke å overholde egne betalingsforpliktelser til rett tid.
- **Operasjonell risiko** er risikoen for tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt eller eksterne hendelser.
- **Forretningsrisiko** er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer omdømme- eller renommérisiko.

Styringsdokumenter

I tillegg til overordnet strategi, har styret i Fana Sparebank utarbeidet kredittstrategi, kapitalforvaltningsstrategi, likviditetsstrategi, strategi risikostyring og internkontroll, strategi styring av operasjonell risiko, teknologistrategi, personvernstrategi og policy for hvitvask, beredskapsplaner og gjenopprettingsplan m.fl. Det enkelte strategidokument fastsetter mål, strategi for å nå målet samt rammer for å styre risikoen. Styret fastsetter også ICAAP som vurderer og dokumenterer risikoen for de ulike virksomhetsområdene og tilhørende kapitalbehov. Banken benytter standardmetoden for beregning av pilar 1 kapitalbehov for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. For beregning av pilar 2 kapitalbehov følges Finanstilsynets rundskriv 12/2016. Beregningene av kapitalkravene gjøres i en totalrisikomodell. Vurdering av kapitalbehov og kapitalstyring gjøres i et fremoverskuende perspektiv, og derfor benyttes en prognosemodell i tillegg. Prognosemodellen viser beregninger for normal scenario, medium stress scenario og hardt stress scenario.

Kapitalstyring

Ved inngangen til 2022 utgjør krav til ren kjernekapital 13,5 prosent som fordeler seg med 11,0 prosent på pilar 1 og 2,5 prosent på pilar 2. Krav til kjernekapital og ansvarlig kapital utgjør henholdsvis 15,0 prosent og 17,0 prosent. På samme tidspunkt utgjør konser-

Noter til regnskapet

NOTE 5

(forts.)

nets rene kjernekapital 17,6 prosent, kjernekapital 18,4 prosent og ansvarlig kapital 20,5 prosent. Fra 30. juni 2022 øker motsyklisk buffer i pilar 1 med 0,5 prosentpoeng og fra 31. desember 2022 øker pilar 1 kapitalkrav videre med 2,0 prosentpoeng fra 11,5 prosent til 13,5 prosent som følge av økning i systemrisikobuffer og motsyklisk buffer. Banken er opptatt av å ha en tilfredsstillende margin på toppen av samlede regulatoriske krav for å være i stand til å vokse på utlån også i krevende tider samt fremstå solid i forbindelse med finansieringsaktiviteter. Bankens styringsmål ligger derfor 1 prosentpoeng over det til enhver tid gjeldende kravet. ICAAP, beredskapsplan og gjenopprettingsplan beskriver tiltak for å sikre tilfredsstillende kapitaldekning dersom banken blir utsatt for stress.

Banken gjennomfører en sensitivitetsanalyse for å få frem resultateffekten / kapitalbehovet av endringer i markedspriser på investeringsporteføljen og eiendom, se tabellen under. I beregningen forutsetter banken at aksjer og eiendom faller med henholdsvis 45 prosent og 35 prosent. Det er gjort fratrukk for kapitalbehov etter pilar 1. Rentefølsomheten beregnes på bakgrunn av et parallelt skift i statsrentekurven på 2,0 prosentpoeng. Det er tatt utgangspunkt i maksimal utnyttelse av rammen for renterisiko. For spreadrisiko er spreadendringer som angitt i vedlegg 3 til Finanstilsynets Rundskriv 12/2016 og faktisk eksponering. Markedsprisendringer som forutsatt vil redusere bankens resultat med 66 millioner kroner. Banken har satt av kapital for å stå imot et slikt tap.

Markedsrisiko/sensitivitetsanalyse	Resultateffekt
Renterisiko	30,0
Aksjerisiko	1,3
Spreadrisiko	34,7
Sum markedsrisiko	66,0

Kredittrisiko

Bankens kredittstyring er definert i kreditthåndboken med kredittstrategi, - policy, fullmakts- og bevilgningensreglement samt kredittbehandlingsrutiner.

Av hensyn til overordnet lønnsomhet og risikostyring skal bankens kredittvirksomhet omfatte både person- og bedriftskunder. Egenkapitalkrav favoriserer lån med pant i bolig, mens avkastningsforventning taler i favør av bedriftsfinansiering. For å styre kredittrisikoen er det vedtatt maksimumsramme for andel av totale utlån til BM.

Banken kan gi kreditt til *personkunder* med tilfredsstillende likviditet, sikkerhet og atferd. Tilfredsstillende sikkerhet forutsetter at bolig eller annen fast eiendom er i Norge.

Ved prising av kreditt til bedriftskunder skal rådgiver benytte bankens produkt pris- og avkastnings modell.

Modellen er et verktøy for å beregne rentemargin som tilfredsstillende bankens krav til egenkapitalavkastning. Modellen gjør fratrukk for forventet tap som er produktet av kundens misligholdssannsynlighet de neste 12 måneder og tap gitt mislighold (risikoprisering). Modellen skal også anvendes i forbindelse med utarbeidelse av prislistene for kreditt til personkunder.

Porteføljen av kreditt til bedriftskunder gjenspeiler bankens historiske fokus på eiendom. Både av hensyn til eksisterende portefølje og for å utnytte bankens eiendomskompetanse skal eiendom utgjøre en vesentlig del av bankens kredittportefølje. For å styre konsentrasjonsrisikoen og forbedre avkastningsmulighetene skal banken allokere deler av kredittporteføljen til borettslag, prosjektfinansiering og bedriftsfinansiering ved å fastsette strategiske nivåer og minimums- og maksimumsrammer.

Porteføljene av kreditt til person- og bedriftskunder skal reflektere bankens fokus på betjeningsevne ved at en vesentlig del skal ha lav sannsynlighet for mislighold. For å øke risikoustert avkastning kan deler av porteføljen ha middels sannsynlighet for mislighold.

Banken tilbyr fleksilån. På grunn av kapitalbinding på ubenyttet ramme for fleksilån, er det utfordrende å oppnå samme egenkapitalavkastning som for nedbetalingslån. Derfor er det vedtatt maksimumsramme for fleksilån.

Banken tilbyr kreditt uten sikkerhet. Tap gitt mislighold er høyere enn for sikrede kreditter. Derfor er det vedtatt maksimumsramme for kreditt uten sikkerhet.

Ved utgangen av 2021 tilfredsstillende banken samtlige risikorammer for kredittvirksomheten, herunder maksimumsramme(r) for

- andel av totale utlån til BM
- andel av totale PM utlån til fastrentelån og fleksilån
- andel av totale BM utlån til fastrentelån
- andel av totale PM og BM engasjement til engasjement i ulike misligholdsklasser
- samlet usikret PM kredittengasjement
- andel av totalt BM engasjement til ulike bransjer.

Markedsrisiko

Styret har vedtatt investeringsstrategi som gjør rede for investeringsmål, -strategi, -risiko samt rapportering og måling. Strategien gjelder for bankens LCR- og avkastningsportefølje, samt bankens øvrige finansielle investeringer. Regelverket vedrørende liquidity coverage ratio (LCR) stiller krav til bankens LCR-portefølje. Banken må ha likvide midler som minst dekker netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressitu-

NOTE 5

(forts.)

asjon. Likvide midler kan bestå av statsobligasjoner, innskudd i Norges Bank, statsgaranterte rentepapirer samt obligasjoner med fortrinnsrett mv. Netto likviditetsutgang utgjør kontraktsfestede inn- og utbetalinger herunder renter og avdrag på utlån og verdipapirer, renter og forfall på innlån, samt stresstesting av innskudd og kreditt- og likviditetsfasiliteter mv. Bankens *primære mål* for forvaltningen av likviditetsporteføljen er å holde likviditetsrisikoen lav. *Likviditetsrisiko* defineres som risiko for tap på LCR-porteføljen som følge av dårlig likviditet i verdipapirene. *Strategien* for å oppnå lav likviditetsrisiko er å investere i statsobligasjoner, holde innskudd i Norges Bank mv.

Som følge av LCR-regelverket skiller banken i sterkere grad mellom likviditets- og avkastningsportefølje. Likviditetsporteføljen dekker det kortsiktige likviditetsbehovet på 30 dager gitt en stressituasjon, og bidrar sammen med avkastningsporteføljen til å dekke likviditetsbehovet mellom 30 og 180 dager. Tidshorizonten gjør det mulig å øke investeringsrisikoen i avkastningsporteføljen noe og dermed øke forventet avkastning sammenlignet med LCR-porteføljen. Bankens strategi for å optimalisere risikojustert avkastning er å sette sammen en renteportefølje med eksponering mot rente- og kreditt risiko fordelt på ulike aktivaklasser. Fana Sparebank skal være en *aktiv* forvalter, og legger til grunn at kapitalforvaltningen skal ha et *langsiktig* preg. For å utnytte markedsmuligheter åpner investeringsstrategien for å avvike den strategiske fordelingen på aktivaklasser gjennom fastsettelse av investeringsrammer (minimum og maksimum). Gjennom fastsettelse av investeringsrammer åpner også investeringsstrategien for å avvike strategisk nivå på bankens rente- og kreditt risiko.

Rente- og kreditt risiko vil være et resultat av investeringsstrategien. Renterisiko er risiko for verdifall på rentebærende verdipapirer som følge av oppgang i statsrenter. Renterisiko styres først og fremst gjennom fastsettelse av strategisk nivå på samlet rentedurasjon samt en ramme for minimum og maksimum. Av hensyn til bankens likviditet skal den rentebærende delen av investeringsporteføljen representere ulike løpetider. Kreditt risiko er risiko for verdifall på verdipapirer med kreditteksponering som følge av økte kreditt påslag. Kreditt risikoen styres først og fremst gjennom strategisk mål og rammer for de ulike kredittkategoriene. I tillegg styres kreditt risikoen gjennom fastsettelse av et strategisk nivå på gjennomsnittlig kreditt durasjon samt minimum og maksimum.

Månedlige avkastnings- og risikoberegninger utført av middleoffice rapporteres kvartalsvis til styret. Rapportene behandles av Balansestyringskomiteen i forkant av styremøtene. Vedrørende måling skal rapportene inneholde avkastningstall både på aggregert nivå for LCR-porteføljen og avkastningsporteføljen og aktivaklassenivå samt overholdelse av rammer vedrørende rente- og kreditt risiko og aktivaklasser. I tillegg skal rapportene inneholde en attribusjonsanalyse som viser om avvik fra strategisk nivåer, altså om forvalters

taktiske disposisjoner, bidrar til mer-/mindreavkastning sammenlignet med referanseporteføljen.

LCR- og avkastningsporteføljen dekker bankens likviditetsbehov. Banken har i tillegg finansielle investeringer av strategisk karakter, basert på styrevedtak. Rammen bestemmes av de til enhver tid gjeldende styrevedtak. For andre investeringer i aksjer og egenkapitalbevis fastsettes ramme på 40 millioner kroner som forvaltes diskresjonært. Rapportering som for avkastningsporteføljen.

Ved utgangen av 2021 er 54 prosent av likviditetsporteføljen plassert i statsobligasjoner og nivå 1 obligasjoner med fortrinnsrett som er litt under minimumsrammen på 60 prosent. Posisjonen bidrar til å sikre lav likviditetsrisiko. I samme portefølje er renterisikoen på 0,2 år lavere enn maksimumsrammen på 0,3 år og kredittdurasjonen på 2,6 år lavere enn maksimumsrammen på 4 år. I avkastningsporteføljen er renterisikoen på 0,1 år lavere enn maksimumsrammen på 0,5 år og kredittdurasjonen på 2,5 år lavere enn maksimumsrammen på 4,0 år. Rentebærende verdipapirer summerer seg til 3,2 milliarder kroner. Forutsatt en renteøkning på 2 prosentpoeng faller verdien med 16,8 millioner kroner som angitt i tabellen under. Finansielle investeringer av strategisk karakter er i overensstemmelse med særskilte styrevedtak. Og andre investeringer i aksjer og egenkapitalbevis er innenfor rammen på 40 millioner kroner. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis summerer seg til 196,1 millioner kroner. Et kursfall på 30 prosent vil redusere resultatet med 58,8 millioner kroner. Som angitt over har banken satt av kapital for å møte tap i denne størrelsesorden.

Markedsrisiko (i mill. kroner)

Rentebærende verdipapir	Bokført verdi	Renteøkning 2 %
Stat og statsgaranterte	377,4	-0,4
Særskilt sikre obligasjoner	1 929,6	-13,2
Øvrige sertifikater og obligasjoner	713,4	-2,2
Pengemarkedsfond	227,8	-0,9
Sum rentebærende verdipapir	3 248,2	-16,8

Aksjer og egenkapitalbevis	Bokført verdi	Kursfall 30 %
Strategisk til virkelig verdi med verdiendring over resultat	193,3	-58,0
Øvrige til virkelig verdi med verdiendring over resultat	2,8	-0,8
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi med verdiendring over resultat	196,1	-58,8

NOTE 5 Likviditetsrisiko

(forts.)

Målet for likviditetsstyringen i Fana Sparebank er å finansiere bankens virksomhet ved å balansere forholdet mellom finansieringskostnad og likviditetsrisiko. Likviditetsrisiko er definert som sannsynligheten for at banken ikke har tilgang til nødvendig finansiering til en fornuftig pris. En forutsetning for finansieringsvirksomheten er at Fana Sparebank fremstår lønnsom, solid, likvid og har en fornuftig finansieringsstruktur. For å nå målet om finansiering av virksomheten skal banken tilstrebe en diversifisering av finansieringskildene. Banken skal være en aktiv låntaker, og finansieringsvirksomheten skal ha et langsiktig preg. For å utnytte markedsmuligheter åpner strategien for å avvike den langsiktige fordelingen på passivklasser gjennom fastsettelse av rammer. Strategien åpner også for å avvike strategisk nivå på bankens likviditetsrisiko uttrykt som kredittduasjon. Betydningen av den enkelte passivklasse skal komme til uttrykk ved at den tildeles en strategisk andel. De viktigste finansieringskildene er innskudd, egenkapital (ren kjernekapital, kjernekapital og tilleggskapital), innlån fra markedet (utstedelse av sertifikat- og obligasjonslån), innlån gjennom Fana Sparebank Boligkreditt (utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett), innlån fra institusjonelle investorer og fondsforvaltere samt trekkfasiliteter. Innskudd som kan finansiere utlån er viktigere for banken enn innskudd som må plasseres i likviditetsporteføljen.

For å dekke gapet mellom bankens finansieringsbehov og finanseringen som innskudd og egenkapital representerer, skal banken utstede sertifikater, senior obligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett. I vurderingen av hvordan de ulike verdipapirene skal settes sammen (passivaallokering), skal pris, graden av pantsettelse av bankens eiendeler, finansieringsstruktur, forfallstruktur, låneomfang mv. tas hensyn til. Grunnet pris og tilgjengelighet skal obligasjoner med fortrinnsrett være bankens hovedinstrument for langsiktig markedsfinansiering. I takt med at andelen av porteføljen av obligasjoner med fortrinnsrett øker, skal de andre vurderingskriteriene tillegges økt vekt. Finansieringskostnaden knyttet til den enkelte passivklasse bestemmes av bankens rating, løpetid og størrelsen på enkeltlån. Banken har topprating Aaa for obligasjoner med fortrinnsrett og *investment grade rating* A3 for morbanken. Banken skal tilstrebe å opprettholde/forbedre kredittratingen, og derfor løpende fokusere på forhold av betydning for bankens kredittrating.

Bankens tre mål for styring av likviditetsrisiko er

1. Lav fundingkonsentrasjon; banken skal ha tilstrekkelig antall passivklasser
2. Tilfredsstillende likviditetsandel; banken skal ha tilstrekkelige likvide eiendeler til å dekke forpliktelsene ved forfall i tråd med LCR-intensjonene

3. Tilfredsstillende andel stabil finansiering; banken skal ha stabil finansiering av virksomheten og motvirke risiko knyttet til inndekning av fremtidig innlånsbehov i tråd med NSFR-intensjonene.

I tråd med mål og strategi skal banken tilstrebe en optimal finansieringsportefølje. For å legge til rette for taktisk allokering for å utnytte muligheter i markedet, er det fastsatt minimums- og maksimumsrammer. Minimumsrammer skal forhindre at prisfokus gir for høy konsentrasjon i porteføljen av obligasjoner med fortrinnsrett. På sikt er banken tjent med regelmessig aktivitet i samtlige markeder. Maksimumsramme for obligasjoner med fortrinnsrett skal hindre overpantsettelse.

Bankens beregning av likviditetsandel og andel stabil finansiering skal hensynta at kravene gjelder til en hver tid og at banken når som helst kan bli utsatt for stress. Intern minimumsramme for LCR er på 110 prosent. Gitt at likvide eiendeler skal dekke forpliktelser ved forfall, vil sistnevnte være avgjørende for hvor mye som må plasseres i likvide eiendeler. Av hensyn både til likviditetsrisiko og lave avkastningsforventninger på likvide eiendeler, skal banken ved bruk av minimumsramme for gjennomsnittlig løpetid og maksimumsramme for enkeltlån og konsentrasjonsrisiko på forfall, mv., sørge for at forpliktelser ved forfall ikke overstiger et forsvarlig nivå.

Ved å tilfredsstillende NSFR-intensjonene, skal en bank kunne klare seg i 1 år under et moderat stressscenario med begrenset tilgang på ny finansiering og betydelige uttrekk av kundeinnskudd. Andel stabil finansiering tilsvarer tilgjengelig stabil finansiering i forhold til nødvendig stabil finansiering. Det foreligger ikke dato for når myndighetskrav for NSFR trer i kraft. For å styre likviditetsrisikoen på en god måte, skal banken fremover likevel bygge på beregningen av NSFR, og tilfredsstillende krav om minimum 100 prosent andel stabil finansiering i bankkonsernet. Stabil finansiering er definert som de delene av egenkapital- og gjeldsfinansieringen som er forventet å være pålitelige tilgjengelige midler i løpet av en stressperiode på 1 år. Bankens krav om at 75 prosent av markedsfinansieringen skal ha løpetid utover 1 år legger grunnlaget for stabil finansiering. Rammer for opptak av enkeltlån og rammer for gjennomsnittlig løpetid på innlån bidrar til at andelen av finansiering som faller under 1 år, og dermed i mindre grad bidrar til stabil finansiering, er håndterbar for banken.

Ved utgangen av 2021 har 88,0 prosent av markedsfinansieringen løpetid utover 1 år som er over minimumsrammen. Posisjonen bidrar således til stabil finansiering. I tillegg har den samlede innlånporteføljen en løpetid på 2,6 år som er over minimumsrammen på 2,5 år. Også dette bidrar til å gjøre finansieringen robust. Med en LCR på 180 prosent som er over kravet, ansees likviditeten som tilfredsstillende. Obligasjoner med fortrinnsrett utgjør mindre

NOTE 5

(forts.)

enn maksimumsrammen, og innlånsporteføljen er således diversifisert mot andre passivklasser i tråd med strategi og risikostyring.

Operasjonell risiko

Styret i Fana Sparebank er av den oppfatning at god risikostyring og internkontroll er avgjørende for å nå bankens mål. Som en konsekvens av dette har banken en uavhengig enhet for risikostyring under ledelse av leder risikostyring. Risikostyringsenheten har ansvar for at bankens rammeverk for risikostyring og internkontroll bygger på krav i lov og forskrift.

Fordi operasjonell risiko er et vidt fagfelt, har banken utarbeidet en egen strategi for styring av operasjonell risiko. Strategien kommer i tillegg til Strategi Risikostyring og Internkontroll. Strategi Risikostyring og Internkontroll er et overordnet strategidokument som legger føringer for samtlige delstrategier. Strategi Styring av Operasjonell Risiko er en delstrategi på linje med kredittstrategi, kapitalforvaltningsstrategi mfl. Strategien skiller seg fra de øvrige delstrategiene ved at den ikke er rettet mot et spesielt virksomhetsområde, men omfatter ulike kategorier av hendelser som kan påvirke *alle* virksomhetsområdene i banken.

Banken definerer operasjonell risiko som «risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser».

Det fremgår av Strategi Risikostyring og Internkontroll at kreditt risiko som følger av utlånsvirksomheten skal være den risikoeksponeringen som gir størst bidrag til bankens inntjening. Dette begrunnes med bankens kredittvurderingskompetanse. Renterisiko, aksjerisiko, valutarisiko skal være lav. Kompleksiteten i forretningsmodellen påvirker vurderingen av nivået på operasjonell risiko. Bankens sin modell er enkel og oversiktlig. Fokus på kreditt risiko legger klare føringer for styring av operasjonell risiko og innebærer at banken skal ha rutiner for å

- vurdere låntakers betjeningsevne
- vurdere og etablere sikkerheten
- prise forventet utlånstap mv.

Banken har ikke vært involvert i oppkjøp, fusjoner, fisjoner eller andre vesentlige endringer i bankens forretningsmodell og/eller strategi som har bidratt til en økning i operasjonell risiko.

Målet for *risikostyringen* i banken er at volatiliteten (avvik fra forventet resultat) ikke skal overstige bankens margin før kapitalkravene ikke overholdes. Det er først og fremst endringer i markedspriser som statsrenter og kredittspreader som gir opphav til

volatiliteten. Men også tap som følge av operasjonell feil kan gi avvik fra forventet resultat.

Styret er av den oppfatning at tap som følge av operasjonelle feil kun i begrenset grad skal bidra til avvik fra forventet resultat, og har fastsatt maksimumsramme for slik eksponering. Nivået på rammen begrunnes med at operasjonelle feil knyttet til vurdering og etablering av den enkelte sikkerhet kan gi betydelige tap. Dersom et lån viser seg å være uten sikkerhet, vil lånet resultere i økte nedskrivninger selv om tapet ikke realiseres.

Intern rapportering av operasjonelle hendelser fungerer tilfredsstillende i banken. Unntaksvis fører hendelser til uønskede tap. I 2021 har det ikke vært hendelser gitt operasjonelle tap av en viss størrelse. Samlet er tapene betydelig lavere enn styrets maksimumsramme for operasjonelle tap. Banken har løpende fokus og tiltak for å styrke operasjonell risikostyring.

Bærekraftsrisiko

Banken definerer manglende oppmerksomhet rundt bærekraft som en operasjonell risiko som vil kunne påvirke bankens vurdering av det operasjonelle risikonivået. Hvis banken ikke analyserer egen ESG-risiko, vil banken kunne komme i en situasjon der vi kan bli avskåret fra samarbeid, leverandørforhold mv. Banken kan miste attraktivitet som arbeidsgiver, og dermed tap av mulighet til å rekruttere kompetanse. Banken kan miste kunder eller bli irrelevante for nye som krever at vi har et aktivt forhold til dette. Banken har et stort fokus på bærekraftsmålene og virksomhetsstyring.

1. Styring av bærekraftsrisiko betyr blant annet at all kredittgivning skal sikre at banken bidrar positivt til klima, miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring. Banken skal gjennom en aktiv tilpasning av kredittvirksomheten stimulere til å oppnå en lav-karbon, klimastabil økonomi. Kredittgivningen skal bidra til å oppnå følgende bærekraftsmål
 - **Nr. 5** Likestilling og styrke jenters og kvinners stilling. Dette innebærer å oppmuntre og legge til rette for kvinner til å etablere egen næringsvirksomhet.
 - **Nr. 8** Anstendig arbeid og økonomisk vekst. Dette innebærer å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst og anstendig arbeid for alle, herunder legge til grunn en strategi/policy som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet små bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester.

Noter til regnskapet

NOTE 5

(forts.)

- **Nr. 11** Bærekraftige byer og samfunn. Dette innebærer å oppmuntre lånekundene til å ta miljøvennlige valg knyttet til forbruk, transport og bolig.
- **Nr. 12** Ansvarlig forbruk og produksjon. Dette innebærer å oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av alle former for avfall gjennom hele deres livssyklus, og betydelig redusere utslipp av avfall til luft, vann og jord for mest mulig å begrense skadevirkningene for menneskers helse og for miljøet.

I tråd med bankens fokus på bærekraft, skal eventuell risiko for manglende bærekraft vurderes i forbindelse med kredittvurdering av den enkelte kunde. Denne type risiko skal vurderes på lik linje med andre risikoforhold. Sentralt i vurderingen er kundens holdning og økonomiske evne til å kunne etterleve relevante mål for bærekraft.

Et kriterium for ethvert kundeforhold er at kundene følger lovverk og avtaleverk som gjelder i Norge og i de landene der kundene er til stede. Dette inkluderer å tilstrebe likestilling, nulltoleranse mot rasisme og annen diskriminering på sine arbeidsplasser. Banken skal heller ikke eksponere seg i selskaper som bryter med regler om menneskerettigheter, miljøregelverk eller korrupsjon. Tilsvarende forventer banken at kundene

tar hensyn til reguleringer for bruk av naturressurser, aktivitet i områder som i dag har annet bruksområde for lokalbefolkning eller urfolk, eller i områder med sårbart miljø, truede arter eller vannmangel. Banken vil at selskapene som finansieres viser at de har på plass rutiner for å oppfylle lovkrav og gjennom ledelse, ord og handling fremstår på en måte som er i tråd med allmennhetens oppfatning av god etisk adferd.

Banken skal ikke finansiere virksomhet knyttet til våpen, gambling, tobakk eller produksjon av energi basert på ikke-fornybare, fossile kilder.

2. For likviditetsstyring betyr dessuten styring av bærekraftsrisiko at banken i sin vurdering av tilretteleggere skal ta hensyn til om bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten disse representerer. Banken skal tilstrebe å oppnå mulighet til å utstede grønne obligasjoner og OMF gjennom Rammeverk for grønn finansiering. Tilsvarende skal banken i kapitalforvaltningsvirksomheten i sin vurdering av verdipapirinvesteringer ta hensyn til om bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten det investeres i, samt å investere i kvalifiserte, grønne obligasjoner for likviditetsformål i den grad slik papirer er tilgjengelige.

NOTE 6

Maksimal kreditteksponering

(I MILL. KR)

Maksimal kredittisiko er representert ved balanseført verdi av de finansielle eiendelene inkludert derivater i balansen. Konsernet har i tillegg kredittisiko knyttet til utenombalanseposter som beskrevet i note 40

(garantier, trekkfasiliteter m.m.). Tabellen viser maksimal brutto eksponering før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Fordringer mot sentralbanker	69,7	68,4	69,7	68,4
Utlån til kredittinstitusjoner	1 078,1	969,5	184,0	224,9
Utlån til kunder	14 228,2	14 544,1	26 170,3	25 387,1
Finansielle derivater	6,1	18,6	6,1	18,6
Rentebærende verdipapir	3 131,8	3 337,7	3 020,0	3 128,1
Sum maksimal eksponering for kredittisiko i balansen	18 513,9	18 938,3	29 450,1	28 827,1
Udisponerte ordinære rammekreditter	1 340,9	977,9	1 942,3	1 707,6
Lånetilsagn	540,4	552,1	540,4	552,1
Garantier	144,0	149,3	144,0	149,3
Sum maksimal eksponering utenfor balansen	2 025,3	1 679,3	2 626,7	2 409,0
Sum maksimal eksponering for kredittisiko	20 539,2	20 617,6	32 076,8	31 236,1

Risikoreducerende ordninger:

Lån og kreditter gis som hovedregel kun mot betryggende sikkerhet, både på PM og BM. Som sikkerhet skilles det mellom tre hovedtyper pant:

- Pant i fast eiendom (Pantelovens kap. 2)
- Pant i løsøre (Pantelovens kap. 3)
- Andre sikkerheter (Pantelovens kap. 4)

På PM er hovedregelen at lån med pant i fast eiendom ikke skal overstige en belåningsgrad på 85 prosent av forsvarlig verdigrunnlag (markeds-/ omsetningsverdi), som er i tråd med finanstilsynets utlånsforskrift. For andre typer sikkerheter kan belåningsgraden variere. Det stilles krav til løpende vurdering av sikkerhetenes realisasjonsverdi.

På BM gis det som hovedregel lån og kreditter med pant i fast eiendom på inntil 80 prosent av forsvarlig verdigrunnlag. For andre typer sikkerheter vil belåningsgraden variere. Det stilles uansett krav til

løpende og forsvarlige vurderinger av sikkerhetenes realisasjonsverdi.

Finansforetaksloven kapittel 11 del II og tilhørende forskrift regulerer i detalj hvilke lån som kan overføres til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Dette er lån som benyttes som sikkerhetsmasse for utstedte obligasjoner med fortrinnsrett. Regelverket er strengere enn ved vanlig långivning til bolig, og loven krever også en uavhengig gransker oppnevnt av Finanstilsynet og uavhengig verddivurdering av hvert enkelt pant.

Sikkerheter:

Majoriteten av personmarkedsporteføljen er sikret med pant i bolig, og tabellen under viser fordelingen av utlån med pant i bolig, over og under 80 prosent av forsvarlig verdigrunnlag. Forsvarlig verdigrunnlag på panteobjektet er definert som antatt markeds-/ omsetningsverdi.

Noter til regnskapet

NOTE 6

(forts.)

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Lån med sikkerhet i bolig < 80 % av forsvarlig verdigrunnlag	9 575,5	9 797,6	21 374,8	20 335,9
Lån med sikkerhet i bolig > 80 % av forsvarlig verdigrunnlag	1 892,5	1 552,3	2 042,6	1 869,5
Øvrige utlån	2 818,2	3 235,8	2 822,3	3 234,3
Sum utlån	14 286,2	14 585,7	26 239,7	25 439,7

Sikkerheter innenfor næringslivsengasjementer er mer kompleks enn for personmarkedet, og det hefter noe mer usikkerhet ved estimatene på porteføljenivå, men det inngår i bankens rutiner å hyppig vurdere verdien av sikkerhetsmassen.

Under er en tabell som viser tildelte verdier på sikkerhetsmassen som er pantsatt for lån og kreditter. Realisasjonsverdiene begrenses oppad til panteobligasjonens pålydende og hensyntar obligasjonens prioriterte rekkefølge. Tallene er på konsernnivå og gir primært en oversikt over fordeling av pantesikkerhetene mellom ulike sikkerhets typer.

Konsern	31.12.21	31.12.20
Sikkerhet i eiendom	27 533	26 063
Øvrig sikkerhet	252	337
Sum	27 786	26 400

Tabellen nedenfor viser verdien av sikkerhetene knyttet til engasjement i steg 3. Maksimum kreditteksponering er summen av utlån, garantier og ubenyttet kreditt. Tabellen er utarbeidet på konsernnivå

	Maksimum-kreditt-eksponering	Sikkerheter		Netto eksponering	Nedskrivninger steg 3
		Pant i eiendom	Annet		
Pr. 31.12.21					
Personlig næringsdrivende	1,4	1,4	0,0	0,0	0,2
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	158,1	69,3	30,5	58,3	35,4
Lønnstakere	96,2	86,2	0,0	10,1	13,3
Sum	255,7	156,8	30,5	68,4	48,9

	Maksimum-kreditt-eksponering	Sikkerheter		Netto eksponering	Nedskrivninger steg 3
		Pant i eiendom	Annet		
Pr. 31.12.20					
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	141,3	61,6	36,9	42,8	29,2
Lønnstakere	46,5	35,3	0,0	11,2	9,1
Sum	187,8	96,9	36,9	53,9	38,4

NOTE 7

Kredittrisiko og risikoklassifisering

(I MILL. KR)

Kredittrisiko

Kredittrisiko er sannsynlighet for tap som følge av at kundene ikke har evne eller vilje til å oppfylle betalingsforpliktelsene sine overfor banken. Størstedelen av kredittrisikoen kommer fra utlån, kreditter og garantier. Styret setter rammer for banken sin kredittrisiko gjennom årlig evaluering av kredittstrategi og – policy samt bevilgnings- og fullmaktsreglementet. I tillegg har banken kreditthåndbok, og opplegg for etterlevels-kontroll innenfor kredittområdet.

Kredittrisiko utlån til kredittinstitusjoner

Morbank har gitt en kreditt på 400 millioner kroner til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Kreditten benyttes til kjøp av boliglån med formål å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Kreditten var pr. 31.12.2021 trukket opp med 294 millioner kroner. I tillegg har morbank gitt Fana Sparebank Boligkreditt AS et langsiktig lån på 600 millioner kroner pr. 31.12.2021. 11 millioner kroner er

finansiering til Brage Finans AS. Brage Finans AS er en strategisk samarbeidspartner som banken har eierinteresser i. Resterende saldo på 173 millioner kroner er innskudd i andre banker uten binding. Engasjement mot boligkreditselskapet elimineres i konsern.

Finansielle derivat

Finansielle derivat benyttes til å redusere renterisiko på fastrenteprodukt i utlånsporteføljen, verdipapirporteføljen og innlån fra markedet. Motpart er store skandinaviske banker.

Kredittrisiko rentebærende verdipapir

Bokført verdi i rentebærende verdipapir representerer maksimal risikoeksponering. Risikotoleransen er nedtegnet i bankens kapitalforvaltningsstrategi. Tabellen under viser fordelingen i ulike aktivaklasser pr. 31. desember (tall i mill.kr).

Aktivaklasser og risikogrupper (konsern)	31.12.21	31.12.20
<i>Bankinnskudd, herunder Norges Bank</i>	249	270
Statsobligasjoner og -sertifikater	-	426
Andre 0 %-vektede obligasjoner	376	368
Kommune, Fylkeskommune	391	500
OMF, bolig- og næringskreditt	1 946	1 694
Bank, finans, kredittforetak og industri	111	81
Bankutstedte ansvarlige lån, fondsobligasjoner og hybridkapital	39	48
Andeler pengemarkedsfond, lav kredittrisiko	228	103
Andeler obligasjonsfond, middels og høy kredittrisiko	-	-
Påløpte renter	5	6
<i>Sum rentebærende verdipapir</i>	<i>3 096</i>	<i>3 227</i>
Likviditetsforvaltning	3 345	3 497

Modeller for beregning av kredittrisiko

Banken benytter modeller for å estimere sannsynlighet for mislighold for kundene. Vedlikehold skjer gjennom validering. Innenfor personkundemarkedet er det utviklet en statistisk søknads- og porteføljescoremodell, som predikerer sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av en 12 måneders periode. Søknads-scoremodellen benytter seg av både interne og eksterne data om kunden, og blir benyttet når kunden er i en søknadsprosess i banken. Porteføljescoremodellen benytter utelukkende bankinterne data og beregner en sannsynlighet for mislighold ut fra kunden sin bruk av banken. Risikoklassifisering ved hjelp av porteføljescoremodellen blir gjort månedlig, og blir benyttet i banken sin oppfølging av den enkelte kunde.

Det er også utviklet en modell som beregner sannsynlighet for mislighold innenfor en 12 måneders periode til banken sine næringslivskunder. Denne modellen er en hybridmodell, som er utviklet dels basert på statistiske analyser av kundegrunnlaget, og dels på kunnskap fra erfarne saksbehandlere i bank. Modellen er satt sammen av variabler som både fanger opp utvikling i kundene sine regnskap, samt bruken av banken. For noen organisasjonsformer, der regnskapsinformasjon ikke blir offentliggjort i søkbare register, benytter banken ekstern scoring for risikoklassifisering. Samtlige av banken sine næringsengasjement blir risikoklassifisert månedlig.

Noter til regnskapet

NOTE 7 Ved hjelp av disse modellene blir alle banken sine kredittengasjement risikoklassifisert i risikoklassene A – K, der A er best og K er misligholdte engasjement.

Ut fra dette er engasjementene inndelt i 3 hovedgrupper: lav risiko, middels risiko og høy risiko. (se tabell).

Risikoklassifisering i Fana Sparebank

Sannsynlighet for mislighold

Risikoklasse		Fra og med	Til
A	Lav risiko	0,000 %	0,100 %
B		0,100 %	0,250 %
C		0,250 %	0,500 %
D		0,500 %	0,750 %
E	Middels risiko	0,750 %	1,250 %
F		1,250 %	2,000 %
G		2,000 %	3,000 %
H	Høy risiko	3,000 %	5,000 %
I		5,000 %	8,000 %
J		8,000 %	100,000 %
K		100,000 %	

Personmarked

Morbank

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Lav risiko	7 142	7 460	0	0	734	715	1	3	2	1
Middels risiko	2 384	2 090	0	0	31	34	1	1	1	1
Høy risiko	228	169	0	0	2	0	20	31	15	9
Sum 31.12.	9 753	9 719	0	0	766	749	22	35	17	11

Konsern

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Lav risiko	16 419	16 023	0	0	1 413	1 417	1	3	3	3
Middels risiko	4 524	3 849	0	0	49	48	1	0	8	7
Høy risiko	356	255	0	0	3	0	26	44	19	13
Sum 31.12.	21 299	20 127	0	0	1 465	1 465	28	48	30	23

NOTE 7

(forts.)

Bedriftsmarked

Morbank

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Lav risiko	2 209	2 228	64	65	309	119	0	-	3	2
Middels risiko	1 935	2 179	27	23	113	77	0	0	7	10
Høy risiko	390	460	52	61	43	32	19	42	41	37
Sum 31.12.	4 533	4 866	144	149	465	229	19	42	51	49

Konsern

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Lav risiko	2 356	2 390	64	65	319	137	0	0	2	2
Middels risiko	2 195	2 463	27	23	113	73	0	0	7	10
Høy risiko	390	460	52	61	43	32	19	42	41	37
Sum 31.12.	4 941	5 313	144	149	476	242	19	42	50	49

Kommentar til porteføljens utvikling:

Konsernet har relativt lav kredittrisiko i personmarkedsporteføljen (PM). Fordeling mellom risikoklasser viser en svak migrering fra lav risiko til middels risiko. Andel høy risiko i porteføljen er svakt migrert fra 1,4 prosent til 1,7 prosent i løpet av 2021. Andel lav risiko er redusert fra 81 prosent til 78 prosent av porteføljen på privatmarked i 2021. Innenfor bedriftsmarked (BM) har det vært en migrering fra høy og middels risiko til lav risiko i løpet av i 2021. Andel engasjement med høy risiko er redusert fra 10 prosent i 2020 til 9 prosent ved utgangen av 2021. Andel av porteføljen på bedriftsmarked (BM) med lav risiko gått fra 45 prosent i 2020 til 49 prosent i 2021. Andel av porteføljen med middels risiko har redusert fra 45 prosent i 2020 til 42 prosent i 2021.

Tap:

Ved utgangen av 2021 utgjorde Fana Sparebank sine individuelle nedskrivninger 40,0 millioner kroner, for-

delt med 37,4 millioner kroner på BM (27,1) og 2,6 millioner kroner på PM (5,3).

Konsernets modellbaserte nedskrivninger i personmarkedet ble i 2021 økt med 9,6 millioner kroner til 27,4 millioner kroner som følge av økt volum og migrering mellom risikoklasser som redegjort for over.

I bedriftsmarkedet ble de modellbaserte nedskrivningene redusert 9,1 millioner kroner til 12,8 millioner kroner. Redusert volum og migrering til lavere risikoklasser bidrar til reduserte modellbaserte nedskrivninger.

Modellene for beregning av misligholdssannsynlighet og tap gitt mislighold tar høyde for økt økonomisk usikkerhet fremover.

I sum hadde PM netto på tap på 7,7 millioner kroner i 2021 (inngang 3,4). BM hadde netto tap på 2,5 millioner kroner (21,5).

Noter til regnskapet

NOTE 8 Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer

(I MILL. KR)

Morbank

Næringssektor pr. 31.12	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Primærnæringer, jordbruk,skogbruk m.m.										
- steg 1	7,1	10,2	0,1	0,1	0,9	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
- steg 2	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum primærnæringer, jordbruk,skogbruk m.m.	7,1	10,7	0,1	0,1	0,9	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri & bergverk										
- steg 1	35,8	53,0	0,6	5,3	11,1	12,1	0,0	0,0	0,0	0,1
- steg 2	35,8	53,0	0,0	0,0	10,0	6,6	0,0	0,0	0,2	0,2
- steg 3	2,9	5,5	5,1	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum industri & bergverk	74,4	111,5	5,7	5,3	22,7	18,6	0,0	0,0	0,2	0,3
Kraft,vannforsyning, bygg og anlegg										
- steg 1	196,1	123,8	30,1	21,6	180,9	42,2	0,0	0,0	0,1	0,0
- steg 2	25,8	177,0	6,5	4,4	8,2	26,1	0,0	0,0	0,6	2,7
- steg 3	41,2	12,6	25,2	29,8	4,8	9,5	1,1	0,0	24,5	19,0
Sum kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	263,1	313,3	61,8	55,8	193,9	77,8	1,1	0,0	25,3	21,8
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet										
- steg 1	134,2	134,7	10,6	6,3	21,0	11,9	0,0	0,0	0,3	0,1
- steg 2	19,4	26,4	4,2	8,7	5,4	5,3	0,0	0,0	0,5	0,6
- steg 3	6,9	1,7	0,5	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1
Sum varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	160,6	162,8	15,3	15,0	26,7	17,2	0,0	0,0	0,8	1,8
Transport										
- steg 1	43,3	28,5	9,7	8,6	9,2	7,6	0,0	0,0	0,0	0,0
- steg 2		9,1	1,1	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
- steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum transport	43,3	37,6	10,8	10,0	9,2	7,6	0,0	0,0	0,1	0,1

NOTE 8

(forts.)

Næringssektor pr. 31.12	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Omsetning og drift av fast eiendom										
- steg 1	2 684,8	2 669,5	13,1	28,1	53,8	34,5	0,0	0,0	2,3	2,3
- steg 2	380,2	631,7	20,2	9,8	15,8	7,2	0,0	0,0	4,1	7,6
- steg 3	36,5	27,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8	14,9	0,8	2,9
Sum omsetning og drift av fast eiendom	3 101,5	3 328,5	33,4	37,9	69,6	41,7	3,8	14,9	7,2	12,8
Utvikling byggeprosjekter										
- steg 1	406,5	547,3	4,1	3,9	83,3	20,6	0,0	0,0	0,3	0,8
- steg 2	193,5	136,4	7,6	16,0	12,6	11,2	0,0	0,0	2,9	2,4
- steg 3	28,8	4,3	0,5	1,0	0,0	0,0	13,9	25,7	8,7	4,2
Sum utvikling byggeprosjekter	628,7	688,0	12,3	20,9	95,9	31,8	13,9	25,7	11,9	7,4
Tjenesteytende næringer ellers										
- steg 1	215,7	193,7	3,2	3,3	43,3	31,6	0,0	0,0	1,0	1,3
- steg 2	48,9	32,1	0,2	0,2	1,3	0,6	0,0	0,0	1,0	0,4
- steg 3	2,5	0,6	1,1	0,4	1,6	1,0	0,0	1,7	1,5	2,0
Sum tjenesteytende næringer ellers	267,1	226,5	4,4	3,9	46,2	33,1	0,0	1,7	3,6	3,8
Lønnstagere m.m.										
- steg 1	8 982,4	8 962,9	0,2	0,3	756,8	743,5	0,0	0,0	0,1	0,1
- steg 2	688,9	713,0	0,0	0,0	8,9	5,8	0,0	3,3	7,7	6,3
- steg 3	69,0	30,7	0,0	0,0	0,7	0,0	21,8	31,3	11,6	6,8
Sum lønnstagere m.m.	9 740,3	9 706,7	0,2	0,3	766,4	749,3	21,8	34,6	19,4	13,3
Sum	14 286,2	14 585,7	144,0	149,3	1 231,5	977,9	40,7	77,0	68,5	61,3
Modellberegnet nedskrivning PM	14,7	9,6	0,0	0,0	0,2	0,1				
Modellberegnet nedskrivning BM	11,8	18,4	1,5	1,7	0,3	0,6				
Nedskrivning steg 3 individuelt vurdert PM	2,7	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
Nedskrivning steg 3 individuelt vurdert BM	28,8	11,6	8,6	17,2	0,0	0,0				
Sum tapsnedskrivninger	57,9	41,6	10,1	19,0	0,5	0,7				
Netto utlån til kunder	14 228,2	14 544,1	133,9	130,4	1 230,9	977,2				
Utlån kredittinstitusjoner	1 078,1	969,5	15,0	15,0	52,5	0,0				

Noter til regnskapet

NOTE 8

(forts.)

Konsern

Næringssektor pr. 31.12	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Primærnæringer, jordbruk,skogbruk m.m.										
- steg 1	7,1	15,6	0,1	0,1	0,9	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
- steg 2	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum primærnæringer, jordbruk,skogbruk m.m.	7,1	16,1	0,1	0,1	0,9	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri & bergverk										
- steg 1	42,8	60,5	0,6	5,3	12,0	12,9	0,0	0,0	0,0	0,1
- steg 2	35,8	53,0	0,0	0,0	10,0	6,6	0,0	0,0	0,2	0,2
- steg 3	2,9	5,5	5,1	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum industri & bergverk	81,5	119,0	5,7	5,3	23,6	19,5	0,0	0,0	0,2	0,3
Kraft,vannforsyning, bygg og anlegg										
- steg 1	224,7	147,8	30,1	21,6	184,3	45,9	0,0	0,0	0,3	0,1
- steg 2	25,8	177,0	6,5	4,4	8,2	26,1	0,0	0,0	0,6	2,7
- steg 3	41,2	24,3	25,2	29,8	4,8	9,5	1,1	0,0	24,5	19,0
Sum kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	291,7	349,0	61,8	55,8	197,4	81,5	1,1	0,0	25,4	21,9
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet										
- steg 1	141,7	141,8	10,6	6,3	24,0	14,3	0,0	0,0	0,3	0,1
- steg 2	19,4	27,8	4,2	8,7	5,4	5,3	0,0	0,0	0,5	0,6
- steg 3	6,9	1,7	0,5	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1
Sum varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	168,1	171,2	15,3	15,0	29,7	19,6	0,0	0,0	0,8	1,9
Transport										
- steg 1	72,7	52,3	9,7	8,6	10,8	9,4	0,0	0,0	0,0	0,0
- steg 2	0,0	10,6	1,1	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
- steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum transport	72,7	62,9	10,8	10,0	10,8	9,4	0,0	0,0	0,1	0,1

NOTE 8

(forts.)

Næringssektor pr. 31.12	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Omsetning og drift av fast eiendom										
- steg 1	2 935,6	2 958,6	13,1	28,1	46,9	0,0	0,0	0,0	3,6	3,7
- steg 2	380,2	625,9	20,2	9,8	15,8	0,0	0,0	2,8	4,1	7,5
- steg 3	36,5	27,3	0,0	0,0	0,0	14,9	3,8	12,1	0,8	2,9
Sum omsetning og drift av fast eiendom	3 352,2	3 611,8	33,3	37,9	62,7	37,5	3,8	14,9	8,5	14,2
Utvikling byggeprosjekter										
- steg 1	406,5	509,7	4,1	3,9	83,3	20,6	0,0	0,0	0,7	1,2
- steg 2	193,5	136,4	7,6	16,0	12,6	11,2	0,0	0,0	2,9	2,4
- steg 3	28,8	41,9	0,5	1,0	0,0	0,0	13,9	25,7	8,7	4,2
Sum utvikling byggeprosjekter	628,7	688,0	12,3	20,9	95,9	31,8	13,9	25,7	12,3	7,8
Tjenesteytende næringer ellers										
- steg 1	300,0	270,3	3,2	3,3	51,7	40,6	0,0	0,0	0,3	0,3
- steg 2	48,9	32,5	0,2	0,2	1,3	0,6	0,0	0,0	1,0	0,4
- steg 3	2,5	4,5	1,1	0,4	1,6	1,0	0,0	1,9	1,5	2,0
Sum tjenesteytende næringer ellers	351,4	307,2	4,4	3,9	54,6	42,2	0,0	1,9	2,8	2,8
Lønnstagere m.m.										
- steg 1	19 967,8	18 790,7	0,2	0,3	1 448,1	1 457,3	0,0	0,0	3,9	3,5
- steg 2	1 222,9	1 284,5	0,0	0,0	16,5	8,2	0,0	3,2	12,9	10,5
- steg 3	95,6	46,4	0,0	0,0	0,7	0,0	28,0	44,6	13,3	9,1
Sum lønnstagere m.m.	21 286,3	20 114,3	0,2	0,3	1 465,3	1 465,5	28,0	47,8	30,1	23,2
Sum	26 239,7	25 439,6	144,0	149,3	1 940,9	1 707,6	46,8	90,4	80,3	72,1
Modellberegnet nedskrivning PM	25,5	17,9	0,0	0,0	0,4	0,3				
Modellberegnet nedskrivning BM	12,4	18,0	1,5	1,7	0,5	0,4				
Nedskrivning steg 3 individuelt vurdert PM	2,7	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
Nedskrivning steg 3 individuelt vurdert BM	28,8	11,6	8,6	17,2	0,0	0,0				
Sum tapsnedskrivninger	69,4	52,5	10,1	19,0	0,9	0,7				
Netto utlån til kunder	26 170,3	25 387,1	133,9	130,4	1 940,0	1 706,9				
Utlån kredittinstitusjoner	184,0	224,9	0,0	0,0	1,4	0,0				

Noter til regnskapet

NOTE 9 Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område

(I MILL. KR)

Debitorsektorer	Morbank				Konsern			
	31.12.21		31.12.20		31.12.21		31.12.20	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	4 122,0	127,2	4 509,2	131,4	4 118,9	127,2	4 503,4	131,4
Personlig foretak	1,4	13,5	1,6	13,5	1,4	13,5	1,6	13,5
Private institusjoner	3,6	0,3	3,5	0,3	3,6	0,3	3,5	0,3
Personlig næringsdrivende	386,5	2,6	347,2	3,5	797,1	2,6	799,3	3,5
Lønnstakere	9 753,0	0,2	9 683,7	0,3	21 299,0	0,2	20 088,7	0,3
Andre sektorer	19,6	0,3	40,6	0,3	19,6	0,3	43,1	0,3
Sum utlån kunder 31.12	14 286,2	144,0	14 585,8	149,3	26 239,7	144,0	25 439,7	149,3
Nedskrivninger (note 8)	57,9	10,1	41,8	19,0	69,3	10,1	52,6	19,0
Netto utlån kunder 31.12	14 228,2	133,9	14 544,0	130,4	26 170,3	133,9	25 387,1	130,4
Utlån kredittinstitusjoner	1 078,1	0,0	969,5	0,0	184,0	0,0	224,9	0,0
Geografisk område*								
Bergen kommune	9 573,9	120,1	10 584,8	115,1	17 462,7	120,1	18 282,5	115,1
Vestland fylke for øvrig	2 964,2	23,3	2 808,7	33,7	4 604,8	23,3	4 337,5	33,7
Resten av Norge inkl. Svalbard	1 716,2	0,5	1 156,7	0,5	4 126,5	0,5	2 781,6	0,0
Norske borgere i utlandet	31,8	0,0	35,6	0,0	45,7	0,0	38,1	0,0
Sum	14 286,2	144,0	14 585,8	149,3	26 239,7	144,0	25 439,7	149,3
Nedskrivninger (note 8)	57,9	10,1	41,8	19,0	69,3	10,1	52,6	19,0
Netto utlån til kunder	14 228,2	133,9	14 544,0	130,4	26 170,3	133,9	25 387,1	130,4

*Geografisk område = kundens adresse

NOTE 10 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer (I MILL. KR)

Ny misligholdsdefinisjon etter Basel-regelverket ble gjort gjeldende fra 1.1.2021. I tillegg til rent betalingsmislighold, vil det også foreligge mislighold ved andre objektive årsaker, som covenant brudd, individuelle nedskrivninger m.m. Engasjement som banken vurderer at det er mindre sannsynlig at kunde vil være i stand til å innfri sine betalingsforpliktelser fullt ut (unlikeness to pay) rapporteres som tapsutsatt. Det er også innført nye smitteregler og karantenetid som tilsier at kundene blir rapportert som tapsutsatt i 3 eller 12 måneder etter friskmelding avhengig av årsak til misligholdet.

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	40,7	77,1	46,8	90,4
Nedskrivninger på misligholdte engasjement	12,5	10,1	12,9	12,3
Netto misligholdte engasjement	28,2	67,0	33,9	78,1
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement	186,0	88,5	196,9	90,9
Nedskrivninger øvrige tapsutsatte engasjement	34,3	26,1	35,0	26,3
Netto øvrige tapsutsatte engasjement	151,7	62,4	161,9	64,6

Aldersfordeling betalingsmislighold:

Aldersfordelt betalingsmislighold rapporteres i tråd med definisjoner i Basel-regelverket. Definisjonene ble endret i 2021. Tabellen viser for 2021 engasjement med mislighold som overstiger 1.000,- på en av kundens konti og minst 1 % av engasjementets størrelse på Personmarked. På Bedriftsmarked rapporteres mislighold som overstiger 2.000,- og minst 1 % av engasjementets størrelse. Tall for 2020 viser kundengasjement hvor en av kundens konti er misligholdt med mer enn 1.000,- kroner.

Betalingsmislighold 31-90 dager	68,0	29,8	68,0	34,0
Betalingsmislighold over 90 dager	40,7	77,1	46,8	90,4
Sum misligholdte engasjement	162,1	174,7	168,3	248,0
Herav Bedriftsmarked	57,4	43,7	57,4	43,7
Herav Personmarked	104,8	131,0	110,9	204,3

Engasjement med betalingslettelse

Engasjement med betalingslettelse er engasjement med endring i lånevilkår eller refinansiering grunnet kundens betalingsvansker. Aktuelle vilkår ville ikke blitt gitt ved en ordinær låneutstedelse. Konti merket med betalingslettelser blir overstyrt til trinn 2 dersom den ikke er i trinn 2 eller 3 i utgangspunktet. Ved merking for betalingslettelse foreligger det en karantenetid på to år før lån kan friskmeldes og migrere tilbake til trinn 1. Konti som blir merket for betalingslettelser på nytt i karanteneperioden, rapporteres som øvrig tapsutsatt engasjement og migrerer til trinn 3.

- herav misligholdte/tapsutsatte engasjement	52,8	15,5	60,3	15,5
Nedskrivning på engasjement med bet.lettelse	3,0	7,2	3,7	7,9
Av brutto engasjement med betalingslettelse utgjør fastrentelån	7,0	16,7	7,0	14,2
Fordeling av brutto engasjement med betalingslettelse på personmarked og bedriftsmarked				
PM steg 2	85,2	197,1	126,5	373,9
PM Steg 3	26,4	5,0	34,0	5,0
Sum betalingslettelse PM	111,6	202,1	160,5	378,9
BM steg 2	143,5	365,8	143,5	369,1
BM steg 3	28,1	10,5	28,1	10,5
Sum betalingslettelse BM	171,6	376,3	171,6	379,6

Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

Modellbaserte nedskrivninger baserer seg på forventning om fremtidig tap. Måling av forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden opprinnelig innregning. Ved førstegangsinnregning og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap og engasjementet allokteres til steg 1. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Engasjementet allokteres da til steg 2. Alle misligholdte engasjement og engasjement der det er gjort individuelle nedskrivninger allokteres til steg 3.

Modellbaserte nedskrivninger tilsvarer summen av forventet tap for samtlige kunder som ikke har en individuell nedskrivning. Alle kunder får bereget en sannsynlighet for mislighold (PD) og et tap gitt mislighold (LGD). Forventet tap i prosent fremkommer som produktet av PD og LGD. Ved å multiplisere med kundens eksponering (EAD), fremkommer tap i kroner. Modellberegningen tar hensyn til tre ulike scenarier og hvor endelig tall beregnes som en vektet sum av beregningene fra det enkelte scenario.

Ved vurdering av forventet tap skal banken ta høyde for de aktuelle forholdene på rapporteringstidspunktet og forventningene til den økonomiske utviklingen. Det er for tiden usikkerhet om de økonomiske forholdene og utsiktene fremover. Koronaviruset har forårsaket et fall i verdiskaping i 2020. Bruttonasjonalprodukt falt 1,6 prosent poeng til årsvekst -0,7 prosent, ifølge Statistisk sentralbyrå, som også har prognoser på at økonomien er tilbake til nivået med årsvekst i område 2 prosent før korona i løpet av 2022. For å reflektere den økte usikkerheten i tapsanslagene og den økte tapsrisikoen i forbindelse med utviklingen av pandemien endret banken PD nivået for alle boliglånskunder, samt utvikling av sikkerhetsverdier (boligpriser) i scenarioberegningene i tapsmodellen.

På nåværende tidspunkt er det fortsatt få tegn til forringet kredittkvalitet eller økt mislighold i utlånsporteføljen. Men med den pågående pandemien og en ny smit-

tebølge ved årsskiftet 2022 har banken opprettholdt endringen som medførte en skalert PD-endring på 10% for alle boliglånskunder og 15% for alle næringsengasjement. Modellforutsetning om boligprisfall på 10 og 25 prosent i henholdsvis realistisk og pessimistisk scenario i år 1, innført første kvartal 2020, ble tatt bort i september 2020. Den opprinnelige modellforutsetningen om 2 prosent boligprisvekst i realistisk scenario stemmer bedre med prisutviklingen i boligmarkedet.

Banken ser hen til Statistisk sentralbyrås prognoser for å rimelighetsvurdere og kvalitets sikre prognoser for realistisk scenario de nærmeste årene. SSB legger til grunn en boligprisvekst på 4,0 prosent neste år og en nedtrapping til 1,4 og 1,5 prosent de neste årene. Utgangspunktet vil bruk av en høyere boligprisvekst redusere tap gitt mislighold, og dermed nedskrivningene. I både banken og boligkredittselskapet er sikkerhetsdekningen over 100 prosent for boliglånene, men i selskapets LGD-modell vil modellert sikkerhetsdekning uansett settes til maksimalt 100 prosent. Det vil således ikke påvirke tallene i nevneverdig grad om boligprisveksten økes fra 2 til f.eks 3 prosent.

PD fremover avhenger av benyttet PD-faktor. I realistisk scenario anvender selskapet en PD-faktor på 1. Det betyr at selskapet legger til grunn at historisk misligholdssannsynlighet vil være et godt estimat for mislighold de neste årene. Fortsatt lavt rentenivå (2,5 prosent i 2022, 3,1 prosent i 2023 og 3,5 prosent i 2024), vekst i husholdningenes disponible realinntekt (2,9, 2,9 og 1,9 prosent), sunn konsumprisvekst (2,6, 1,5 og 2,2 prosent), redusert arbeidsledighetsrate (3,7, 3,9 og 3,9 prosent) slik det fremgår av SSB sine prognoser, indikerer ikke økt mislighold blant selskapets lånekunder, og dermed økt PD-faktor. Redusert PD-faktor vil bidra til et nivå på forventet tap (nedskrivninger) lavere enn dagens, og gi et absolutt nivå som ikke står i forhold til samlet utlånsmasse. Selskapets vurdering og bruk av PD-faktor på 1, underbygges av SSB sitt syn på utviklingen fremover.

Tabellen på neste side viser faktorene som påvirker scenarioberegningene.

NOTE 11

Tabell 2: Scenariospesifikasjon årlig

(forts.)

Scenario	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
A PD-faktor, optimistisk, PM	0,833	0,667	0,500	0,667	1,000
B PD-faktor, realistisk, PM	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
C PD-faktor, pessimistisk, PM	1,333	1,667	2,000	1,500	1,000
D PD-faktor, optimistisk, BM	0,926	0,800	0,800	0,800	1,000
E PD-faktor, realistisk, BM	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
F PD-faktor, pessimistisk, BM	1,700	1,852	2,222	1,500	1,000
A Sikkerhetsutvikling, optimistisk, Bolig	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	2,00%
B Sikkerhetsutvikling, realistisk, Bolig	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
C Sikkerhetsutvikling, pessimistisk, Bolig	-10,00%	-10,00%	-5,00%	0,00%	2,00%
A Sikkerhetsutvikling, optimistisk, Annet	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
B Sikkerhetsutvikling, realistisk, Annet	-10,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
C Sikkerhetsutvikling, pessimistisk, Annet	-25,00%	-20,00%	-10,00%	0,00%	2,00%

Modellbaserte nedskrivninger fremkommer ved å vekte scenarioene. Prinsippene for vektning er at det forventes at realistisk scenario vil inntreffe i 3 av 5 år, mens de to andre scenarioene vil inntreffe i 1 av 5 år. Initielt var derfor vurderingen i modellen at optimistisk, realistisk og pessimistisk scenario vektet med henholdsvis 20%, 60% og 20%.

Som følge av finansielle ubalanser i markedet er vektene i modellen satt til henholdsvis 10%, 50% og 40%

Dette henger sammen med usikkerheten som rå. Den er betydelig. I større grad enn realistisk scenario, tar pessimistisk scenario høyde for økt usikkerhet.

Nedskrivninger på utlån utgjør ved utgangen av året 80,3 millioner mot 72,1 millioner pr i fjor. Tabellen under viser endring i nedskrivning på utlån, ubenyttet kreditt og garantier fordelt på stegene.

Endring i tapsavsetninger 2021	Forventet tap			Total tapsavsetning
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger 31.12.2020	9,2	24,6	38,4	72,1
Migrert fra steg 1	-0,8	0,7	0,0	0,0
Migrert fra steg 2	5,3	-6,1	0,8	0,0
Migrert fra steg 3	1,0	1,4	-2,4	0,0
Øvrige endring på engasjement	-6,9	5,0	15,5	13,5
Nye tap	4,1	6,7	3,3	14,0
Fraregnede tap	-2,8	-9,9	-6,6	-19,4
Nedskrivninger 31.12.2021	9,1	22,3	48,9	80,3
- herav nedskrivning på utlån	8,4	20,7	40,3	69,3
- herav PM	3,7	12,8	13,3	29,8
- herav BM	4,7	7,9	27,0	39,6
- herav nedskrivning på ubenyttet kreditt	0,6	0,3	0,0	0,9
- herav nedskrivning på garantier	0,1	1,4	8,6	10,1

Se note 8 for spesifikasjon av tapsavsetning på næringer.

Noter til regnskapet

NOTE 11

(forts.)

Endring i tapsavsetninger 2020	Forventet tap			Total tapsavsetning
	steg 1	steg 2	steg 3	
Nedskrivninger 31.12.2019	6,1	28,6	26,5	61,1
Migrert fra steg 1	-0,5	0,4	0,1	0,0
Migrert fra steg 2	8,2	-8,8	0,6	0,0
Migrert fra steg 3	1,6	0,9	-2,5	0,0
Øvrige endring på engasjement	-9,4	6,9	16,5	13,9
Nye tap	4,7	4,4	6,4	15,5
Fraregnede tap	-1,5	-7,8	-9,1	-18,4
Nedskrivninger 31.12.2020	9,2	24,6	38,4	72,1
- herav nedskrivning på utlån	8,8	22,7	21,1	52,6
- herav PM	3,5	10,4	9,0	22,9
- herav BM	5,3	12,2	12,1	29,6
- herav nedskrivning på ubenyttet kreditt	0,3	0,3	0,0	0,6
- herav nedskrivning på garantier	0,1	1,6	17,3	19,0

Resultatførte tap utlån og garantier	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Periodens endring individuelle nedskrivninger	9,2	10,7	7,7	12,2
Andre endringer	0,6	0,9	1,2	1,0
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	0,1	0,0	0,1	0,0
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	1,4	9,8	1,4	9,8
Inngått på tidligere konstaterte tap	-0,6	-3,6	-0,6	-3,6
Sum resultateffekt i individuelle nedskrivninger	10,7	17,8	9,8	19,3
Periodens endring modellbaserte tap steg 1-3	-1,7	0,9	0,5	-1,2
Sum tap på utlån og garantier	9,0	18,7	10,3	18,2

Saldo på lån som er satt på langtidsovervåkning er 18,5 millioner kroner pr. 31.12.2021 (17,7). Dette er lån som fraregnet, men som det fremdeles jobbes med å inndrive.

NOTE 11 Sensitivitet

(forts.)

Nedskrivningsmodellen kan være sensitiv for endrede forutsetninger. For å synliggjøre graden av sensitivitet endres scenariovektning og PD-skalerting. I tillegg endres forutsetning om boligprisvekst i realistisk scenario for de tre første årene.

Tabellen under viser i hvilken grad forventet tap er sensitiv for endringer i scenariovektning. Kolonnen til høyre viser endringer i forventet tap når vektningen av realistisk scenario settes lavere enn 100 prosent. Resultatene indikerer at forutsetningene i pessimistisk scenario er mer pessimistiske enn forutsetningene i optimistisk scenario er optimistiske. Et eksempel indikerer dette. 30 prosent vektning av optimistisk scenario og (kun) 20 prosent vektning av pessimistisk scenario gir (likevel) en økning i forventet tap på 18,7 prosent sammenlignet med et teoretisk utgangspunkt med 100 prosent vektning av realistisk scenario. Skjevheten i forutsetningene bidrar til å ivareta at utlånstapene i oppgangstider, normale økonomiske tider og mode-

rate nedgangskonjunkturer som oftest er svært lave eller lave, mens tapene kan bli svært høye i en alvorlig nedgangskonjunktur. I beregningen av forventet tap tilstreber banken i forutsetningene å ta høyde for at det kan være betydelig ikke-linearitet i tapene i et nedgangsscenario sammenliknet med realistisk scenario.

Med dagens 40 prosent vektning av pessimistisk scenario og 10 prosent vektning av optimistisk scenario, er forventet tap i størrelsesorden 50 prosent høyere enn forventet tap i realistisk scenario. Scenariovektningen i kombinasjon med scenarioforutsetningene gir såldes et resultat som står i forhold til bankens vurdering av koronakrisen som meget alvorlig.

Den andre måten å lese tabellen på, er at noe mer optimisme i vektningen (optimistisk vekt fra 10 til 20 prosent, pessimistisk fra 40 til 30 prosent), ville redusert forventet tap fra dagens 39,7 til 35,6 millioner kroner som tilsvarer en reduksjon på 4,1 millioner kroner, eller 10,4 prosent.

Forventet tap – Konsern eksklusiv kredittkort			Sensitivt basert på følgende endringer				Endring fra 100 % vektning av realistisk
Endring fra base i %	Endring fra base	Forventet tap	Scenariovektning				
			Optimistisk	Realistisk	Pessimistisk	Sum	
	Base	38,5	10,0 %	50,0 %	40,0 %	100,0 %	44,1 %
-9,5 %	-3,7	34,8	20,0 %	50,0 %	30,0 %	100,0 %	30,4 %
-19,0 %	-7,3	31,2	30,0 %	50,0 %	20,0 %	100,0 %	16,7 %
-30,6 %	-11,8	26,7	0,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %	

Noter til regnskapet

NOTE 11

(forts.)

Det kan argumenteres for at modellforutsetningen om 10 prosent økning i sannsynligheter for PM-mislighold, har bidratt til en for stor differanse mellom beregnet og faktisk mislighold for FSBB (0,59 vs 0,22 prosent) og FSB PM (0,79 vs 0,73 prosent). Tilsvarende kan det argumenteres for at 15 prosent økning i sannsynlighet for BM-mislighold ikke i tilstrekkelig grad har ført beregnet mislighold på nivå med faktisk (1,4 vs 2,7

prosent). Uten PD-skalering på henholdsvis 10 og 15 prosent reduseres nedskrivningene fra 38,5 til 34,7 millioner kroner. PD-skalering gir dermed en meravsetning på 3,9 millioner kroner. Ved utgangen av 2021 forsvarer PD-skalering med fortsatt betydelig usikkerhet om i hvilken grad økonomisk tilbakeslag vil påvirke låntakeres mislighold.

Endring fra base i %	Endring fra base	Forventet tap	PD-skalering på 10 prosent (PM) /15 prosent (BM)		Endring som følge av PD-skalering
			På (Base)	Av	
	Base	38,5	100,0 %	0,0 %	11,1 %
-10,0 %	-3,9	34,7	0,0 %	100,0 %	

Boligprisutviklingen har vært sterk i 2020 og 2021 til tross for betydelig usikkerhet. I realistisk scenario er det gjort forutsetning om 2 prosent boligprisvekst. I tillegg er det gjort forutsetning om 10 prosent negativ vekst i øvrige sikkerhetsverdier i 2021 og 0 prosent de to påfølgende årene. Ved å sette boligprisveksten til null samt redusere øvrige sikkerhetsverdier med

5 prosentpoeng, økes tap gitt mislighold (LGD) noe, og nedskrivningene økes fra 38,5 til 39,9 millioner kroner. Grunnet LGD-modellens bruk av modellert sikkerhetsdekning (selv godt sikrede lån får sikkerhetsdekning på (kun) 100 prosent), er ikke beregningen av forventet tap nevneverdig sensitiv for endring i sikkerhetsverdier.

Endring fra base i %	Endring fra base	Forventet tap	Sikkerhetsutvikling år 1, 2 og 3; Realistisk	Endring som følge av prisvekst
	Base	38,5	Base (PM 2 %, 2 % og 2 %; BM - 10 %, 0 % og 0 %)	-3,6 %
3,7 %	1,4	39,9	Redusert prisvekst (PM 0 %, 0 %, 0 %; BM - 15 %, - 5 % og - 5 %)	

NOTE 12 Fordeling av utlån til kunder mellom steg

(I MILL. KR)

Tabellen under avstemmer inngående balanse mot utgående balanse for utlån til kunder til amortisert kost.

Avstemmingspostene inkluderer følgende:

- overføringer mellom grupper som følge av vesentlig endring i kredittrisiko
- endringer som skyldes fraregning av lån i perioden
- endringer som skyldes opprettelse av nye lån i perioden
- andre endringer som påvirker brutto bokført verdi (f.eks endring i opptrukket ramme, nedbetaling av avdrag)

Brutto utlån er sektorfordelt på bedriftsmarked og personmarked.

Brutto utlån vurdert til amortisert kost	steg 1	steg 2	steg 3	total
Brutto utlån til amortisert kost pr 01.01.21	22 030,3	2 348,2	145,9	24 524,4
Overført fra steg 1	-764,0	732,1	31,9	0,0
Overført fra steg 2	666,8	-770,4	103,6	0,0
Overført fra steg 3	8,8	5,5	-14,3	0,0
Fraregnet lån	-5 460,1	-822,4	-39,4	-6 321,9
Nye lån	8 198,7	548,4	10,9	8 758,0
Øvrige endringer	-1 302,1	-115,0	-24,3	-1 441,4
Brutto utlån til amortisert kost pr 31.12.21	23 378,4	1 926,5	214,4	25 519,2
Tapsnedskrivninger	8,4	20,7	40,3	69,3
Netto utlån til amortisert kost	23 370,0	1 905,8	174,1	25 449,9
Utlån til virkelig verdi				720,5
Balanseført utlån pr 31.12.21	23 370,0	1 905,8	174,1	26 170,3
Brutto utlån til amortisert kost pr 31.12.21	23 378,4	1 926,5	214,4	25 519,2
- herav bedriftsmarked	4 081,6	703,6	118,8	4 903,9
- herav personmarked	19 296,8	1 222,9	95,6	20 615,3
Tapsnedskrivning	8,4	20,7	40,3	69,3
- herav bedriftsmarked	4,7	7,9	27,0	39,6
- herav personmarked	3,7	12,8	13,3	29,8

Noter til regnskapet

NOTE 12

(forts.)

Brutto utlån vurdert til amortisert kost	steg 1	steg 2	steg 3	total
Brutto utlån til amortisert kost pr 01.01.20	19 397,8	2 679,2	137,1	22 214,1
Overført fra steg 1	-958,8	916,3	42,5	0,0
Overført fra steg 2	823,1	-851,1	28,0	0,0
Overført fra steg 3	19,2	14,0	-33,2	0,0
Fraregnet lån	-4 616,4	-656,5	-21,1	-5 294,0
Nye lån	9 021,7	441,4	5,3	9 468,4
Øvrige endringer	-1 656,4	-194,9	-12,8	-1 864,1
Brutto utlån til amortisert kost pr 31.12.20	22 030,3	2 348,2	145,9	24 524,4
Tapsnedskrivninger	8,8	22,7	21,1	52,6
Netto utlån til amortisert kost	22 021,5	2 325,5	124,8	24 471,9
Utlån til virkelig verdi				915,2
Balanseført utlån pr 31.12.20				25 387,1
Brutto utlån til amortisert kost pr 31.12.20	22 030,4	2 348,2	145,9	24 524,4
- herav bedriftsmarked	4 117,5	1 063,7	99,6	5 280,8
- herav personmarked	17 912,9	1 284,5	46,3	19 243,6
Tapsnedskrivning	8,8	22,7	21,1	52,6
- herav bedriftsmarked	5,3	12,2	12,1	29,6
- herav personmarked	3,5	10,4	9,0	22,9

NOTE 13 Likviditetsrisiko/restløpetid på eiendels- og gjeldsposter

(I MILL. KR)

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall eller ikke ha evne til å finansiere økninger i eiendeler. Fana Sparebank har definert rammer for styring og kontroll av likviditetseksponeringen. Rammene er fastsatt for både det korte og lange tidsperspektivet. Rammene ansees å være tilstrekkelige sett i relasjon til bankens kompleksitet og omfanget av innlånsvirksomheten.

Tabellen under viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle instrumenter. Innskudd fra kunder uten avtalt forfall legges inn i tidsaksen med forfall innen 1 måned. Kontraktmessige renteforfall er spesifisert på forfallstidspunktene. Renter på gjeld til kredittin-

stitusjoner og innskudd fra kunder uten avtalt forfall er utelatt fra analysen da disse ikke kan estimeres pga usikkerhet når kunden tar ut kapital. Tilsvarende gjelder også for utlån, da vi ikke kan estimere nedbetaling på gjeld. For obligasjonsgjeld, ansvarlig lånekapital og derivater er forfall med forventet renteinntekter og rentekostnader medtatt for hele løpetiden frem til første mulige innfrielse.

Rammer i Norges Bank og kontokreditt i annen bank er ikke benyttet pr 31.12.2021.

Verdijusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi er ikke inkludert. Forfallsanalysen er basert på udiskonterte tall.

Restløpetid pr. 31.12.21 – Forfallsanalyse

Morbank

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1 - 5 år	Over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	75,7	75,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	1 078,1	0,0	0,0	10,4	600,2	0,0	467,4
Utlån til kunder	14 228,2	162,7	124,7	510,3	2 954,6	8 643,1	1 832,7
Rentebærende verdipapirer	3 131,8	185,7	101,1	296,9	2 401,2	146,8	
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	103,1	0,0	1,3	28,0	66,0	7,9	
Sum kontantstrømmer	18 616,9	424,1	227,1	845,6	6 022,1	8 797,8	2 300,1
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	83,7	83,7					
Innskudd/gjeld til kunder	12 512,6	11 061,8	1 227,1	223,7	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	4 419,0	1,5	7,7	497,8	3 912,1	0,0	
Ansvarlig lånekapital	461,3	1,1	28,7	9,3	422,3	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	126,6	0,0	8,3	26,6	84,3	7,4	0,0
Sum kontantstrømmer	17 603,2	11 148,1	1 271,9	757,3	4 418,6	7,4	0,0

Noter til regnskapet

NOTE 13

(forts.)

Restløpetid pr. 31.12.21 – Forfallsanalyse

Konsern

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	75,7	75,7					
Utlån til kredittinstitusjoner	184,0	0,0	0,0	10,7	0,0	0,0	173,3
Utlån til kunder	26 170,3	166,9	127,6	513,4	3 038,8	19 237,0	3 086,6
Rentebærende verdipapirer	3 020,0	185,7	101,1	296,9	2 289,4	146,8	
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	103,1	0,0	1,3	28,0	66,0	7,9	0,0
Sum kontantstrømmer	29 553,1	428,3	230,0	849,1	5 394,3	19 391,7	3 259,9

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	12,3	12,3					
Innskudd/gjeld til kunder	12 511,6	11 060,8	1 227,1	223,7	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	15 098,4	8,1	33,4	1 141,8	13 915,1	0,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	461,3	1,1	28,7	9,3	422,3	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	126,6	0,0	8,3	26,6	84,3	7,4	
Sum kontantstrømmer	28 210,2	11 082,3	1 297,5	1 401,4	14 421,6	7,4	0,0

Kredittrammer

	Morbank	Konsern
Ubenyttede kreditter over 1 år	953,7	1 668,5
Ubenyttede kreditter under 1 år	387,3	273,8
Sum ubenyttede kreditter	1 340,9	1 942,3

NOTE 13

(forts.)

Restløpetid pr. 31.12.20 – Forfallsanalyse**Morbank**

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	77,4	77,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	969,5	0,0	0,0	466,1	21,4	0,0	482,0
Utlån til kunder	14 544,1	227,5	173,7	592,6	2 166,3	10 109,3	1 274,6
Rentebærende verdipapirer	3 337,7	0,0	450,1	546,0	2 341,7	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	110,3	0,0	0,8	25,8	77,3	6,4	0,0
Sum kontantstrømmer	19 039,0	304,9	624,5	1 630,5	4 606,7	10 115,7	1 756,7
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	465,4	465,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	11 925,7	10 348,8	1 296,1	280,8	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	5 302,5	3,1	597,8	778,3	3 923,2	0,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	425,9	1,0	1,3	7,1	416,6	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	123,9	0,0	7,8	23,0	82,6	10,5	0,0
Sum kontantstrømmer	18 243,5	10 818,3	1 903,0	1 089,2	4 422,4	10,5	0,0

Noter til regnskapet

NOTE 13

(forts.)

Restløpetid pr. 31.12.20 – Forfallsanalyse

Konsern

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	77,4	77,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	224,9	0,0	0,0	0,0	21,4	0,0	203,5
Utlån til kunder	25 387,1	227,5	174,8	599,9	2 235,4	19 426,9	2 722,6
Rentebærende verdipapirer	3 128,1	0,0	475,1	546,0	2 107,1	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	110,3	0,0	0,8	25,8	77,3	6,4	0,0
Sum kontantstrømmer	28 927,8	304,9	650,6	1 171,7	4 441,2	19 433,3	2 926,1

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	421,8	421,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	11 924,1	10 348,8	1 294,5	280,8	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	15 067,3	5,4	617,3	899,9	12 526,6	1 018,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	425,9	1,0	1,3	7,1	416,6	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	123,9	0,0	7,8	23,0	82,6	10,5	0,0
Sum kontantstrømmer	27 963,0	10 777,0	1 921,0	1 210,7	13 025,8	1 028,6	0,0

Kredittrammer

	Morbank	Konsern
Ubenyttede kreditter over 1 år	531,8	1 261,5
Ubenyttede kreditter under 1 år	446,1	446,1
Sum ubenyttede kreditter	977,9	1 707,6

NOTE 14 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, **morbank**

(I MILL. KR)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.21

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter/forordringer til sentralbanker*	75,7	75,7	-	-	-	-	-
Utlån/forordringer til finansinstitusjoner	1 078,1	467,4	610,7	-	-	-	-
Utlån/forordringer til kunder	14 228,2	-	13 575,1	141,9	383,1	154,7	-26,5
Obligasjoner	3 131,8	185,7	101,1	296,9	2 401,2	146,8	-0,0
Andre ikke rentebærende eiendeler	1 128,0	-	-	-	-	-	1 128,0
Sum eiendeler	19 641,8	728,8	14 286,9	438,8	2 784,3	301,5	1 101,5
*) Herav utenlandsk valuta	0,2						
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner	83,7	83,7	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	12 512,6	1 400,1	10 888,9	223,5	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	4 179,7	441,0	2 350,0	-	1 400,0	-	-11,3
Ansvarlig lånekapital	326,9	-	327,0	-	-	-	-0,1
Øvrig ikke rentebærende gjeld	174,9	-	-	-	-	-	174,9
Egenkapital	2 364,0	100,0	-	-	-	-	2 264,0
Sum gjeld og egenkapital	19 641,8	2 024,9	13 565,9	223,5	1 400,0	-	2 427,5
Netto renteesponering på balansen	1 326,0	-1 296,1	721,0	215,3	1 384,3	301,5	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	1 994,8	-97,8	-1 702,1	-195,0	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	1 326,0	-1 296,1	2 715,8	117,5	-317,7	106,5	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Noter til regnskapet

NOTE 14

(forts.)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.20

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd- 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	77,4	77,4	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	969,6	337,5	632,1	-	-	-	-
Utlån/fordringer til kunder	14 544,1	3,9	13 669,8	222,4	507,9	168,1	-28,0
Obligasjoner	3 337,7	441,7	2 564,7	331,2	-	0,0	-
Andre ikke rentebærende eiendeler	1 007,0	-	-	-	-	-	1 007,0
Sum eiendeler	19 935,7	860,6	16 866,6	553,6	507,9	168,1	978,9
*) Herav utenlandsk valuta	0,5						
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner	465,4	465,4	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	11 925,7	1 524,6	10 120,3	280,8	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	4 748,8	1 332,0	1 993,0	-	1 400,0	-	23,8
Ansvarlig lånekapital	299,7	-	300,0	-	-	-	-0,3
Øvrig ikke rentebærende gjeld	196,5	-	-	-	-	-	196,5
Egenkapital	2 299,5	100,0	-	-	-	-	2 199,5
Sum gjeld og egenkapital	19 935,7	3 422,0	12 413,3	280,8	1 400,0	-	2 419,6
Netto renteesponering på balansen	1 440,7	-2 561,4	4 453,2	272,8	-892,1	168,1	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	-391,7	-338,0	974,7	-245,0	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	1 440,7	-2 561,4	4 061,5	-65,2	82,6	-76,9	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

NOTE 15 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, **konsern**

(I MILL. KR)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.21

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	75,7	75,7	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	184,0	184,0	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til kunder	26 170,3	2,4	25 526,2	141,9	405,4	132,4	-37,9
Obligasjoner	3 020,0	185,7	101,1	296,9	2 289,9	146,8	-0,5
Andre ikke rentebærende eiendeler	576,3	-	-	-	-	-	576,3
Sum eiendeler	30 026,3	447,8	25 627,3	438,8	2 695,3	279,2	537,9
*) Herav utenlandsk valuta	0,2						
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	12,3	12,3	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	12 511,6	1 400,1	10 887,9	223,5	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	14 224,9	2 941,0	10 063,0	-	1 400,0	-	-179,1
Ansvarlig lånekapital	326,9	-	327,0	-	-	-	-0,1
Øvrig ikke rentebærende gjeld	194,1	-	-	-	-	-	194,1
Egenkapital	2 756,5	100,0	-	-	-	-	2 656,5
Sum gjeld og egenkapital	30 026,3	4 453,4	21 277,9	223,5	1 400,0	-	2 671,4
Netto renteesponering på balansen	2 133,5	-4 005,6	4 349,4	215,3	1 295,3	279,2	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	1 994,8	-97,8	-1 702,1	-195,0	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	2 133,5	-4 005,6	6 344,2	117,5	-406,8	84,2	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Noter til regnskapet

NOTE 15

(forts.)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.20

Eiendeler	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	77,4	77,4	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	224,9	192,8	32,1	-	-	-	-
Utlån/fordringer til kunder	25 387,1	3,9	24 517,9	222,5	512,1	168,1	-37,4
Obligasjoner	3 128,1	-	479,9	546,0	2 102,2	0,0	-
Andre ikke rentebærende eiendeler	458,8	-	-	-	-	-	458,8
Sum eiendeler	29 276,2	274,2	25 029,9	768,5	2 614,2	168,1	421,3
*) Herav utenlandsk valuta	0,5						
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	421,8	421,8	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	11 924,1	1 524,6	10 118,8	280,8	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	13 772,6	2 332,0	10 296,0	-	1 400,0	-	-255,4
Ansvarlig lånekapital	299,7	-	300,0	-	-	-	-0,3
Øvrig ikke rentebærende gjeld	214,1	-	-	-	-	-	214,1
Egenkapital	2 643,9	100,0	-	-	-	-	2 543,9
Sum gjeld og egenkapital	29 276,2	4 378,4	20 714,8	280,8	1 400,0	-	2 502,3
Netto renteesponering på balansen	2 081,0	-4 104,2	4 315,2	487,7	1 214,2	168,1	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	-	-	-	-	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	2 081,0	-4 104,2	4 315,2	487,7	1 214,2	168,1	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

NOTE 16 Rentefølsomhet

(I MILL. KR)

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke banken gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene på grunn av ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av bankens resultat. Renterisikoen blir hvert kvartal rapportert til styret i banken. Det er etablert konkrete rammer for bankens renterisiko. Gjennom året har bankens renterisiko vært innenfor de definerte rammene for renterisiko.

For å redusere renterisikoen for bankens langsiktige finansiering med løpetid over ett år er det inngått

rentebytteavtaler. Tilsvarende er renterisiko for fastrenteutlån til kunder i stor grad eliminert ved at det er gjort rentebytteavtaler.

Tabellen viser effekten på bankens resultat før skatt med 1% parallellskift i rentekurven. Endringene beregnes ved å hensynta posisjonenes gjennomsnittlig gjenværende tid til renteendring. Negativt tall vil ha positiv effekt mens positivt tall vil ha negativ effekt ved 1 % renteøkning. Effekten splittes opp på verdiendring på finansielle instrumenter med fast rente og renteendring på øvrige produkter.

Morbank	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	Totalt
31.12.21						
Verdiendring	0,0	-2,2	-1,3	2,7	-2,1	-2,9
Renteendring	-0,6	-2,9	0,5	3,7	0,2	0,9
Sum	-0,6	-5,1	-0,8	6,4	-1,9	-1,9
31.12.20						
Verdiendring	0,0	-1,7	-2,0	4,6	-5,7	-4,7
Renteendring	-0,9	4,1	0,7	0,0	0,0	3,9
Sum	-0,9	2,4	-1,3	4,6	-5,7	-0,8

Konsern	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	Totalt
31.12.21						
Verdiendring	0,0	-2,2	-1,3	3,6	-3,4	-3,3
Renteendring	-2,3	-6,6	0,5	3,7	0,2	-4,5
Sum	-2,3	-8,8	-0,8	7,3	-3,2	-7,8
31.12.20						
Verdiendring	0,0	-1,7	-2,0	4,8	-5,7	-4,5
Renteendring	-1,7	-6,0	0,6	3,6	0,0	-3,5
Sum	-1,7	-7,7	-1,3	8,5	-5,7	-8,0

Noter til regnskapet

NOTE 17 Netto renteinntekter

(I MILL. KR)

	2021			2020		
	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt
Morbank						
Renteinntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	8,3	8,3	0,0	13,4	13,4
Renteinntekter av utlån til og fordringer på kunder	24,1	296,9	321,0	28,9	358,3	387,1
Renter på derivater	-14,4	0,0	-14,4	-11,5	0,0	-11,5
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp.	35,0	0,0	35,0	39,7	0,0	39,7
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0,0	1,53	1,5	0,0	1,6	1,6
Renteinntekter	44,8	306,7	351,5	57,1	373,3	430,4
Rentekostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	1,5	1,5	0,0	2,3	2,3
Rentekostnader på innskudd og gjeld til kunder	4,6	41,9	46,5	13,0	74,9	87,8
Renter på utstedte verdipapirer	23,1	27,4	50,6	15,9	51,0	67,0
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-8,2	0,0	-8,2	-4,6	0,0	-4,6
Renter på ansvarlig lånekapital	0,0	5,5	5,5	0,0	7,1	7,1
Andre rentekostnader	0,0	9,1	9,1	0,0	10,1	10,1
Rentekostnader	19,5	85,5	105,0	24,3	145,3	169,7
Netto renteinntekter	25,3	221,2	246,5	32,7	228,0	260,7

	2021			2020		
	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt
Konsern						
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,2	0,2	0,0	1,3	1,3
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kunder	24,1	489,4	513,6	28,9	556,5	585,4
Renter på derivater knyttet til fastrenteulån	-14,4	0,0	-14,4	-11,5	0,0	-11,5
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp.	32,1	0,0	32,1	37,6	0,0	37,6
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0,0	1,5	1,5	0,0	1,6	1,6
Renteinntekter	41,8	491,2	533,0	54,9	559,5	614,4
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	1,1	1,1	0,0	1,4	1,4
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kunder	4,6	41,7	46,3	13,0	74,5	87,5
Renter kostnader på utstedte verdipapirer	23,1	108,5	131,6	15,9	164,4	180,4
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-8,2	0,0	-8,2	-4,6	0,0	-4,6
Renter på ansvarlig lånekapital	0,0	5,5	5,5	0,0	7,1	7,1
Andre rentekostnader	0,0	10,4	10,4	0,0	11,4	11,4
Rentekostnader	19,5	167,2	186,7	24,3	258,9	283,2
Netto renteinntekter	22,3	324,0	346,3	30,6	300,6	331,2

NOTE 18 Provisjonsinntekter og gebyrer

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Garantiprovisjon	2,5	3,8	2,5	3,8
Provisjon kredittformidling	35,1	33,0	5,5	7,3
Provisjon fondsforvaltning (salg eksterne fondsprodukter og verdipapirer)	4,0	0,3	4,0	0,3
Provisjon betalingsformidling	21,9	21,2	21,9	21,2
Provisjon salg forsikringsprodukter	15,3	12,7	15,3	12,7
Meglerprovisjon ved kjøp/salg av eiendom	0,0	0,0	35,3	40,3
Provisjonsinntekter og gebyrer	78,7	70,9	84,5	85,5

NOTE 19 Provisjonskostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Gebyr betalingsformidling	6,6	6,4	6,6	6,4
Gebyr interbankgebyr	0,4	0,4	0,4	0,4
Gebyr andre	1,1	0,8	1,1	0,8
Provisjonskostnader	8,1	7,7	8,1	7,7

Noter til regnskapet

NOTE 20

Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrument

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis				
Utbytte finansielle instrument trading	0,2	0,4	0,2	0,4
Utbytte strategiske aksjer	4,4	5,4	4,4	5,4
Utbytte pengemarkedsfond	11,4	1,3	11,4	1,3
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis	16,1	7,1	16,1	7,1

Netto gevinst/tap på finansielle instrument

Netto gevinst/tap aksjer trading	2,3	0,8	2,3	0,8
Netto gevinst/tap strategiske aksjer	10,4	19,7	15,0	19,7
Netto gevinst/tap finansielle derivater	-9,9	-12,5	-9,9	-12,5
Netto gevinst/tap rentebærende verdipapirer	-12,1	0,4	-12,4	0,5
Netto gevinst/tap pengemarkedsfond	-11,9	-1,0	-11,9	-1,0
Netto gevinst/tap valuta	1,9	1,5	1,9	1,5
Netto verdiendring utlån	-21,8	26,6	-21,8	26,6
Netto verdiendring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	33,4	-16,4	33,4	-16,4
Netto verdiendring innskudd	1,0	-1,4	1,0	-1,4
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	-6,8	17,8	-2,4	17,8
Netto gevinst/tap gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	-2,7	-1,2	-9,8	-6,3
Netto gevinst/tap gjeld til amortisert kost	-2,7	-1,2	-9,8	-6,3
Netto gevinst/tap finansielle instrument	-9,5	16,6	-12,2	11,5

NOTE 21 Personal- og generelle administrasjonskostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Morbank	
	2021	2020	2021	2020
Personalkostnader				
Lønn, honorar ol	83,5	78,4	100,3	97,0
Arbeidsgiveravgift	13,3	11,9	16,6	15,0
Finansskatt	4,6	4,3	4,6	4,3
Pensjonskostnader (note 37)	10,6	9,4	11,6	10,4
Øvrige personalkostnader	4,2	5,0	4,4	9,5
Personalkostnader	116,1	109,0	137,5	136,2
Opplæringskostnader	1,5	1,7	1,6	1,8
Datakostnader	42,7	40,1	43,1	40,5
Markedsføring	10,2	14,2	21,0	27,2
Frakt, porto og andre administrasjonskostnader	2,1	2,3	2,3	2,7
Administrasjonskostnader	56,4	58,2	68,0	72,1
Årsverk pr 31.12	109	109	130	133

Noter til regnskapet

NOTE 22 Andre driftskostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Driftskostnader faste eiendommer	3,0	2,8	3,0	2,8
Kostnader leide lokaler	0,7	0,7	1,4	1,9
Vedlikehold og kjøp av maskiner og annet utstyr	1,7	1,9	1,7	1,9
Revisjon og andre fremmede tjenester	8,7	8,1	11,1	8,8
Øvrige driftskostnader	7,1	6,5	9,8	11,4
Formueskatt	3,8	3,7	3,8	3,7
Andre driftskostnader	25,1	23,7	30,8	30,5

Honorar til valgt revisor

Lovpålagt revisjon	0,8	0,6	1,0	0,7
Andre attestasjonstjenester	0,0	0,0	0,1	0,0
Sum revisjonstjenester	0,8	0,6	1,1	0,7
Andre tjenester	0,0	0,0	0,0	0,5
Sum honorar valgt revisor eks.mva*	0,8	0,6	1,1	1,2

*I selskapsregnskapet påløper merverdiavgift for morselskap og for datterselskap Fana Sparebank Boligkreditt AS

NOTE 23

Skattekostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Kostnader ved periodeskatt (betalbar skatt)				
Inneværende periode	30,6	29,7	43,6	37,7
- For lite/mye avsatt i skatt året før	0,9	0,3	0,9	0,3
Sum kostnader ved betalbar skatt	31,4	30,0	44,4	38,1
Betalbar skatt i balansen	30,6	29,7	43,6	37,7
Kostnader ved endring utsatt skatt	-8,7	-2,9	-9,4	-4,4
Sum skattekostnad av driftsresultat etter tap	22,7	27,2	35,0	33,7
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner over totalresultatet	0,0	-0,2	0,0	-0,2
Sum skattekostnad totalresultat	22,7	27,0	35,0	33,5

Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt

Resultat før skatt	106,9	131,0	167,5	160,5
Forventet inntektsskatt 25% (22% konsernselskap)	26,7	32,8	40,2	39,2
Kostnader og inntekter uten skatteeffekt *)	-3,9	-4,8	-5,1	-4,8
Skatt på renter hybridkapital	-1,0	-1,1	-1,0	-1,1
For lite/mye avsatt skatt året før	0,9	0,3	0,9	0,3
Årets skattekostnad	22,7	27,2	35,0	33,7
Effektiv skattesats	21,2 %	20,7 %	20,9 %	21,0 %

Utsatt skattefordel / (utsatt skatt)

Utsatt skattefordel / (utsatt skatt) pr. 1.1.	-2,2	0,8	-4,0	0,2
Endringer mot resultat	-8,7	-3,1	-9,3	-4,6
Korreksjon mot EK			1,3	0,4
Utsatt skattefordel / utsatt skatt pr. 31.12	-11,0	-2,2	-12,0	-4,0

* Innbefatter gevinst/tap på verdipapir under fritaksmetoden

Noter til regnskapet

NOTE 23

(forts.)

Utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Midlertidige forskjeller				
Driftsmidler etc	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Pensjonsplikter	-6,5	-5,7	-6,5	-5,7
Utlån	0,0	0,0	0,3	0,3
Verdipapir	-5,9	-3,7	-5,9	-3,7
Øvrige finansielle instrument	-3,6	0,0	-3,6	0,0
Andre forskjeller	-0,6	0,0	-1,7	-1,9
Skattereduserende forskjeller (midl. negative forskjeller)	-16,6	-9,3	-17,6	-11,1
Driftsmidler	4,2	5,3	4,2	5,3
Gevinst og tapskonto	1,3	1,2	1,3	1,2
Andre forskjeller	0,0	0,6	0,0	0,6
Skatteøkende forskjeller (midl. positive forskjeller)	5,6	7,1	5,6	7,1
Utsatt skatt/skattefordel (-) pr 31.12 *)	-11,0	-2,2	-12,0	-4,0

Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller

Driftsmidler	-1,1	0,1	-1,1	0,1
Pensjoner	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Gevinst og tapskonto	0,2	-0,3	0,2	-0,3
Verdipapir	-2,2	-1,2	-2,3	-1,2
Øvrige finansielle instrument	-3,6	-1,5	-3,6	-1,5
Andre forskjeller	-1,2	0,6	-0,4	-0,9
Korreksjon mot EK IFRS 9 avsetning	0,0	0,0	0,0	0,4
Endring utsatt skatt	-8,7	-3,1	-8,0	-4,2

*) 25%. Datterselskap benytter 22 %

NOTE 24 Klassifikasjon av finansielle instrumenter i balansen

(I MILL. KR)

31.12.21	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Morbank				
Kontanter og fordring på sentralbanken	75,7			75,7
Utlån til kredittinstitusjoner	1 078,1			1 078,1
Utlån til kunder	2 492,6	720,5	11 015,2	14 228,2
Finansielle derivater		6,1		6,1
Rentebærende verdipapir		3 131,8		3 131,8
Aksjer og egenkapitalbevis		424,4		424,4
Sum finansielle eiendeler	3 646,4	4 282,7	11 015,2	18 944,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	83,7			83,7
Innskudd fra kunder	12 049,3	463,2		12 512,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 795,2	1 384,4		4 179,7
Finansielle derivater		37,2		37,2
Ansvarlig lånekapital	326,9			326,9
Sum finansiell gjeld	15 255,2	1 884,8	0,0	17 140,0

31.12.21	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Konsern				
Kontanter og fordring på sentralbanken	75,7			75,7
Utlån til kredittinstitusjoner	184,0			184,0
Utlån til kunder	25 449,9	720,5		26 170,3
Finansielle derivater		6,1		6,1
Rentebærende verdipapir		3 020,0		3 020,0
Aksjer og egenkapitalbevis		424,4		424,4
Sum finansielle eiendeler	25 709,5	4 170,9	0,0	29 880,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	12,3			12,3
Innskudd fra kunder	12 048,3	463,2		12 511,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12 840,5	1 384,4		14 224,9
Finansielle derivater		37,2		37,2
Ansvarlig lånekapital	326,9			326,9
Sum finansiell gjeld	25 228,0	1 884,8	0,0	27 112,8

Noter til regnskapet

NOTE 24

(forts.)

31.12.20	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Morbank				
Kontanter og fordring på sentralbanken	77,4			77,4
Utlån til kredittinstitusjoner	969,5			969,5
Utlån til kunder	3 026,8	915,2	10 602,0	14 544,1
Finansielle derivater		18,6		18,6
Rentebærende verdipapir		3 337,7		3 337,7
Aksjer og egenkapitalbevis		291,4		291,4
Sum finansielle eiendeler	4 073,8	4 563,0	10 602,0	19 238,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	465,4			465,4
Innskudd fra kunder	11 308,9	616,8		11 925,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 331,0	1 417,8		4 748,8
Finansielle derivater		43,3		43,3
Ansvarlig lånekapital	299,7			299,7
Sum finansiell gjeld	15 405,0	2 077,9	0,0	17 482,9

31.12.20	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Konsern				
Kontanter og fordring på sentralbanken	77,4			77,4
Utlån til kredittinstitusjoner	224,9			224,9
Utlån til kunder	24 471,9	915,2		25 387,1
Finansielle derivater		18,6		18,6
Rentebærende verdipapir		3 128,1		3 128,1
Aksjer og egenkapitalbevis		291,4		291,4
Sum finansielle eiendeler	24 774,2	4 353,3	0,0	29 127,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	421,8			421,8
Innskudd fra kunder	11 307,3	616,8		11 924,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12 354,7	1 417,8		13 772,6
Finansielle derivater		43,3		43,3
Ansvarlig lånekapital	299,7			299,7
Sum finansiell gjeld	24 383,6	2 077,9	0,0	26 461,5

NOTE 25

Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

(I MILL. KR)

Det er i hovedsak utlån, innkudd og innlån med flytende rentebetingelser som vurderes til amortisert kost.

Virkelig verdibetraktning blir gjort med utgangspunkt i instrumentenes egenskaper på balansedagen. Virkelig verdi vil alltid være beheftet med usikkerhet.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Dette er i hovedsak fordringer med kort løpetid og flytende rente. Her forutsettes virkelig verdi å være tilnærmet lik amortisert kost.

Utlån til kunder

Flytende rente på utlån til kunder blir vurdert og justert i henhold til rentenivået i markedet. Utlånene blir nedskrevet i tråd med reglene i IFRS 9. Nedskrivning i steg 1 er en modellberegnet nedskrivning som sannsynligvis ikke vil ha innvirkning på verdsettelsen ved et eventuelt

salg. Virkelig verdi på utlån til amortisert kost er derfor vurdert til bokført verdi før nedskrivning i steg 1.

Innskudd til kunder

Konsernet vurderer at amortisert kost er tilnærmet lik virkelig verdi for innskudd med flytende rentebetingelser.

Gjeld til kredittinstitusjoner

Dette er i hovedsak gjeld med kort løpetid og flytende rente. Her forutsettes virkelig verdi å være tilnærmet lik amortisert kost.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Virkelig verdi er basert på markedspriser beregnet med utgangspunkt i rente- og spreadkurver samt observasjoner av kjøps- og salgsinteresser i markedet.

	Verdsettelse hierarki *	31.12.21		31.12.20	
		Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Morbank					
Kontanter		75,7	75,7	77,4	77,4
Utlån til kredittinstitusjoner		1 078,1	1 078,1	969,5	969,5
Utlån til kunder		2 492,6	2 496,4	3 026,8	3 030,4
Sum finansielle eiendeler		3 646,4	3 650,2	4 073,8	4 077,4
Gjeld til kredittinstitusjoner		83,7	83,7	465,4	465,4
Innskudd fra kunder		12 049,3	12 049,3	11 308,9	11 308,9
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2	2 795,2	2 803,4	3 331,0	3 341,1
Ansvarlig lånekapital	2	326,9	328,3	299,7	302,8
Sum finansiell gjeld		15 255,2	15 264,8	15 405,0	15 418,2
Konsern					
Kontanter		75,7	75,7	77,4	77,4
Utlån til kredittinstitusjoner		184,0	184,0	224,9	224,9
Utlån til kunder		25 449,9	25 458,3	24 421,2	24 431,0
Sum finansielle eiendeler		24 723,5	24 733,4	24 723,5	24 733,4
Gjeld til kredittinstitusjoner		12,3	12,3	421,8	421,8
Innskudd fra kunder		12 048,3	12 048,3	11 307,3	11 307,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2	12 840,5	12 904,3	12 354,7	12 430,9
Ansvarlig lånekapital	2	326,9	328,3	299,7	302,8
Sum finansiell gjeld		24 383,6	24 462,8	24 383,6	24 462,8

* Definisjon av verdsetteshierarki se note 26

Verdsettelseshierarki for finansielle instrumenter til virkelig verdi

(I MILL. KR)

Tabellen nedenfor analyserer finansielle instrumenter balanseført til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode.

De forskjellige nivåene blir definert som følger:

Nivå 1. Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. I et aktivt marked vil transaksjoner for eiendeler eller forpliktelser finne sted med tilstrekkelig hyppighet og volum til å gi løpende prisinformasjon på armlengdes avstand. I kategorien inngår børsnoterte aksjer og fondsandeler, samt sertifikater og obligasjoner som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2. Virkelig verdi måles med bruk av andre observerbare markedsdata enn det som benyttes på nivå 1, enten direkte priser eller indirekte utledet av priser som er observerbare i markedet. I kategorien inngår sertifikater og obligasjoner som ikke omsettes i et aktivt marked, derivater, og samtlige finansielle forpliktelser verdsatt til virkelig verdi.

Nivå 3. Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata vil instrumentet blir plassert i nivå 3. I kategorien inngår utlån til kunder og aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked. Virkelig verdi for fastrenteutlån til kunder verdsattes til nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve med et tillegg for et beregnet markedsplåslag. I morbank vil virkelig verdi for utlån som vurderes til FVOCI bli verdsatt til amortisert kost da denne er vurdert å være tilstrekkelig lik virkelig verdi. For aksjer baseres virkelig verdi på tilgjengelig regnskapsinformasjon på balansetidspunktet m.m (Se note 1 for nærmere beskrivelse).

Det har ikke vært overføringer av finansielle instrumenter fra et nivå til et annet i perioden.

Pr. 31.12.2021

Morbank

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder	0,0	0,0	11 735,7	11 735,7
Rentebærende verdipapirere	0,0	3 131,8	0,0	3 131,8
Finansielle derivater	0,0	6,1	0,0	6,1
Aksjer	230,6	0,0	193,7	424,4
Sum	230,6	3 137,9	11 929,4	15 297,9

Finansielle forpliktelser

Innskudd fra kunder	0,0	463,2	0,0	463,2
Verdipapirgjeld	0,0	1 384,4	0,0	1 384,4
Finansielle derivater	0,0	37,2	0,0	37,2
Sum	0,0	1 884,8	0,0	1 884,8

Konsern

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder	0,0	0,0	720,5	720,5
Rentebærende verdipapirere	0,0	3 020,0	0,0	3 020,0
Finansielle derivater	0,0	6,1	0,0	6,1
Aksjer	230,6	0,0	193,7	424,4
Sum	230,6	3 026,1	914,2	4 170,9

NOTE 26

(forts.)

Pr. 31.12.2021

Konsern

Finansielle forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Innskudd fra kunder	0,0	463,2	0,0	463,2
Verdipapirgjeld	0,0	1 384,4	0,0	1 384,4
Finansielle derivater	0,0	37,2	0,0	37,2
Sum	0,0	1 884,8	0,0	1 884,8

Pr. 31.12.2020

Morbank

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder	0,0	0,0	11 517,2	11 517,2
Rentebærende verdipapirere	401,8	2 935,9	0,0	3 337,7
Finansielle derivater	0,0	18,6	0,0	18,6
Aksjer	113,2	0,0	178,2	291,4
Sum	515,0	2 954,5	11 695,4	15 164,9

Finansielle forpliktelser

Innskudd fra kunder	0,0	616,8	0,0	616,8
Verdipapirgjeld	0,0	1 417,8	0,0	1 417,8
Finansielle derivater	0,0	43,3	0,0	43,3
Sum	0,0	2 077,9	0,0	2 077,9

Konsern

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder	0,0	0,0	915,2	915,2
Rentebærende verdipapirere	426,8	2 701,2	0,0	3 128,1
Finansielle derivater	0,0	18,6	0,0	18,6
Aksjer	113,2	0,0	178,2	291,4
Sum	540,0	2 719,8	1 093,4	4 353,3

Finansielle forpliktelser

Innskudd fra kunder	0,0	616,8	0,0	616,8
Verdipapirgjeld	0,0	1 417,8	0,0	1 417,8
Finansielle derivater	0,0	43,3	0,0	43,3
Sum	0,0	2 077,9	0,0	2 077,9

Noter til regnskapet

NOTE 26 Finansielle instrumenter verdsatt til virkelig verdi for nivå 3

(forts.)

Konsern	Utlån til kunder	Aksjer
Balanseført verdi 31.12.19	1 095,9	154,6
Tilgang	64,6	5,2
Avgang/forfalt	-271,8	-1,3
Netto gevinst/tap	2,0	-1,3
Overført til/fra nivå 1 eller 2	0,0	0,0
Verdiendring	24,6	21,1
Balanseført verdi 31.12.20	915,2	178,2
Tilgang	62,4	1,8
Avgang/forfalt	-235,4	-1,3
Netto gevinst/tap	0,9	5,4
Overført til/fra nivå 1 eller 2	0,0	0,0
Verdiendring	-22,6	9,6
Balanseført verdi 31.12.21	720,5	193,7

Spesifikasjon av virkelig verdi	Utlån til kunder	Aksjer
Nominell verdi/kostpris	716,4	149,2
Virkelig verdijustering	4,1	44,5
Sum virkelig verdi (inkl periodiserte renter)	720,5	193,7

Verdijustering utlån – endring kredittrisiko og renterisiko

	2020	Endring	2021
Rente	24,2	-24,9	-0,7
Kreditspread	2,5	2,2	4,7
Virkelig verdijustering	26,7	-22,6	4,1

Endring i virkelig verdi på utlån til kunder skyldes i hovedsak endring i swaprente, med tilsvarende endring i virkelig verdi på derivater som er benyttet som økonomisk sikring (ref note 27)

NOTE 27 Finansielle derivater

(I MILL. KR)

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank har kun benyttet rentebytteavtaler (swapper)

for å sikre banken mot svingninger mellom korte og lange renter i rentemarkedet. Dette er avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Finansielle derivatet morbank/konsern	31.12.21			31.12.20		
	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi ¹	Negativ markedsverdi ¹	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi ¹	Negativ markedsverdi ¹
Renterelaterte kontrakter knyttet til utlån						
Renteswapper	659,8	2,3	5,4	858,3	0,0	28,8
Renterelaterte kontrakter knyttet til verdipapir						
Renteswapper	0,0	0,0	0,0	150,0	0,0	6,0
Renterelaterte kontrakter knyttet til funding						
Renteswapper	1 400,0	3,8	31,8	1 400,0	18,6	8,5
Derivat						
Sum finansielle derivater	2 059,8	6,1	37,2	2 408,3	18,6	43,3

¹ Periodiserte renter på finansielle derivater inngår i verdiene.

NOTE 28 Motregning finansielle derivater

(I MILL. KR)

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått standardiserte ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuell mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA).

Konsernet har ingen poster som er nettoført i balansen .

Finansielle eiendeler per 31.12.21			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	1,8	1,8	0,0
Motpart 2	0,6	0,6	0,0
Motpart 3	1,1	1,1	0,0
Motpart 4	2,6	2,6	0,0
Sum	6,1	6,1	0,0

Finansielle forpliktelser per 31.12.21			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	0,3	1,8	-1,5
Motpart 2	1,9	0,6	1,3
Motpart 3	20,0	2,6	17,4
Motpart 4	14,9	0,0	14,9
Motpart 5	0,0	1,1	-1,1
Sum	37,2	5,0	32,2

Finansielle eiendeler per 31.12.20			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	5,0	5,0	0,0
Motpart 2	3,0	3,0	0,0
Motpart 3	5,7	5,7	0,0
Motpart 4	4,9	4,9	0,0
Sum	18,6	18,6	0,0

Finansielle forpliktelser per 31.12.20			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	5,2	5,0	0,3
Motpart 2	9,4	3,0	6,4
Motpart 3	22,8	5,7	17,0
Motpart 4	5,8	0,0	5,8
Sum	43,3	13,7	29,5

NOTE 29 Rentebærende verdipapirer

(I MILL. KR)

På balanse tidspunktet er obligasjonene og sertifikatene verdsatt til virkelig verdi på bakgrunn av markedsverdier mottatt fra Nordic Bond Pricing. Prisene utarbeides av Nordic Bond Pricing på grunnlag av observasjoner fra markedet,

som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser.

Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige	Risiko vekt	Pålydende 31.12.21	Morbank		Konsern		
			Balanse-ført verdi 31.12.21	Balanse-ført verdi 31.12.20	Pålydende 31.12.21	Balanse-ført verdi 31.12.21	Balanse-ført verdi 31.12.20
Stat og statsgaranterte		335,0	351,7	772,9	360,0	377,4	802,8
Kommuner og fylkeskommuner	20	560,0	562,9	500,8	560,0	562,9	500,8
Sum utstedt av det offentlige		895,0	914,6	1 273,8	920,0	940,3	1 303,6
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre							
Særskilt sikre obligasjoner	10	2 045,0	2 066,6	1 934,0	1 909,0	1 929,6	1 694,4
Finansforetak	20	54,0	54,4	29,2	54,0	54,4	29,2
Finansforetak	50	33,0	33,1	13,0	33,0	33,1	13,0
Øvrige	100	62,5	63,1	87,7	62,5	62,7	87,7
Sum utstedt av andre		2 194,5	2 217,2	2 064,0	2 058,5	2 079,7	1 824,4
Sum obligasjoner og sertifikater		3 089,5	3 131,8	3 337,7	2 978,5	3 020,0	3 128,1

	Ansk. kost	Balanse-verdi	Andel børs	Effektiv avkastning
Morbank				
Klassifisert til virkelig verdi over resultat	3 132,5	3 131,8	90%	1,5 %
Sum	3 132,5	3 131,8	90%	1,5 %
Konsern				
Klassifisert til virkelig verdi over resultat	3 021,1	3 020,0	90%	1,5 %
Sum	3 021,1	3 020,0	90%	1,5 %

Effektiv avkastning inneholder renteinntekter, realisert og urealisert gevinst

Noter til regnskapet

NOTE 30 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

(I MILL. KR)

For regnskapsprinsipper og vurderinger henvises til note 1. Noten er lik for morbank og konsern.

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis

Klassifisert til virkelig verdi over resultat	31.12.21	31.12.20
Børsnoterte	-	7,5
Unoterte	193,7	178,2
Fondsandeler	2,8	2,3
Sum klassifisert til virkelig verdi	196,6	188,1
Pengemarkedsfond 0% vektet	227,8	103,3
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	424,4	291,4

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr 31.12.21

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi

Selskapets navn	Antall aksjer	Eierandel i %	Markedsverdi
Norne Aksje Inst.	19 936		2,8
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi			2,8

Aksjer strategisk plasseringer

Vipps AS	5 460	0,5 %	30,5
Brage Finans AS	7 302 473	5,3 %	101,5
Eksporffinans ASA	943	0,4 %	14,3
Frende Holding AS	56 321	0,8 %	29,2
Norne Securities AS	1 522 130	8,3 %	3,8
VN Norge AS			5,4
Øvrige investeringer			9,1
Sum aksjer strategisk plasseringer			193,7

Pengemarkedsfond

Pengemarkedsfond 0% vektet			227,8
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis			424,4

NOTE 31 Datterselskaper

	Forretningskontor	Eierandel og andel stemmeberettiget kapital	Adresse
Fana Sparebank Boligkreditt AS	Nesttun	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Eiendom AS	Nesttun	100 %	Pb. 10 Nesttun

Verdi konsoliderte datterselskaper

	Aksje- kapital	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris/ bokført verdi	Resultat etter skatt	Andel egen- kapital i MNOK 31.12.21
Fana Sparebank Boligkreditt AS	525	150 000	3 500	554,3	46,3	953,7
Fana Sparebank Eiendom AS	6	5 758	1 000	5,8	-2,4	1,8
Sum eierinteresser i datterselskaper				560,0	43,9	955,5

Noter til regnskapet

NOTE 32 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (I MILL. KR)

	Morbank				Konsern			
	Imma- terielle eiendeler	Maskiner, inventar og transport- midler	Bygninger, tekniske installasjoner og tomter	Sum varige drifts- midler	Imma- terielle eiendeler	Maskiner, inventar og transport- midler	Bygninger, tekniske installasjoner og tomter	Sum varige drifts- midler
Anskaffelseskost 01.01.2020	23,3	14,6	95,1	109,8	26,8	22,1	95,1	117,2
Tilgang i året	6,5	2,2	7,8	10,1	6,5	2,3	7,8	10,1
Avgang i året til ansk. kost.	8,0	3,2	0,1	3,3	8,0	3,2	0,1	3,3
Anskaffelseskost pr. 31.12.2020	21,8	13,7	102,9	116,6	25,3	21,2	102,9	124,0
Akk. av- og nedskrivninger 01.01.2020	15,5	8,5	30,9	39,3	18,6	15,2	30,9	46,0
Avgang avskrivning utrangerte eiendeler	8,0	2,7	0,0	2,7	8,0	2,7	0,0	2,7
Årets ordinære avskrivning	3,2	2,7	3,6	6,4	3,6	3,1	3,6	6,7
Akk. av- og nedskrivninger 31.12.2020	10,7	8,5	36,3	44,8	14,1	15,6	36,3	51,8
Bokført verdi pr. 31.12.2021	11,1	5,2	66,6	71,8	11,2	5,6	66,6	72,2
Anskaffelseskost 01.01.2021	21,8	13,7	102,9	116,6	25,3	21,2	102,9	124,0
Tilgang i året	4,0	1,9	0,9	2,8	4,0	1,9	0,9	2,8
Avgang i året til ansk. kost.	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anskaffelseskost pr. 31.12.2021	25,8	15,5	103,8	119,3	29,3	23,0	103,7	126,8
Akk. av- og nedskrivninger 01.01.2021	10,7	8,5	36,3	44,8	14,1	15,6	36,3	51,8
Avgang avskrivning utrangerte eiendeler	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets ordinære avskrivning	3,6	2,5	3,6	6,2	3,6	2,8	3,6	6,4
Akk. av- og nedskrivninger 31.12.2021	14,2	11,0	39,9	50,9	17,7	18,3	39,9	58,2
Bokført verdi pr. 31.12.2021	11,6	4,5	63,9	68,4	11,6	4,7	63,8	68,6
Regnskapsmessige lineær avskrivning	3-5 år	3-5 år	10-50 år		3-5 år	3-5 år	10-50 år	

NOTE 32

(forts.)

Avgang i året knyttes til utrangering av driftsmidler. Avskrivninger leierrettigheter inngår i posten avskrivninger i resultatet (note 33).

	Morbank	Konsern
	Sum varige driftsmidler	Sum varige driftsmidler
Avskrivning immaterielle eiendeler	3,6	3,6
Avskrivning varige driftsmidler	6,2	6,4
Avskrivning leierettigheter (note 33)	3,2	3,2
Ordinære avskrivninger	13,0	13,2

NOTE 33 Leieavtaler

(I MILL. KR)

Morbank har alle leieavtaler.

Bruksretteiendeler

Morbankens leide eiendeler er eiendom. Morbankens bruksretteiendeler er kategorisert og presentert i tabellen under:

Leierettigheter	31.12.21	31.12.20
Anskaffelseskost 01.01.	39,7	33,1
Tilgang av leierettigheter	0,0	4,7
Avhendinger	0,0	0,0
Overføringer og reklassifiseringer	0,8	1,8
Anskaffelseskost 31.12.	40,4	39,7
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	5,7	2,5
Avskrivninger	3,2	3,2
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	9,0	5,7
Balanseført verdi av leierettigheter 31.12.	31,5	33,9

Regnskapsmessig lineær avskrivning 12 år

Leieforpliktelser

Endringer i leieforpliktelser	31.12.21	31.12.20
Leieforpliktelser 01.01.	34,7	30,9
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	0,8	6,6
Samlede utgående kontantstrøm	-3,8	-3,7
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	0,9	0,9
Totale leieforpliktelser 31.12.	32,6	34,7

Kontantstrømmer fra leieavtaler

Kostnadsførte leiekostnader	0,7	0,7
Balanseført leieavtaler	3,8	3,7
Sum kontantstrøm fra leieavtaler	4,5	4,4

NOTE 33

(forts.)

Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	31.12.21	31.12.20
Mindre enn 1 år	3,0	2,8
1–2 år	3,1	3,0
2–5 år	9,7	9,5
5–10 år	16,8	19,4
Totale udiskonterte leieforpliktelser 31.12.	32,6	34,7

Leiekostnader innregnet i resultatet	Totalt	Totalt
Avskrivning leierettigheter	3,2	3,2
Rentekostnad leieforpliktelse	0,9	0,9
Kostnadsførte leiekostnader	0,7	0,7
Totale leiekostnader inkludert i resultatet	4,8	4,8

Anvendte praktiske løsninger

Leieforpliktelsen er målt til nåverdi av av utestående leiebetaling, neddiskontert med marginal lånerente på 2,5%. Note 1 regnskapsprinsipper omtaler hvilke prinsipper som er benyttet ved innregning, måling, og presentasjon.

Opsjoner knyttet til leieavtale

Morbanken har pr 31.12.2021 to leieavtaler, et banklokale i Bergen sentrum og et banklokale i Os sentrum, med gjennværende leieavtaler på 9 år. Avtalene inneholder opsjoner på forlengelse med 5 + 5 år som kan utøves i løpet av avtalens siste periode.

Endringer i året

Det er ingen endringer i 2021.

Noter til regnskapet

NOTE 34 Gjeld

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	2 795,2	3 331,0	12 840,5	12 354,7
Obligasjoner til virkelig verdi	1 402,2	1 402,2	1 402,2	1 402,2
Verdiregulering	-17,8	15,6	-17,8	15,6
Sum obligasjoner vurdert til virkelig verdi	1 384,4	1 417,8	1 384,4	1 417,8
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 179,7	4 748,8	14 224,9	13 772,6

Verdiregulering gjeld - endring kredittisiko og renterisiko	Balanse	Endring	Balanse
	31.12.21		31.12.20
Rente	-28,7	-40,1	11,4
Kreditspread	10,9	6,7	4,2
Virkelig verdi justering	-17,8	-33,4	15,6

Endring i verdipapirgjeld

Morbank

Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer"	Balanse 31.12.21	Emitert	Forfalt/innløst	Endring egen-beholdn.	Øvrige endringer	Balanse 31.12.20
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	2 795,2	750,0	-1 284,0	0,0	-1,7	3 331,0
Obligasjoner til virkelig verdi	1 402,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1 402,2
Verdiregulering	-17,8	0,0	0,0	0,0	-33,4	15,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 179,7	750,0	-1 284,0	0,0	-35,1	4 748,8

Konsern

Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer"	Balanse 31.12.21	Emitert	Forfalt/innløst	Endring egen-beholdn.	Øvrige endringer	Balanse 31.12.20
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	12 840,5	3 046,9	-2 574,0	0,0	12,8	12 354,7
Obligasjoner til virkelig verdi	1 402,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1 402,2
Verdiregulering	-17,8	0,0	0,0	0,0	-33,4	15,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14 224,9	3 046,9	-2 574,0	0,0	-20,6	13 772,6

NOTE 34

(forts.)

Endring ansvarlig lånekapital	Balanse 31.12.21	Emitert	Forfalt/ innløst	Endring egen- beholdn.	Øvrige endringer	Balanse 31.12.20
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	326,9	100,0	-73,0	0,0	0,2	299,7

Avstemming av endringer i forpliktelser som er en del av finansieringsaktiviteter	Morbank		Konsern	
	Sertifikat / obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital	Sertifikat / obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital
Balanseført verdi 31.12.2020	4 748,8	299,7	13 772,6	299,7
Kontantstrømmer				
Innbetaling ved utstedelse av gjeld	749,4	99,9	3 062,7	99,9
Tilbakebetaling av gjeld	-1 286,6	-73,3	-2 584,3	-73,3
Endringer som ikke skyldes kontantstrømmer				
Endring påløpte renter, amortisering mm	1,5	0,7	7,3	0,7
Endring virkelig verdi	-33,4	0	-33,4	0,0
Balanseført verdi 31.12.2021	4 179,7	326,9	14 224,9	326,9

Forfallstidspunkt for gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)	Morbank		Konsern	
	Sertifikat / obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital	Sertifikat / obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital
2022	441		954	
2023	1 400		3 100	
2024	800		3 800	
2025	800		3 300	
2026			2 300	
2027	750	27	750	27
2028		200		200
2031		100		100
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominell verdi)	4 191	327	14 204	327

Noter til regnskapet

NOTE 35 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Påløpte feriepenge og arbeidsgiveravgift	15,9	13,1	18,4	16,3
Påløpte kostnader og offentlige avgifter	6,1	7,5	8,1	11,9
Avsatt formueskatt	3,9	3,7	3,9	3,7
Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	25,9	24,2	30,4	31,9

NOTE 36 Avsetninger og pensjonsforpliktelser

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Pensjonsforpliktelse (note 37)	18,1	16,0	18,1	16,0
Tapsavsetning garantier og ubenyttet kreditt	10,6	19,7	11,0	19,6
Sum avsetninger og pensjonsforpliktelser	28,7	35,6	29,0	35,6

NOTE 37

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

(I MILL. KR)

Fana Sparebank er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Pensjonsordningen innbefatter en innskuddspensjonsordning hvor årlig innskudd er 7 prosent av lønn inntil 7,1G og 15 prosent av lønn mellom 7,1G og 12G. Totalt er 145 ansatte dekket av innskuddspensjonsordningen.

Banken har også en gjenværende forpliktelse i en kollektiv ytelsesbasert ordning som er knyttet til uføre/delvis uføre. Det er 4 ansatte som er dekket av denne ordningen.

Ved overgang fra ytelsespensjonsordning til ny innskuddspensjonsordning ble det etablert en kompensasjonsordning hvor det ble avsatt et engangsbeløp på 110.000 pr ansatt som plasseres i verdipapirfond. Kompensasjonen inkludert tilført avkastning, utbetales til den ansatte ved pensjonsalder eller ved fratredelse før pensjonsalder. For ansatte med lønn over

12 G blir det i tillegg foretatt et månedlig innskudd med 20 prosent av den del av lønn som overstiger 12 G. Det blir avsatt arbeidsgiveravgift og finansskatt for tilskudd og verdutvikling i kompensasjonsordningen. Netto pensjonsforpliktelse knyttet til kompensasjonsordningen tilsvarer avsatt avgift.

Administrerende banksjef har rett og plikt til å fratred med førtidspensjon ved fylte 62 år. Pensjonsforpliktelsen overfor administrerende banksjef er regulert i egen avtale som dekkes over ordinær drift. Årets tilskudd utgjør 2,2 millioner kroner inklusiv avgift.

Konsernet er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon (AFP). Premie betales med 2,5 prosent av samlet lønn mellom 1 og 7,1 G.

Restbeholdningen av den kollektive pensjonsordningen er å anse som uvesentlig. Det er derfor gjort en del forenklinger i nedefølgende noteverk.

Total pensjonskostnad	Morbank		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensjon over drift	2,2	2,1	2,2	2,1
Kompensasjonsordning 12G	0,5	0,3	0,6	0,4
Ordinært til innskuddspensjon	6,6	5,7	7,2	6,3
Ordinært til fellesordningen	1,3	1,3	1,6	1,7
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet (note 21)	10,6	9,4	11,6	10,4

Det er ikke forventet innbetaling til den ytelsesbaserte ordningen i 2022.

Historisk utvikling i pensjonsforpliktelsen	31.12.21	31.12.20	31.12.20	31.12.19	31.12.18
Brutto pensjonsforpliktelse ytelsesordning ¹	8,5	8,5	7,7	7,0	5,8
Brutto pensjonsmidler	9,7	9,7	9,6	-9,4	-8,5
Netto pensjonsforpliktelser ytelsesordning	-1,2	-1,2	-1,9	-2,4	-2,6
Pensjonsforpliktelse administrerende direktør	15,4	13,1	11,0	8,8	6,8
Gavepensjon	1,0	1,3	1,5		
Forpliktelse knyttet til kompensasjonsordning	1,7	1,5	1,4	1,1	1,3
Netto pensjonsforpliktelse	16,9	14,8	12,0	7,5	5,4
Herav balanseført pensjonsforpliktelse	18,1	16,0	13,9	9,9	8,1
Herav balanseført pensjonsmidler	1,2	1,2	1,9	2,4	2,6

1 Pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift

Sensitivitet pensjon

En ytelsesbasert pensjonsforpliktelse er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning

i pensjonsforpliktelsen. For konsernet vil en endring i diskonteringsrenten på +/- 1 prosent gi uvesentlig endring i kostnad/forpliktelse.

NOTE 38 Transaksjoner med nærstående parter

(I MILL. KR)

Fana Sparebank definerer datterselskapene, tilknyttede selskap og ledende ansatte som nærstående parter. Transaksjoner med ledende ansatte, styret og øvrige tillitsvalgte fremkommer i note 39.

Transaksjoner med nærstående parter foretas i samsvarende med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter. Dette omfatter balanseverdier pr årsslutt og kostnader og inntekter ført gjennom året.

Konserninterne transaksjoner

Balanse	31.12.21	31.12.20
Utlån til datterselskap	897,2	750,5
Overførte lån til boligkredittforetaket(akkumulert)	11 956,6	10 859,8
Obligasjoner med fortrinnsrett	201,6	298,9
Andre fordringer i konsern	0,0	6,5
Innskudd fra datterselskap	72,4	45,2
Resultat		
Mottatte rente og kredittprovisjoner fra datterselskaper	12,2	15,6
Rentekostnad innskudd fra datterselskaper	0,4	0,8
Andre gebyrer og provisjoner	29,6	25,8
Andre inntekter	3,3	4,4
Konsernbidrag til datterselskap	0	6

Fana Sparebank Boligkreditt AS har en årlig rulle-ende rammekredittavtale hos Fana Sparebank på 400 millioner kroner. Pr 31.12.21 var det benyttet 293,8 millioner kroner. Tilsvarende tall pr 31.12.20 var en ramme på 400 millioner kroner og opptrukket 144,4 millioner kroner. Videre har Fana Sparebank Boligkreditt AS inngått en langsiktig ramme på 600 millioner kroner hos Fana Sparebank. Pr 31.12.21 var det benyttet 600 millioner kroner. Tilsvarende tall pr 31.12.20 var en ramme på 600 millioner kroner og opptrukket 600 millioner kroner. Rammene skal sikre finansiering til Fana Sparebank Boligkreditt AS ved ervervelse av boliglån og oppgjør ved forfall av OMF'er.

Det er gjort en leveranse og serviceavtale mellom Fana Sparebank og Fana Sparebank Boligkreditt AS. Fana Sparebank mottar en provisjon for arbeidet med forvaltning og oppfølging av utlånsporteføljen. Tilsvarende mottar Fana Sparebank en provisjon for arbeidet med likviditets og balansestyring. Provisjons-satsene er til markedsmessige vilkår og er gjenstand for årlig reforhandling.

Fana Sparebank Boligkreditt AS har i tillegg til tidligere nevnte trekkfasilitet 3 stk. RCF avtaler (revolving credit facility) mot Fana Sparebank:

- a) Avtale knyttet til overkollateralisering. Rammen kan benyttes til kjøp av ny sikkerhetsmasse i form av utlån eller andre instrument som kvalifiserer som likviditetsreserve. Rammen pr. 31.12.21 utgjør 931,9 millioner kroner og er avhengig av til hver tid utstedt OMF portefølje i selskapet.
- b) Avtale knyttet til finansiering av opptrekk av til enhver tid ubrukte flexilånsrammer. Rammen pr. 31.12.21 er 716 millioner kroner.
- c) Avtale som skal sikre OMF eiere oppgjør for renter og avdrag de neste 12 måneder, dersom boligkredittselskapet ikke er i stand til å gjøre opp for seg. Rammen for avtalen pr 31.12.2021 er 679 millioner kroner.

I tillegg har Fana Sparebank Eiendom en trekkfasilitet på 10 millioner kroner. Pr 31.12.21 var det benyttet 3,1 millioner kroner. Tilsvarende tall pr 31.12.20 var trekkfasilitet på 10 millioner kroner og benyttet 5,8 millioner kroner. Ved bruk betales en pris på markedsmessige vilkår.

NOTE 39

Godtgjørsler og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte

(I HELE TUSEN)

2021

Bankens ledelse	Lønn	Honorar	Natural ytelser	Lån/ kausjon ¹	Pensjons- kostnad ²
Lisbet Karin Nærø – Administrerende direktør	3 288		186	4 488	2 027
Oddgeir Timberlid – Økonomidirektør	1 501		21		192
Kim Lingjærde – Finansdirektør	1 494		23	3 000	186
Bjarne Amundsen – Direktør Kreditt og Juridisk	1 556		29	2 121	199
Marit Thommassen Liland – Direktør Organisasjonsutvikling	1 246		20	4 686	155
Pål Kristian Haugetun – Direktør Bedriftsmarked	1 263		25	2 300	136
Ann Kristin Thue Tveit – Direktør Personmarked	1 308		19		152
Tone Merethe Gamlemshaug – Direktør Innovasjon og teknologi	1 472		33	5 701	224
Styret					
Nils Magne Fjereide – styrets leder		242			
Peter Frølich – styrets nestleder		149			
Kjerstin Fyllingen		155			
Henriette Sæther Tveit		9			
Arnstein Bjørke		85			
Jannikke Hannevik		110			
Arnt Hugo Knudsen (ans. repr.)	790	140	23		
Hanne Magnussen (ans. repr.)	633	116	19		
Generalforsamling		179			

1 Ansatte får rentevilkår med 25 prosent rabatt i forhold til laveste kunderente. Lånene blir fordelsbeskattet. Lånesum for funksjonærvilkår er avgrenset til 5 millioner, lån utover 5 millioner er til ordinære markedsvilkår. Medlemmer av styret og øvrige kontrollorgan har lån til ordinære markedsvilkår.

2 Banken har innskuddspensjonsordning for ansatte. Administrerende direktør har egen avtale om pensjon.

Noter til regnskapet

NOTE 39

(forts.)

Øvrige avtaler:

Administrerende direktør har rett og plikt til å fratrukke seg ved fylte 62 år. Dersom administrerende direktør fratrukker sin stilling etter ønske fra styret før fylte 62 år, har hun rett til kompensasjon tilsvarende 12 måneders fastlønn i tillegg til lønn i oppsigelsestiden på 3 måneder.

Det foreligger ellers ingen avtaler om særskilt vederlag ved fratredelse i banken for ledelsen eller valgte representanter.

2020

Bankens ledelse	Lønn	Honorar	Natural ytelser	Lån/ kausjon ²	Pensjons- kostnad ³
Lisbet Karin Nærø – Administrerende direktør	3 228	6	214	4 550	1 964
Oddgeir Timberlid – Økonomidirektør	1 502		28		197
Kim Lingjærde – Finansdirektør	1 478		24	254	184
Marianne Wik Sætre – Direktør Innovasjon og digitale kanaler (fratrådt 2020)	1 436		136		349
Bjarne Amundsen – Direktør Kreditt og Juridisk	1 505		46	2 326	193
Marit Thommassen Liland – Direktør Organisasjonsutvikling (tiltrådt 2020)	562		12		80
Pål Kristian Haugetun – Direktør Bedriftsmarked (tiltrådt 2020)	1 190		41	2	129
Ann Kristin Thue Tveit – Direktør Personmarked (tiltrådt 2020)	1 181		19		140
Tone Merethe Gamlemshaug – Direktør Innovasjon og teknologi (tiltrådt 2020)	133		2		19
Styret	Lønn	Honorar	Natural ytelser	Lån/ kausjon²	Pensjons- kostnad³
Nils Magne Fjereide – styrets leder		276			
Peter Frølich – styrets nestleder		172			
Kjerstin Fyllingen		163			
Henriette Sæther Tveit		83			
Linn Cecilie Moholt (fratrådt 2020)		35			
Arnstein Bjørke - varamedlem		92			
Arnt Hugo Knudsen (ans. repr.)	823	148	38		
Hanne Magnussen (ans. repr.)	621	124	26		
Generalforsamling		213			

NOTE 40

Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen

(I MILL. KR)

Forretninger utenom balansen	Morbank		Konsern	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	64,2	49,5	64,2	49,5
Kontraktsgarantier	63,7	82,1	63,7	82,1
Annet garantiansvar	16,1	17,7	16,1	17,7
Sum garantier for kunder	144,0	149,3	144,0	149,3
Forpliktelser				
Udisponerte ordinære rammekreditter	1 340,9	977,9	1 942,3	1 707,6
Lånetilsagn	540,4	552,1	540,4	552,1
Pantstillelser				
Pantsatte verdipapir - bokført verdi	676,7	1 312,7	676,7	1 312,7
Låneadgang i Norges Bank	627,6	1 226,6	627,6	1 226,6

Pantsatte verdipapir er i sin helhet deponert for å ha låneadgang i Norges Bank. Retningslinjene til Norges Bank tilsier at man må være fullt ut sikret for å ha trekkrettigheter og låne adgang.

Trekkfasiliteter

Banken har i tillegg til ordinær balanseført funding fra markedet, trekkfasiliteter hos DNB. Trekkfasilitetene er en del av bankens likviditetsstrategi.

	Ramme 31.12.21	Benyttet 31.12.21
DNB (kontokreditt som fornyes hvert år)	200,0	0,0

Betingelsene er at vi betaler en løpende provisjon av rammen. Ved bruk betales en pris knyttet til markedsrente + en margin.

Betingede utfall:

Fana Sparebank er ikke involvert i rettsaker eller tvister som kan påvirke bankens resultat i vesentlig grad.

Hendelser etter balansedagen:

Det foreligger ingen spesielle hendelser etter balansedagen med betydning for regnskapet for 2021

Alternative resultatmål (APM)

Fana Sparebank sine alternative resultatmål (APM) er utarbeidet i henhold til ESMA sine retningslinjer for APM'er. Formålet er å gi nyttig tilleggsinformasjon til regnskapet. APM'er vektlegges ikke mer enn nøkkeltall definert i IFRS, men er ment å inkluderes i den finansielle rapporteringen for å gi en fyldigere beskrivelse av hvordan banken drives. APM'er representerer også viktige måltall for bankens ledelse.

	Definisjon
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	Beregnes som snittet av balansestørrelsene ved inngangen av perioden og hver måned til og med utgangen av perioden. Benyttes på nøkkeltall som måles mot gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)
Bankvirksomheten	Beregnes som summen av morbank pluss boligkreditselskapet. Inntekter og kostnader fra Fana Sparebank Eiendom AS holdes utenfor.
Utlånsvekst siste 12 mnd.	Nøkkeltallet gir informasjon om veksten i bankens utlånsvirksomhet. $\frac{\text{Endring utlån til kunder siste 12 mnd.}}{\text{Brutto utlån til kunder for 12 mnd. siden}} \times 100$
Innskuddsvekst siste 12 mnd.	Nøkkeltallet gir informasjon om aktivitet og vekst i bankens innskuddsvirksomhet. $\frac{\text{Endring Innskudd fra kunder siste 12 mnd}}{\text{Innskudd fra kunder for 12 mnd. siden}} \times 100$
Innskuddsdekning	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens evne til å finansiere utlån til kunder gjennom innskudd fra kunder, og gir viktig informasjon om bankens avhengighet av markedsfinansiering. $\frac{\text{Innskudd fra kunder pr. 31.12}}{\text{Brutto utlån til kunder pr. 31.12}} \times 100$
Kostnadsprosent	Nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader. Reflekterer hvor kostnadseffektivt konsernet drives. Nøkkeltallet er en kjent størrelse i bransjen. $\frac{\text{Sum driftskostnader}}{\text{Sum inntekter}} \times 100$
Kostnadsprosent (ekskl. gevinst/tap finansielle instrumenter)	Nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader korrigert for gevinst/tap på finansielle instrumenter. Nøkkeltallet sier noe om hvor kostnadseffektivt banken drives upåvirket av gevinster/tap på finansielle instrumenter. $\frac{\text{Sum driftskostnader}}{\text{Sum inntekter} - \text{Netto gevinst/tap finansielle instrumenter}} \times 100$
Kostnadsprosent fra bankvirksomhet	Nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader korrigert for gevinst/tap på finansielle instrumenter. Nøkkeltallet sier noe om hvor kostnadseffektivt banken drives upåvirket av gevinster/tap på finansielle instrumenter. Med bankvirksomhet menes morbank inkludert boligkreditselskapet, eksklusive finansielle instrumenter og eksklusive kostnader og inntekter fra Fana Sparebank Eiendom AS. $\frac{\text{Sum driftskostnader fra morbank og boligkreditselskapet}}{\text{Sum inntekter} - \text{Netto gevinst/tap finansielle instrumenter}} \times 100$
Egenkapitalavkastning resultat etter skatt	Nøkkeltallet angir avkastningen på konsernets resultat etter skatt. Egenkapitalavkastningen gir informasjon om driftens lønnsomhet i forhold til investert kapital i virksomheten, og er et av Fana Sparebank sine viktigste måltall for virksomheten. Resultatet korrigeres for renter på hybridkapital, som ihht IFRS er klassifisert som egenkapital, men som i denne sammenheng er mer naturlig å behandle som gjeld da hybridkapitalen er rentebærende og inngår som en del av bankens finansiering. $\frac{(\text{Resultat for perioden} - (\text{Rentekost hybridkapital})) \times (\frac{\text{Dager totalt}}{\text{Dager i perioden}})}{((\text{Sum egenkapital IB+UB})/2) - ((\text{Hybridkapital IB+UB})/2)} \times 100$
Egenkapitalavkastning totalresultat etter skatt	Nøkkeltallet angir avkastningen på konsernets totalresultat etter skatt. Egenkapitalavkastningen gir informasjon om driftens lønnsomhet i forhold til investert kapital i virksomheten. Totalresultatet korrigeres for renter på hybridkapital, som ihht IFRS er klassifisert som egenkapital, men som i denne sammenheng er mer naturlig å behandle som gjeld da hybridkapitalen er rentebærende og inngår som en del av bankens finansiering. $\frac{(\text{Totalresultat for perioden} - (\text{Rentekost hybridkapital})) \times (\frac{\text{Dager totalt}}{\text{Dager i perioden}})}{((\text{Sum egenkapital IB+UB})/2) - ((\text{Hybridkapital IB+UB})/2)} \times 100$
Tap i prosent av utlån	Nøkkeltallet viser tap på utlån og garantier i resultatet i prosent av brutto utlån på balansetidspunktet. $\frac{\text{Tap på utlån}}{\text{Brutto utlån}} \times 100$

Deloitte AS
Lars Hilles gate 30
Postboks 6013 Postterminalen
NO-5892 Bergen
Norway

Tel: +47 55 21 81 00
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Fana Sparebank

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert Fana Sparebanks årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært Fana Sparebanks revisor sammenhengende i 2 år fra valget på generalforsamlingen den 26. mars 2020 for regnskapsåret 2020.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2021. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Registrert i Foretaksregisteret Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

© Deloitte AS

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>Fana Sparebanks IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon.</p> <p>IT-systemene er i stor grad standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktert til tjenesteleverandører.</p> <p>God styring og kontroll med IT-systemene både i Fana Sparebank og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen.</p>	<p>Fana Sparebank har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for Fana Sparebanks overordnede styringsmodell for IT-systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen.</p> <p>Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter tilknyttet kjernebanksystemet relevante for den finansielle rapporteringen knyttet til tilgangsstyring. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.</p> <p>Vi vurderte tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3402-rapport) fra Fana Sparebanks tjenesteleverandør av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for Fana Sparebanks finansielle rapportering.</p> <p>Vi vurderte også tredjepartsbekreftelsen (ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet knyttet til beregning av renter og gebyrer og utvalgte systemgenererte rapporter, var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden.</p> <p>Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT-systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktiviteter.</p>

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>Fana Sparebank har utlån til bedriftsmarkedet, se note 10, 11 og 12 for en omtale om kredittisiko og nedskrivninger på utlån og garantier.</p> <p>Fana Sparebank har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger for forventet tap på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet. Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen etter utbruddet av Covid-19 pandemien.</p> <p>Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.</p>	<p>Fana Sparebank har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet.</p> <p>Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringede utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet utformingen av var knyttet til identifikasjon av kredittforringede utlån og vurdering av forventet kredittap. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.</p> <p>For et utvalg av kredittforringede utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte det forventede kredittapet som banken hadde estimert fra utlånene.</p> <p>Vi har kontrollert fullstendighet av inputdata i tapsmodell mot brutto utlån i hovedbok og poster utenom balansen. Videre har vi gjennomgått bankens modelldokumentasjon og vurdert denne mot kravene i IFRS 9.</p> <p>Vi rimelighetsvurderte utvalgte framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap.</p> <p>Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstiller kravene i IFRS 7.</p>

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner

nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir revisjonsutvalget en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Bergen, 28. mars 2022
Deloitte AS

Eivind Bollum Berge
statsautorisert revisor

Erklæring fra styret og administrerende direktør iht verdipapirhandelloven § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet 2021 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Nesttun, 28. mars 2022

I styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
styrets leder

Peter Frølich
styrets nestleder

Kerstin Fyllingen
styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
representant for ansatte

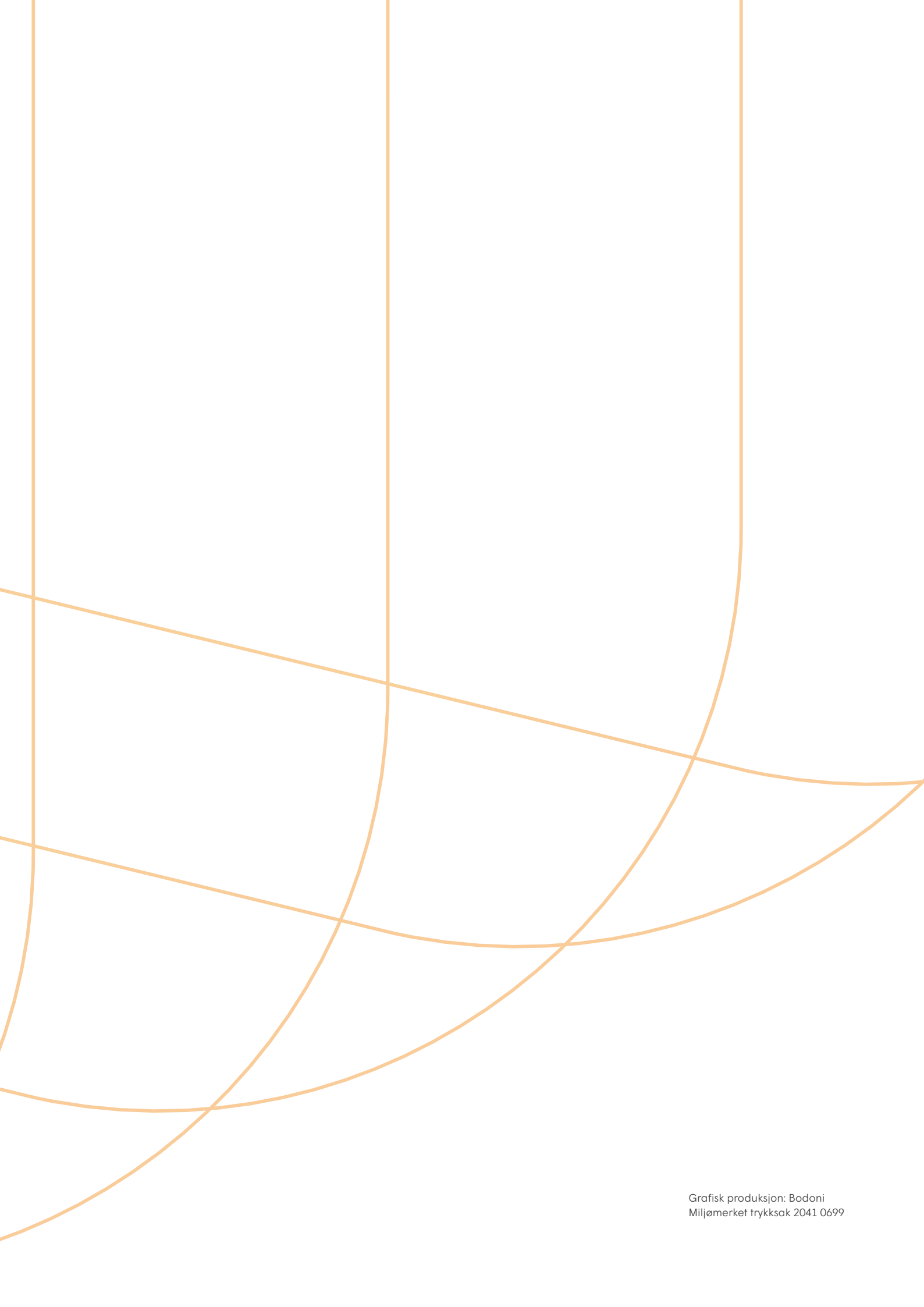
Jannikke Hannevik
styremedlem

Hanne Magnussen
representant for ansatte

Lisbet K. Nærø
administrerende direktør

Østre Nesttunvei 1
121 Nesttun
91 50 34 11

fanasparebank.no
post@fanasparebank.no

Org.nr.: 937 896 859